

Kdo noče kmečkih jabolok?

V največji slovenski zadrugi, KZ Panonka, se sprašujejo, zakaj morajo zdrava kmečka jabolka izbranih sort gniti po sadovnjakih. Panonka bi jih z veseljem ponudila za ozimnico po 110 din kilogram, vendar jih trgovci nočejo kupiti. Raje kupujejo jabolka s plantaž, ki stanejo, na primer jonagold, 200 dinarjev. V Panonki so doslej od kmetov odkupili 3.000 ton tako imenovanih industrijskih jabolok, od tega jih bodo 1.200 ton izvozili v Avstrijo in Italijo. Doma iztržijo zanje, dostavljene v Bohovo, med 30 in 32 dinarji. Vsaj 1.000 ton med temi je take kakovosti, da jih je mogoče šteti med namizno sadje. V KZ Panonka pa bodo v Puconcih ponudili tudi 120 ton plantažnih jabolok, ki bodo v povprečju za 40 dinarjev cenejša od jabolok, ki jih prodaja organizator prodaje ozimnice, trgovinska organizacija Potrošnik.

B.H.

NASLOV

OSVOBODITEV PODJETIJ!

Gre za to, da bi nehali z vsemi topovi in slepo municijo streljati proti republiškem in državnemu središču, pač pa raje zagrabili bika za roge tu, kjer smo.

Ko je te dni poklicni občinski sindikalist na glas razmišljal, da se nekaj mora spremeniti, če nečemo, da bi šlo vse skupaj rakom žvižgat, vendar najprej v lastnem okolju, nas je to spomnilo na znamenit poziv iz še znamenitejšega dela Slavka Goldsteina Predlog '85 (Glas iz gospodarstva), naj bi podjetja pri nas osvobodili. To z drugimi besedami pomeni, naj bi z zakonsko reformo omogočili preorganizacijo upravljanja, kar bi zasko povečati učinkovitost gospodarjenja in pomeniti začetek zdravljenja gospodarstva.

Da je kaj takega mogoče, so mnenja v strokovni in politično vplivni javnosti deljena, pri nas v Pomurju pa na to še ni bilo slišati kakšnih pomembnih odmevov ali presoj. So pa zato posamezni zgledi, kjer znajo motive delavstva bolj ali manj poistovetiti z motivi kolektiva. Merimo najprej na materialni interes (dobra plača, topli obrok, regres za letni dopust, stroški prevoza), na občutek varnosti, ki vključuje tudi zaupanje v sposobnost vodstva, na samoupravljanje, kar za delavca pomeni, da v resnici sodeluje pri bistvenih odločitvah, da izbira in menjuje vodstvo ter da so mu pravice zajamčene in zaščitene. Mislimo na osebne in prestižne ambicije, to je možnost, da se zaposleni ukvarjajo z dejavnostmi, ki so jim blizu, z možnostjo strokovnega in siceršnjega napredovanja ter uveljavljanja ustvarjalnosti in znanja. O slednjem je izdelana skladovnica domačih in predvsem tujih študij in raziskav, vendar se nas bolj malo prime. Da bo delavec zvest organizaciji v dobrem in slabem, mora računati na urejenost podjetja (zdravi odnosi, tovariško vzdušje), na njegovo pomoč, ko bo v stiski, ter na temeljito obveščenost o vsem, kar se v tovarni ali ustanovi dogaja.

Ponuja se torej model, ki bo marsikomu med nami zvilil prizanesljiv, kisel nasmešek, toda drugačno alternativo si je tačas težko zamišljati. Najbrž tudi v Pomurju. Ob tem se vsiljuje vprašanje, kaj bi bilo, če bi na tej osnovi skušali dodobra preveriti, kakšne so tačas razmere v pomurskem združenem delu. Skorajda si ne upamo »prekrokovati«, kaj bi dobili.

Zapisalo se je: osvoboditev podjetij! Zal je dejanskost približno taka, da je njihova samostojnost močno omejena. Pravila igre imajo skorajda v celoti predpisana, tja do dnevnice. Načelno razglašeni zakonov tržišča ni možno uveljavljati, ker so v nasprotju z etatično koncepcijo vodenja. Direktorja ponavadi izberejo politični sestavi, ne kolektiv, in bržčas ni treba ugibati, komu je odgovoren. Na globalni družbeni ravni je prva ovira naša prevladujoča vrednota, imenovana egalitarnost (enakost, povprečnost), rekli bi »segedinarska« mentaliteta. Konkurence ne poznamo, ne priznamo ali le izjemoma. Zabršana je razmejitev med upravljanjem in vodenjem, med odgovornostjo poslovnih organov nižjih in višjih ravni.

Kako, s kakšnimi argumenti naj v takem razmerju sil in moči družbenopolitične organizacije in organi vplivajo na spreminjanje razmer? Vprašanje je tačas, ko v pokopnem obdobju razmišljamo o prenovi, diferenciaciji, metodah dela, tem aktualnejše. Zal se daje od besednih priseg in zaklinjanj skoraj ne premaknemo. Da je zaupanje v družbenopolitične sestave omajano, slišimo skoraj vsak dan in se ni treba sklicevati na rezultate slovenskega javnega mnenja '86. Vseeno pa v slepi ulici, z občutkom malodušja in nemoči, le ni mogoče ostati, zato naj k ponujenemu modelu osvoboditve podjetij, ki dobiva odmeve v razpravah o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu, dodamo še misel ali dve o zelo neposrednih, pristnih oblikah delovanja. Z vidika dinamičnega samoorganiziranja združenih delavcev, samoupravljanja in vodenja, ne bi smeli podcenjevati samoupravnih delovnih skupin, ki se lahko organizacijsko ujemajo s sindikalnimi skupinami ali celo krožki za izboljševanje proizvodnje. Kar so sindikalne skupine po podjetjih, naj bi bile sekcije Socialistične zveze v krajevnih skupnostih, si dovolimo primerjavo. Sicer pa je tam, kjer so te skupine zavezave — v Pomurju so taki primeri — zlasti kar zadeva vodenje javnih razprav, zbor delavcev ali referendum, samo pika na i samoupravnega odločanja. Vsaj domnevamo lahko in dodajamo, naj bi se tu rojevali zametki spreminjanja razmer.

Branko Žunec

ODDOLŽITEV SPOMINU AVGUSTA PA VLA

»Ko so me nekateri prekmurški prijatelji, pooblašeni za današnje slovesnost, nagovarjali in končno pogovorili, naj bi za to priložnost povedal kaj o vašem znamenitem rojaku Avgustu Pavlu, nekaj primernege ob 100-letnici njegovega rojstva, sem bil v nemajhni zadregi. Najbrž prvič v življenju sem se znašel v položaju, da moram govoriti o nekem, ki ga občinstvo dlje in bolje pozna kot jaz,« je bil iskren v svojem uvodnem nagovoru književnik CIRIL ZLOBEC, ki je kot podpredsednik republiške konference Socialistične zveze odkril doprni kip na Cankovi, z izbranimi besedami pa označil pomen človeka, ki mu morda nekoliko pozno dajemo pozornost na obeh straneh meje. Na naši, ker je rojak, ki izvira s Cankove, in na madžarski, kjer je živel in mu v počastitev pripravljajo simpozij.

Dostojno pa smo se njegovega spomina oddolžili s kulturno slovesnostjo ob odkritju kipa.

Oblikoval ga je (po Kúharjevem originalu) madžarski akademski kipar Jozsef Ács, podaril mestni svet Szombathelya, diagonalno pa v smeri Pavlove rojstne hiše na zelenici sredi Cankove postavil arhitekt Ivo Bošnjaković. Tako kot sama postavitev pa je bil izborni tudi program, ki so ga v režiji Duše Skof pripravili člani kulturnometniškega društva Štefan Kovač iz Murske Sobotice in šolarji s Cankove. Najmlajši med nastopajočimi so prepričali s svojo otroško iskrenostjo, kot folklorna popestritev so nastopili plesalci, zapel je mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika, tako z interpretacijo kot vsebino recitala pa sta bila deležna aplavza Milivoj Roš in Brigita Perhavec ter mlada prevajalka v madžarščino. Pritrditev je bila dvojezična, saj so porabski Slovenci zapeli v svojem maternem in jeziku večine v državi, v kateri živijo. Dvojezičnost pa je prevladovala tudi v zdravicah gostov in gostiteljev. Slednji so bili domači s Pavlove rojstne Cankove, ki so se odrezali v pripravah, ki jih je vodil poseben organizacijski odbor, sestavljen iz predstavnikov soboške in gostov iz lendavske občine ter republiških predstavnikov družbenopolitičnega življenja. Ti so bili tudi med gosti, med katerimi je bila posebna pozornost v madžarski delegaciji namenjena Pavlovim potomcem in vidnejšim predstavnikom Železne županije.

Da ne bi bila meja, (ki je svojčas bila) prevelika ločnica, se je trudil že Avgust Pavel, in tako, kot je med drugim dejal slavnostni govornik, »plaval proti toku.«

»Avgust Pavel je bil namreč svojevrsten bojevnik s časom in z neprijaznimi razmerami v njem. Hotel in počel je nekaj, kar nihče ni od njega ne pričakoval ne terjal. Z vsem svojim bistvom si je prizadeval za sodelovanje med dvema narodoma, ko ni bilo, ne na eni, ne na drugi strani, doma la nikakršne pripravljenosti za kaj takega. Stavil je vse na kulturo: ves svoj talent, vso svojo človeško energijo, ko sta bila oba mejaška naroda in obe državi sovražno razpoloženi druga proti drugi, ko sta verjeli samo v poli-

tično moč. Zagovarjal je ljubezen in bil zanjo najčistejši zgled, ko je bilo sovraštvo najbolj eksploatirano čustvo; pogosto že kar državna in nacionalna ideologija. Najbolj priročna energija pri mobilizaciji množic za karkoli, tudi pri poglobljanju lastne lepote pred socialno bedo in krivicami. In ne nazadnje on sam:

Avgust Pavel je zaradi takšnih razmer neprestano izdajal tudi samega sebe. Z nekaj več sebičnosti, celo pozitivne, bi bil lahko samo pesnik, samo prevajalec, samo jezikoslovec, samo etnolog ali morda že kar samo profesor, knjižničar, muzejski delavec in se tako na enem samem od teh področij zapisal z vidnejšimi črkami, morda trajneje in manj dvoumno. Morda, pravim, ker so to samo ugibanja, kajti človeško življenje ne pozna alternativ, je eno samo in neponovljivo, nikoli v dveh različicah primerljivo s samo sabo. Življenje preprosto je: uspešno ali zavoženo, največkrat pa med tema dvema skrajnostima. Na kakšni strani svojega življenja je bil Avgust Pavel? je postavil vprašaj govornik, ki je o Pavlu govoril z občutkom Primorca, ki sam čuti nedorečenost vprašanja, prav zato pa tako tudi razume človeka, ki ni njegov sodobnik, pa ga je iz prebranega (tudi v knjigi Sin dveh narodov, ki jo je v govoru večkrat citiral) doumel. Zato je tudi dejal: »Pavel se je zavedal prvinskih, že kar eksistencialnih potreb na vseh področjih duhovnega življenja. Čutil je — tako se zdi — da je nujen in potreben celovit premik, da ena sama dejavnost ne more prinesiti človeku izpubljenega ali še nikoli okušenega dostojanstva. Zato je pesnik in hkrati etnolog, jezikoslovec in prevajalec, praktik in sanjač in ne nazadnje Slovenec in Madžar, a vendar nikoli renegat ne v eni ne v drugi smeri, temveč zmerom in v sleherni svoji dejavnosti, kot ga označuje naslov njemu posvečenega zbornika, ZVESTI SIN DVEH NARODOV. Njegova veličina je najbrž prav v tem, da je znal biti in ostati zvest obema narodoma, tudi takrat, ko sta si stala sovražna drug proti drugemu in je bil on sam v takih trenutkih, pogosto dolgih kot večnost, v očeh enega in drugega sumljiv osebno. Biti v takšnem položaju in takšnih časih sam sebi zvest in ostati moralno

čist, je vrlina, ki jo zmorejo samo najmočnejše osebnosti.«

Kulturna slovesnost in odkritje spomenika na Cankovi je izjemno doživljeno v času, ko si Pavlov humanizem utira pot in se njegove ideje o strpnosti in so-

žitju med narodi (tudi med Madžari in Slovenci) udeležujejo v dnevi politiki, kultura pa je tista, ki nas je pripeljala v to stvarnost.

BRIGITA BAVČAR

Med številnimi in uglednimi gosti kulturne slovesnosti ob odkritju spomenika dr. Avgustu Pavlu v rojstni Cankovi sta bila tudi njegova potomca: hčerka Judit in sin László.

Foto: L. Klar

Razvrščanje v pomurski Socialistični zvezi

»ŠTABI« ZA UKREPANJE

Svojčas smo imeli po občinah tako imenovane krizne štabe z nalogo, da hitro, odločno in učinkovito ukrepajo, posebej tam, kjer jim je v gospodarstvu in družbenih dejavnostih tekla voda v grlo. Na predsedstvu pomurskega medobčinskega sveta Socialistične zveze je te dni padla odločitev, da grečo v oblikovanje operativnih skupin (»štabi«) za ukrepanje, kajti gospodarska gibanja in kakovostni kazalci gospodarjenja so taki, da ni več kaj odlašati. Poteza je logična, kajti vse bolj se potrjuje bojazen, kako so družbeni dogovor o skupnih temeljih planov razvoja Pomurja za to srednjeročno obdobje, resolucijski cilji in okviri eno, stvarnost v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih pa nekaj povsem drugega.

Predvidoma do 15. oktobra bodo medobčinske družbenopolitične organizacije (SZDL, sindikat, ZK) in medobčinska gospodarska zbornica pripravile temeljit delovni posvet o doseganju letošnjih resolucijskih prizadevanj in razvoju Pomurja v letu 1987. Pri tem nameravajo še zlasti »izzvati« nosilne gospodarske organizacije, da položijo karte na mizo, kako je z njihovim pogledom v prihodnost. Hkrati naj bi izmenjali mnenja o vključevanju Pomurja v razvoj Slovenije v prihodnjem letu, srednjeročnem

in dolgoročnem obdobju. Razprave ne bodo ne lahke ne prijetne, kajti treba se bo med drugim dokopati do odgovorov na vprašanja, kaj bo z vsemi vrstami porabe (osebno, splošno in skupno) in položajem družbenih dejavnosti, najbolj zdravstva in šolstva, kako bo z davčno, zaposlitveno, štipendijsko in sploh kadrovske politiko ter uresničevanjem referendumskih programov. Pri slednjem najbrž ni dopustno, da bi denar ležal kot mrtev kapital na žiroračunih, ampak ga je nujno smotno obračati. Naporen dialog se obeta o zadružništvu, predvsem v tistem delu, ki zade-

va socialistično preobrazbo vasi in podeželja (Goničko, Slovenske gorice), svetnih planih in siceršnjem položaju kmetijstva, naj bo v družbenem ali zasebnem lastništvu.

Na zadnji seji predsedstva PMS SZDL smo slišali, da se nameravajo na osnovi podobnih opredeljevanj pred letom ali dve manoviti ukvarjati s ptt dejavnostjo in zmanjševanjem družbene režije v podjetjih in ustanovah, pripravljati pa se bodo tudi začeli na problemsko konferenco RK SZDL o energiji, ekologiji in varčevanju, ki naj bi bila januar-

ja 1987 v Ljubljani. Predvsem družbenim organizacijam in društvom (varstveniki okolja, inženirji in tehniki, lovci, gozdarji, ribiči in drugi) priporočajo, naj se sestanejo ter razčlenijo razmere s svojega zornega kota. Verjetno ne bi smeli pozabiti na razprave o nameravani gradnji verige vodnih elektrarn na reki Muri, pri čemer je tačas dokajšnje zatijše. Govorili so še o solidarnostnem zbiranju sredstev za gradnjo kirurškega bloka v Rakičanu pri Murski Soboti, kjer so očitno še določene rezerve.

B. Žunec

Je omejevanje naložb še potrebno?

Akumulativna sposobnost pomurskega združenega dela se še naprej poslabšuje. To potrjujejo tudi podatki za letošnje prvo polletje, saj kažejo, da so se pri razporeditvi dohodka najmanj povečala sredstva za akumulacijo in rezerve, kar bo v prihodnje gotovo neugodno vplivalo na gospodarsko rast. Tako je pomursko gospodarstvo v tem času namenilo za akumulacijo in rezerve nekaj manj kot 6 in pol milijarde dinarjev ali 84,6 odstotka več kot v enakem lanskem obdobju, še posebno skrb pa vzbujata to, da so se ta sredstva najmanj povečala v industriji, in to le za slabih 75 odstotkov. Približno toliko kot akumulacija in rezerve je znašala tudi skupna amortizacija, kar pomeni, da je pomursko združeno delo ustvarilo za reprodukcijo dobrih 12 in pol milijarde dinarjev.

Manjša akumulativna in reprodukcijska sposobnost gospodarstva se seveda kaže tudi v naložbeni dejavnosti. Ta je v Pomurju že nekaj časa v stagnaciji, razen redkih izjem pa v zadnjem času v pomurskem združenem delu tudi ni bilo pomembnejših

naložb, ki bi prispevale k tolikokrat omejenemu preostroju proizvodnje in k hitrejši gospodarski rasti pokrajine ob Muri. To navsezadnje potrjujejo tudi seje komisije za oceno naložb pri medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje, ki jih občasno sicer še sklicujejo, vendar brez »atraktivnega« dnevnega reda. Razen naložb v osnovno kmetijsko pridelavo (največ je melioracij) in v nekatere infrastrukturne objekte pomembnejših gospodarskih naložb tako rekoč ne obravnavajo, zato se vse bolj postavlja tudi vprašanje umestnosti delovanja tovrstnih komisij. To še toliko bolj, ker komisija doslej tako rekoč ni zavrnila še nobene naložbe in je obravnavala naložbe-

nih predlogov bolj ali manj le formalnost.

Časi nepremišljenih naložb so minili, gospodarski položaj pa je prisilil organizacije združenega dela, da temeljito premislijo, preden se odločijo za novo naložbo. Nazadnje jih pri takih odločitvah najbolj omejujejo sredstva za razširjeno reprodukcijo, bančna posojila pa so predraga in si jih gospodarstvo nerado najema. In če komisije za oceno naložb kljub vsemu zapisanemu le morajo ostati, potem bi kazalo spremeniti vsaj vsebino njihovega dela. O tem pa bi morali razmisliti tisti, ki so ustanovitev teh komisij tudi predlagali.

L. Kovač

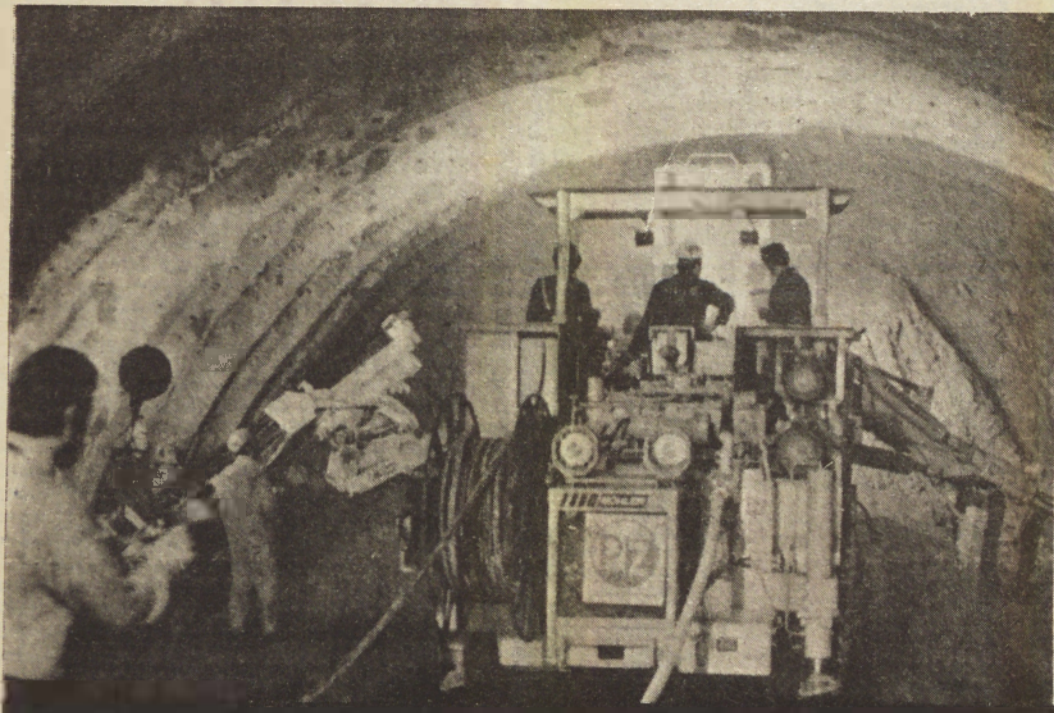
NOVE ZAPOSLOTITVE

Čeprav so v Delozi, tozd Konfekcija Velika Polana že sredi leta dogradili 520 kvadratnih metrov veliko delovno halo (stala je 60 milijonov dinarjev), so z uradno otvoritvijo počakali, saj so naročeni šivalni stroji prispeli šele pred kratkim. Kolektiv, v katerem združuje delo 145 delavcev, bo novo delovno zmago praznoval v petek dopoldne. Na slovesnosti bodo govorili predstavniki tozda delovne organizacije Deloza in skupščine občine. Kulturni program pa bodo prispevali učenci Osnovne šole Miško Kranjec iz Velike Polane. Ned-

voljno je razširitev velikopolanske tovarnice velika pridobitev za to in sosednje vasi, saj se je samo letos zaposlilo 15 delavcev, ki so pred tem končali ustrezno obliko usposabljanja. Novi proizvodni prostori omogočajo združitev dela še 50 delavcem, vendar jih bodo sprejemali postopoma oziroma v skladu z načrtom zaposlovanja. Letos bodo v Delozi v Veliki Polani izdelali kar 240 tisoč delovnih oblek, plaščev in kombinezonov, od tega polovico za izvoz.

Š. S.

**VARNOST PRED POŽAROM
JE PRISPEVEK H GOSPODARSKI
MOČI IN BLAGOSTANJU**

Delo v predoru pod Karavankami napreduje — vsak dan za meter. Doslej so »zvrtili« nekaj čez 50 metrov. Računajo, da bo izkop tako počasen do dolžine 300 metrov. Predor bo v celoti dolg 7864 metrov, od tega ga bodo z naše strani izkopali 3450 metrov. Težki stroji in ekipe od 10 do 15 ljudi delajo v treh izmenah. Novi cestni predor naj bi čez nekaj let, ko bo končan, preusmeril večji turistični tok na Jadran.

RAZLIČNO O SPREMENBAH USTAVE

Ne domišljajmo si, da je spreminjanje ustave naša jugoslovanska posebnost. Povsod po svetu, kjer se kaka država znajde v krizi, poskuša z reformami preusmeriti tok razvoja na bolje. Ena izmed oblik reform so tudi ustavne spremembe, s katerimi naj bi dosegli boljše uspehe in uvedli red. Od tod umerstno vprašanje, ali bomo s spremembo ustave prišli do reda? Naslednje; ali je nered resnično posledica slabih pravnih norm, ali pa gre prepro-

sto za neizvajanje najosnovnejših državljskih dolžnosti? Kakšno zvezo ima na primer ustava z množičnim neplačevanjem stanarin.

Napoved o začetku razprave o spremembi ustave in zakona o združenem delu je sledila po dolgotrajni javni razpravi o kritični analizi našega družbenega sistema. Opozorili so na 70 problemov, ki naj bi jih vnesli v nove, spremenjene člene ustave.

Osnovni problemi so: položaj tozgov, samoupravno odločanje, funkcija federacije, vloga republike kot samoupravne in državne skupnosti, delegatski sistem, volilni sistem in drugo. Mnenja po republikah in pokrajinah so zelo različna, pač v odvisnosti od stopnje gospodarskega razvoja in razvitosti samoupravljanja. V Sloveniji prestopno ponavljamo, da bistva sistema ne bi bilo potrebno spreminjati, ker zastavljenih ciljev še nismo uresničili.

Ostanimo pri enem ključnih vprašanj — vlogi federacije. Že v prvih razpravah o spremembi ustave smo lahko slišali, da je republikam potrebno odvzeti vlogo države in jim prepustiti samo samoupravo. Ustava naj bi odpravila policentrični etatizem, torej določilo, da skrbijo republike in pokrajina za svoj razvoj in za razvoj vse jugoslovanske skupnosti. V prvih razpravah ni slišati besede enotnost, pač pa pojem sožitja, po srbohrvaško zajedništva, ki ga ne moremo prevajati niti kot sožitje, najmanj pa kot skupnost — zajednica. Skrajni cilj tako imenovanega zajedništva je enakost, ki pa je ne moremo doseči z dekreti, kot to nekateri zahtevajo, pač pa z dolgotrajnim, smotnim, predvsem discipliniranim gospodarskim, kulturnim, civilizacijskim razvojem manj razvitih.

Že sedaj lahko napovemo, da se bo v razpravi izoblikovalo dvoje stališč — eni bodo zagovarjali jugoslovanstvo, kot skupnost enakih delov, drugi pa bodo menili, naj bo skupnost posebnosti, kot so jezik, navade, gospodarstva in kulturna razvitost in podobno.

Vsi kričijo, samoupravljanja ni, sociologi pa opozarjajo na bistveno nasprotje naše družbe — na eni strani krepitev državne moči, in to predvsem po republikah in tudi občinah, torej direktno od zgoraj, na drugi strani pa ustavna določila o nujnosti odločanja od spodaj navzgor. V tem protislovju izgublja veljavo in moč odločanja samouprava. V tem je srž problema, ne pa v moči ali nemoči federacije, ki se z geslom sožitja — zajedništva lahko spremeni v centralno, unitarno in etatistično državo.

Haydn za to nič ne ve

Tudi s himnami so lahko težave. Mi smo prejšnja leta prelili veliko črnilo okoli Hej Slovani. Nekajkrat so nam okrog himne zakuhali tudi drugi, ko so pomotoma intonirali poljsko namesto naše; sta si namreč zelo podobni. In komponirani v različnih taktih.

V ZR Nemčiji imajo s himno drugačne nevolje, odkar so se ogreli za predlog G. M. Mayer-Vorfelderja, demokratskega ministra za kulturo pri pokrajinski vladi Baden-Württemberg, ki je predlagal, da naj bi se otroci v šolah učili spet nemško himno v celoti. Prvi dve kitici so po vojni izločili, ker sta bili nekakšen krvavi simbol nacističnega državnega gospostva.

Stihe Nemške pesmi, kot so jo imenovali, je leta 1841 napisal pesnik A. H. Hoffmann von Fallersleben. Sicer lepo himnično melodijo pa je že petdeset let prej skomponiral Josef Haydn po neki ljudski pesmi, ki so jo prepevali gradiščanski Hrvati za časa njegovega službovanja pri knezu Esterhaziju v Železnem. Melodijo so sprejeli tudi v Avstriji kot »cesarsko pesem« z besedilom »Bog ohrani, bog obvarji« it.

Prva kitica Nemške pesmi (Deutschlandlied) govori o nemškem gospostvu (Deutschland, über alles!), druga govori o vrlinah nemških žena, o zvestobi, vinu in pesmi kot o najvišjih vrednotah, tretja kitica poje o potrebi po enotnosti. Ta kitica je tudi sedaj besedilo zahodno-nemške himne.

Leta 1922 so pesem uvedli kot himno weimarske republike, in to socialdemokrati, zaigrali pa so jo ob neki vojaški paradi. Do leta 1950 v ZR Nemčiji o pesmi niso upali javno razpravljati. Tega leta pa jo je sam kancler Adenauer zapel na neki proslavi v Berlinu. Seveda samo tretjo kitico. Nekateri so zapustili dvorano in svetovni tisk se je ogorčeno razpisal o »kanclerjevi provokaciji«, ki je »žalila najgloblja čustva narodov, ki jih je tlačil nacizem.« Vendar je ostalo pri Adenauerjevem: glasba se izvaja v celoti, poje pa se samo tretja kitica.

In vse je bilo tako dolgo, dokler omenjeni minister pred nekaj meseci ni javno podprl neke učiteljice, ki je svoje otroke naučila vseh 24 verzov.

Kot je to običajno, tudi v ZR Nemčiji, so povprašali »ljudski glas.« Med tistimi, ki so za, je 51 odstotkov pripadnikov demokratske stranke (CDU), 49 odstotkov liberalcev (FDP), 38 odstotkov socialdemokratov (SPD) in 14 odstotkov zelenih. Med zagovorniki »über alles« je 49 odstotkov takih, ki so stari čez 60 let, in le 31 odstotkov mlajših od 30 let.

Haydn za to nič ne ve, bi lahko rekli nekoliko patetično. Ne ve, s kakšnimi simboli so obdali njegovo melodijo v bližnji preteklosti. Ve pa to mladi nemški rod, čeprav se ob odobravanju »vrtnice na staro« sliši kot glas vpajočega v puščavi predlog nekega mladega zgodovinarja, ki v časopisu Die Zeit piše, naj bi za himno izbrali neko Brechtovo pesem, ki sicer govori o Nemčiji, toda ne o tistih »zgoraj« ali »spodaj«, temveč o deželi, ki jo imajo ljudje radi, kakor je to pri vseh himnah tega sveta.

BEJRUT — Libijski vodja Gadafi je zahteval od Jaserja Arafata, naj odstopi kot vodja izvršnega odbora PLO in s tem »odpre pot za pomiritev palestinskih frakcij«, je zapisal časnik Al Itihad, ki izhaja v Abu Dabiju.

MANILA — Država Filipini ima ime po španskem kralju Filipu II. Prvič pa je to ime uporabil portugalski osvajalec Ferdinand Magellan. Država naj bi se po novem imenovala Lapu-Lapu land, Bajanihan ali pa Coryland.

WASHINGTON — 75 odstotkov Američanov je za to, da se Reagan in Gorbačov srečata in se pogovorita o odnosih med super-silama. Tak je rezultat zadnje ankete o razpoloženju ameriške javnosti.

ZENEVA — Mednarodna organizacija dela je sporočila, da mora v svetu delati od 50 do 200 milijonov otrok, mlajših od 15 let. To predvsem v državah v razvoju.

PRAGA — V gospodarskem planiranju v Čehoslovakijski posvečajo posebno pozornost varstvu okolja in avtomatizaciji v industriji.

BUDIMPEŠTA — Madžarska narodna banka je pred dnevi razvrednotila forint v primerjavi z zahodnimi valutami za 9 odstotkov. BONN — ZR Nemčija je največji uvoznik medu. Lani so ga uvozili 78.771 ton. Na trgu z medom vlada huda konkurenca. Največji izvoznik je Argentina.

BRUSELJ — Evropska gospodarska skupnost je Sovjetski zvezi zelo poceni prodala milijon ton pšenice.

MOSKVA — V glavnem mestu SZ je pred dnevi snežilo. Septembrski sneg tukaj sicer ni nič nenavadnega. Vremenoslovci trdijo, da zime se ne bo.

SAO PAULO — Čilska domoljubna fronta spet pripravlja atentat na generala Pinocheta. To trdi brazilski dnevnik Folha, ki izhaja v Sao Paulu.

MÜNCHEN — Voditelji socialdemokratske opozicije je dejal v spodnjejskem deželnem zboru o bavarskem ministrskem predsedniku F. J. Straussu da je prasec, ta pa mu je zagrozil, da ga bo dal zapreti v norišnico.

v žarišču dogodkov

V VINU JE ZDRAVJE

Še deset dni in v slovenskih vinorodnih krajih se bo začela trgatve. Zato smo se odločili, da na tem mestu povzamemo nekoliko skrajšan pogovor s prizanim slovenskim strokovnjakom mag. Julijem Nemanjem, vodjem metliške kleti, ki ga je pred kratkim objavil Dolnjiški list. Nemanj omenja starogrškega zdravnika Hipokrata, ki je z vinom zdravil oslabele želodce, razkuževal rane itd. Slavni Pasteur je nekoč dejal, da je vino najbolj čista pijača. Že v starem Rimu so zdravniki vojakom predpisovali redno uživanje vina med jedjo, da so jih tako obvarovali pred tifusom.

Kako vino to opravi?

»Vino je neke vrste desinficiens. Dokazano je, da je sposobno razkuževati prebavila, žolčne in ledvične kanale ter varuje občutljive dele telesa pred okužbami. Francoski zdravnik prof. dr. Georges Portman je s poskusi dožgal, da vino uniči bacil tifusa in bakterije koli v 10 minutah, medtem ko čisti alkohol etanol uniči bakterije in bacile šele, če je 70-odstoten, takrat, ko je koncentracija alkohola sedemkrat večja, kot je v vinu. Se pravi, da ima vino, ta bogata in skrivnostna substanca, neko posebno zdravilno moč, ki še ni dovolj razjasnjena. Vsekakor alkohol v družbi preostalih sestavin vina, ki jih je doslej znanih okoli 800, deluje na naš organizem bolj dolgo.«

Kakšni so še zdravilni učinki vina?

»Zmanjšuje holesterol v krvi, vsebuje železo, ki pospešuje tvorbo hemoglobina v krvi. Znano je, da so večini mladih mamicam dajali piti rdeče vino, da so jim lica spet pordečala. Vino vsebuje okoli polovice znanih in človekovemu organizmu koristnih vitaminov, tako vitamine kompleksa B, vitamin P, ki vpliva na od-

pornost in prožnost krvnih kapilar, se pravi, da deluje antisklerotično, tega vitamina pa je precej v rdečih vinih (črninah). Vino vitamine ščiti in ohranja, kajti vino ne doživi nobenega toplotnega postopka, kar za sokove ne drži. Prav tako vino vsebuje precej mineralov, med njimi že omenjeno železo pa kalij, ki krepi delovanje na organizem. Znano je tudi, da vino alkalno deluje proti kislim učinkom mesa, maščobe in kruha.

Vse to bogastvo, ki j v vinu, blagodejno vpliva na naše zdravje, saj zboljšuje delovanje dihalnih organov, srca, pospešuje cirkulacijo krvi, s tem uravnava telesno temperaturo, kar še posebej koristi ostarelim ljudem, zlasti tistim, ki so priklenjeni na posteljo: ščiti nas pred vnetjem pljuč, bronhitisom, prehladom, gripo. Prav tako vino pomaga astmatikom, saj zmanjšuje število krčev, pri srčnih bolnikih blagodejno vpliva na utrip; ljudem z nizkim pritiskom pospeši utrip in prekrvavljenost možganov, tistim z visokim pritiskom pa zmanjšuje upor v žilah in ob majhnih količinah ne dviga pritiska; pozitivno deluje na žleze z notranjim izločanjem, na primer na ščitnico in nadledvično žlezo. Vsekakor zmerno pitje vina pospešuje prenovalno, nas razbremeni različnih pritiskov, osvobaja strahu in napetosti, spodbuja ustvarjalne sposobnosti, prispeva k družabnosti in dobremu razpoloženju, pospešuje presobno, odpravlja težave z nespečnostjo in bogati čustveno življenje.«

Is kako na vse to gleda današnja medicina?

»Naša medicina je na zdravilne učinke vina očito pozabila in na njo gleda skoraj zviška. Očitno v vinu v prvi vrsti vidijo nevarnost alkoholizma, čeprav nikakor ne moremo reči, da je vino krivec za alkoholizem; vsekakor so to prej umetne močne žgane pijače. V Sovjetski zvezi so na vino celo zastavili kampanjo proti alkoholizmu, ker se zavedajo, da ga povzročajo predvsem žgane pijače (vodka). Tako v Sovjetski zvezi uspelo zasajajo vinograde, saj raču-

najo, da bodo z vinom ljudi odvrnili od pijače žganih pijač. Tako so sedaj že na tretjem mestu v Evropi po vinogradniških površinah, za Italijo in Francijo, prej pa so bili močno zadaj. V rokah kulturnega in osveščena piva kakovostno vino ne more postati strup, to lahko postane le v rokah nepoučenega piva, ki niti ne razlikuje med kakovostnim in nekakovostnim vinom in ki vino uživa nezumno, v velikih količinah. Vinarji menimo, da je naša medicina povsem zanemarila znanstveno raziskovanje zdravilnih učinkov vina, zato o vinu tako malo ve, da v glavnem molči. To je še toliko večja škoda, ker je Slovenija po vinski izbiri Evropa v malom.«

Kaj pa drugje po svetu?

»Največ rezultatov na tem področju imajo francoski zdravniki, ker vztrajno in ves čas proučujejo vpliv vina na človeški organizem. Tudi drugje po svetu je medicina na tem področju zelo dejavna, zlasti v Italiji, Španiji, Nemčiji in ZDA. Znan je primer iz Italije. Sola za vinsko mikrobiologijo v Perugi je znana po vsem svetu. Na univerzitetni kliniki v tem mestu pa bolnikom pri kosilu in večerji postrežejo s kozarcem vina. Predstojnik te klinike to razlaga takole: »Naš človek je navajen na vino pri jedi. Ko zbolni in pride na kliniko, ni prizadet samo telesno, ampak tudi duševno. Bolan je, iztrgan iz svojega okolja, ločen od svojcev, in vino, ki ga je vajen, mu razen v redkih primerih ne more škoditi. Z vinom prihranimo eno dopolnilno tableto za pozivitev in eno popoldansko za pomiritev. Prav bi bilo, da bi tudi naši zdravniki ugotovili terapevtsko sposobnost vina. Zlasti internisti bi se morali seznaniti z rezultati sodobnih raziskav o zdravilnih učinkih vina. Ena od raziskav ljudi z nad 50 leti starosti je pokazala, da je 63 odst. več bolnikov z arteriosklerozo med nepivci vina kot med zmernimi pivci. Na temo vina in zdravje je bil leta 1976 v svetovni kongres na Dunaju, tema letošnjega kongresa jugoslovanskih vinogradnikov in vinarjev, ki je bil septembra v Hercegovini, pa je bila Grozdje in vino v življenju in prehrani ljudi.«

Kotiko vina naj bi človek popil na dan?

»Po francoski medicinski tabeli je normalna dnevna doza za fizičnega delavca 0,75 litra in za nečističnega, sedečega delavca 0,35 litra. Pri rednem uživanju litra in več vina na dan pa je nevarnost, da pride do ciroze jetec.«

Obveščevalna operacija

Po sestanku ministrov za notranje zadeve članic EGS v Londonu se je začela doslej največja obveščevalna operacija v Zahodni Evropi proti terorizmu. Policije in varnostne službe so začele pripravljati sezname najnevarnejših skrajnežev, ki ogrožajo mir in varnost na stari celini.

Britanski Times piše, da imajo policiji in obveščevalni strokovnjaki doslej več kot 200 ljudi iz kakih 40 različnih skupin, ki so EGS ali pa so zahodnoevropska mesta cilj njihovih terorističnih akcij.

NI SPREJEMLJIVO

Splošno skrajšanje delovnega tedna na 40 ur ni sprejemljivo ob sedanjih nizkih storilnosti dela, pač pa je treba krajši delovni čas in delovni teden uvesti za tiste, ki so zaposleni pri težkih in zdravju škodljivih delih, so poudarili na seji zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno varstvo.

Nujno potrebno bi bilo kriterije za uvajanje skrajšanega delovnega časa izenačiti po vsej državi, ker se republiške in pokrajinski zakonodajci zdaj razlikujejo pri številnih določilih. Skupna spodnja meja ne bi smela biti nižja kot 36 ur na teden.

ODMEVI

V knjigi Politika obrambe v Španiji je avtor Vicente Fisas (v znanstvenih krogih znan kot raziskovalec konfliktov v svetu) razkrinjal nekatere uradne trditve o izdatkih za oborožitev v neblokovski državah in v blokovski Španiji. Knjiga je svojevrsten odgovor na uradno trditev, da je blokovski status Španije cenejši od neblokovskega. Avtor s primerjavami dokazuje resnico, pri čemer uporablja podatke petih nevturalnih evropskih držav (Švice,

Po čem je status?

Avstrije, Finske, Švedske in Irške) in nevturalne Jugoslavije. Fisas ugotavlja, da ima Španija manjši dohodek na prebivalca kot v nevturalnih državah, katerih stroški za vojsko so okoli 4 milijarde dolarjev, španski pa so lani znašali 7,5 milijarde. Avtor navaja, da so »globalni-vojaški stroški v Španiji enaki seštevku teh stroškov v Avstriji, Švici, Irski, Finski in Jugoslavi-

ji« in da so »skupni vojaški stroški (11 milijard dolarjev) pri vseh nevturalnih državah le 9 odstotkov vojnih izdatkov evropskih članic atlantskega pakta.«

Tudi kar zadeva povprečne letne rasti izdatkov za oborožitev, podatki niso v prid cenejšemu blokovskemu statusu Španije (4,66% povprečje v zadnjem desetletju, v Natu

3,85%). V nevturalnih deželah je znašal ta porast v zadnjem desetletju samo 0,67%. Izjema je le Avstrija, katere izdatki so se letno povečevali za 3,34%.

Fisas navaja tudi podatke o obremenitvi prebivalstva v zvezi z vojaškimi stroški. V državah pakta Nato so ti stroški za 7% višji kot v nevturalnih državah — Nato (v Evropi) 371 dolarjev, Nato v celoti 557, v nevturalnih deželah 208 dolarjev na prebivalca.

N. Belamarič

Brez dobre kadrovske politike ni razvoja

Na seji izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti so se najprej zadržali ob osnutku odloka o nadomestilih za vzdrževalna dela na skupnih objektih in napravah na melioracijskih območjih soboške občine. Ker so v minulih osmih letih vložili v melioracijska dela približno dve milijardi dinarjev, za vzdrževanje teh objektov, zlasti pri zasebnikih, pa je bilo narejeno bore malo, so se v razpravi zavzeli za odločnejše posege na tem pomembnem področju. Tako so se pognali o nujnosti vzdrževanja melioracijskih jarkov in drenaž, pri čemer naj bi odlok veljal za že opravljena dela kot tudi za vse prihodnje melioracije. Da bi vsa načrtovana dela uresničili, bo potrebno vključiti odgovorne dejavnike v občini, ki morajo uskladiti mnenja s prizadetimi kmeti. Bistveno je uresničevati družbeni interes, so poudarili v razpravi, zato bodo osnutek omenjenega odloka poslali v široko javno razpravo, s čimer naj bi tudi upravičili precejšnjo porabo družbenih sredstev v te namene.

Nato so člani soboškega izvršnega sveta spregovorili o informaciji o uresničitvi načrta zaposlovanja v občini v prvem polletju letos. V razpravi je bilo slišati precej kritičnih besed na račun združenega dela, ki namenja premajhno pozornost sprejemanju sposobnih in ustvarjalnih kadrov, ki lahko potegnejo voz razvoja naprej. Zato je nerazumljivo, da se v soboški občini celo zmanjšuje število kadrovskega štipendij, na kar dovolj zgornjo opozarja podatek, po katerem je od 109 pripravnikov le 16 prejelo kadrovske štipendije. V delovnih organizacijah pa še vedno zaposlujejo predvsem nekvalificirane in učeni delavce, hkrati pa primanjkuje dobrih razvojnih programov. Na skupnosti za zaposlovanje imajo kar 153 mladih, ki še niso opravili pripravništva. Poleg tega pa dajemo podporo tudi takim direktorjem, ki že 20 in več let niso storili niti trohice za kadrovske štipendiranje, je bilo slišati. Tudi razvojni oddelki v delovnih organizacijah se še niso uveljavili. Da o pomankanju dolgoročne načrtovanja kadrovskega potreb sploh ne govorimo. Če je dolgoročni razvojni cilj agroživilstvo, potem ga je treba konkretno opredeliti. Sicer pa so v razpravi menili, da o teh problemih nenehno govorimo, zadeve pa se skorajda ne premaknejo. Da bi temu naredili konec, so se odločili za imenovanje delovne skupine, v kateri bodo poleg predstavnikov izvršnega sveta zastopane tudi občinske družbenopolitične organizacije, skupnost za zaposlovanje, zavod za šolstvo in medobčinska gospodarska zbornica. Ti bodo pripravili poseben operativni program in poskušali ugotoviti, katere delovne organizacije vodijo napačno politiko o zaposlovanju, pripravništvu in štipendiranju. Če tu premaknemo zadeve, so poudarili, bo vpis v naslednjem šolskem letu na ravni republiškega povprečja.

Milan Jerše

Višje prispevne stopnje

V soboški občini ugotavljajo, da bi morali za usklajitev bilance sredstev samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v letu 1986 od 1. novembra zvišati prispevne stopnje iz bruto osebnih dohodkov na 1,2 odstotka, iz dohodka pa na 3,4 odstotka. Pri pripravi takšne bilance so upoštevali naslednje: 97-odstotno rast sredstev za osebne dohodke v primerjavi z letom 1985, poročana sredstva za usklajitev osebnih dohodkov z ravni osebni dohodkov v gospodarstvu, upoštevana pa je tudi usklajitev, ki predstavlja 58 odstotkov celotnega poročana za letošnje leto. Poleg tega so upoštevali 90-odstotno rast materialnih stroškov v primerjavi z letom prej, 75-odstotno stopnjo amortizacije, pokrite izgube pri vseh silih in dogovorjena sredstva za nove naloge oziroma širitve posameznih družbenih dejavnosti v soboški občini.

Zdaj je na potezi združeno delo, ki mora reči zadnje besede o predvidenem povečanju prispevnih stopenj v zadnjih dveh mesecih letošnjega leta. Zato naj bi se na zborih delavcev temeljito seznanili s problematiko delovanja družbenih dejavnosti in prižgali zeleno luč za nove prispevne stopnje.

Milan Jerše

OD BENCINSKEGA DINARJA 15 Odstotkov za ceste

Uresničevanje zakona o cestah, ki je bil sprejet leta 1981 in o katerem je bilo v Pomurju slišati precej kritičnih pripomb, je dobilo ustrezno pozornost tudi na republiški ravni. Te dni so namreč o njem razpravljali delegati republiške skupščine, ki se niso mogli izogniti mnenju, da se nekateri določbe iz omenjenega zakona v praksi še vedno prepočasno uresničujejo. V razpravi je sodeloval tudi Stamenko Jovanovič iz Murske Sobotice, ki je predlagal nekaj konkretnih rešitev.

Tako se je zavzel, da bi šlo od drobnoprodajne cene bencina za ceste najmanj 15 odstotkov, v republiki pa naj enotno zagotovijo finančna sredstva za urejanje lokalnih cest, ki ravno v Pomurju, še posebej pa v soboški občini, predstavljajo pereč problem. Opozoril je tudi na mnenje, da ceste ne morejo biti osnovno sredstvo cestnih podjetij, kot je v tem primeru Cestno podjetje Maribor, ki se dokaj mačehovsko obnaša do svojega Tozda za vzdrževanje in varstvo cest v Murski Soboti. S tem mnenjem je soglašala tudi skupščinska komisija za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, ki je izrecno poudarila, da so ceste splošna družbena dobrina. Zato bo treba natančno opredeliti pravico do upravljanja cest v cestnih podjetjih in amortizacijo.

Zanimiva je tudi pobuda, po kateri se zavzemajo za ločevanje funkcij investitorja, izvajalca del in nadzornika, kar so doslej vse prevzemala cestna podjetja, s čimer nameravajo izkoreniniti monopol v cestnem gospodarstvu. Zaradi nujnega usklajenega vzdrževanja in obnove, ki se ne more končati v občinskem merilu, pa naj bi regionalne ceste prešle v republiško pristojnost. To so nekatera od bistvenih vprašanj, ki so jih na zasedanju republiške skupščine poudarili pomurski delegati in o katerih bodo zadnje besede povedali na enem od naslednjih zasedanj skupščine SRS.

Milan Jerše

V lendavski občini manj nezaposlenih

Medtem ko se je rast zaposlenosti v prvem polletju v primerjavi z lanskim enakim obdobjem v ljutomerski občini znižala za 1,9 odstotka, je v radgonski narasla za 0,2 odstotka, v soboški za 2,5 odstotka, v občini Lendava pa je zaposlenost večja kar za 4,5 odstotka. Sredi leta 1985 je imela namreč zaposlenih 7439 delavcev, ob koncu junija letos pa že 7778, kar je 339 delavcev več. Število zaposlenih se je najbolj povečalo seveda v gospodarstvu (349 delavcev), zmanjšalo se je v negospodarstvu (3 delavci manj) in v zasebnem sektorju, kjer je bilo 7 delavcev manj. Sredi leta je bilo v družbenem sektorju gospodarstva zaposlenih 6633 delavcev, v negospodarstvu 930 in v zasebnem sektorju 215 delavcev. Ker se je torej zaposlilo več kot 300 novih delavcev, se je seveda zmanjšalo število nezaposlenih. Tako je bilo sredi letošnjega leta v občini Lendava le še 442 iskalcev zaposlitve, kar je 62 manj kot lani ob tem času. Med nezaposlenimi je bilo 220 žensk.

Letos je torej v občini Lendava precej večja zaposlenost, kot pa je bila načrtovana z občinsko resolucijo. Največ delavcev se je zaposlilo v Indipju, Varstroju, Ina-Nafti in v obratih Leka ter v Elektrokontaktu. Čeprav so se temeljne organizacije obvezale, da bodo dve tretjini svojih potreb po kadrih »pokrivali« s pripravniki, pa to ni tako, saj so v prvem polletju zaposlile komaj 68 pripravnikov, od teh 59 za določeni čas. Kvalifikacijska sestava pripravnikov pa je taka — le 28 jih ima štiriletno srednjo šolo, prav tako 28 dve- ali triletno srednjo šolo, 7 višjo in 5 visoko šolo. Dve tretjini pripravnikov se je zaposlilo v Ina-Nafti (22), Gradbeniku (14) in Varstroju (13). Ob koncu avgusta je bilo pri strokovni službi zavoda za zaposlovanje v Lendavi prijavljenih 55 mladincev, ki so končali ustrezno šolo, niso pa še uspeli dobiti mesta pripravnika.

Š. Sobočan

Denar — stanovanj vladar

Kriza, ki je zajela vse sfere naše družbe v začetku osemdesetih let, se kaže tudi pri povsem nepredvidljivem in praktičnih elementih vsakdanjega življenja, na temeljnih predpostavkah, na katerih si vsak gradi prihodnost — ena takih je primerno stanovanje, zato o potrebnosti sivo za to problematiko sploh ne kaže razpravljati, pač pa bi bilo dobro, če bi podrobneje pregledali njihovo učinkovitost. Na zasedanju gornjradgonskega je opazovalec koj na začetku (brez pretiranega duhovnega napreznja) ugotovil, da v sivo ni vse v najboljšem redu, saj so bili stoli, pripravljani za delegate zborov izvajalcev, skoraj popolnoma prazni — zasedena sta bila le dva, pa še ta tovariša sta bila le prvi točki dnevnega reda, ko so ugotovili, da je brez izvajalcev nesklepčen (mimogrede: to ni bilo prvič), zato sta prizorišče dogajanja brž zapustila.

Ena osrednjih tem na seji je bila seveda novembrska podražitev stanarstva za 25 odstotkov, kar bi pomenilo, da bi imeli v Gornji Radgoni do konca leta 3,77 milijona dinarjev za obnovo stanovanjskih zmogljivosti. Še vedno pa denarja za popolno vzdrževanje primanjkuje, saj bi tudi s to podražitvijo — ki je v skladu z občinskimi resolucijskimi predvidevanji — imeli na voljo veliko manj od potrebnih 216,7 milijona dinarjev. Ker pa delegati niso pravočasno dobili gradiva o podražitvi, bodo o tem sklepali v drugi polovici oktobra.

Mnogokrat je jabolko spora dodelilec solidarnostnih stanovanj — razprava ob tem je bila burna in bučna, čeprav je zasedal le en zbor, to je zbor uporabnikov. Do solidarnostnih stanovanj je po pregledu komisij upravičenih kar 60 prosilcev, ki so jih tudi uvrstili na prednostno listo. Ob tem pa so le bežno omenili dejstvo, da bodo le petini stanovanje res tudi ponudili, vsi ostali pa bodo morali počakati. Podobno je s posojili iz sredstev vzajemnosti, za katere je prosilo 206 posameznikov, končno pa je ostalo na seznamu le 19 srecnežev. Zanimiva je razlaga ogledne komisije: »Čeprav na terenu ugotavljamo izredno slabe stanovanjske razmere pri nekaterih prosilcih, so ti kljub obupnemu stanju izpadli.« Vzrok je seveda spet pomanjkanje denarja.

Prva skupna seja obeh zborov stanovanjske skupnosti, ki se je zaradi neresnosti izvajalcev prelevila v ločeno sejo zborov uporabnikov, je tako minila ob spoznavanju številnih stanovanjskih zdrah in težav, ki jim, podobno kot drugod v Pomurju, v bližnji prihodnosti ni videti konca.

Bojan Peček

BELTINCI

V Beltinki proslavili dva jubileja

V tovarni Beltinka iz Beltincev, ki je tozdr DO Rašica in zaposluje okrog 420 delavcev, so preteklo soboto proslavili dva jubileja — 25-letnico obstoja in 10-letnico delovanja kot tozdr Rašice. Ta delovni kolektiv je zlasti v zadnjih desetih letih dosegel pomembne razvojne uspehe, tako da so v tem obdobju uresničili cilje, zastavljene pred združitvijo z DO Rašica. Najprej so posodobili strojno opremo v pletilnici in s tem povečali izdelavo, istočasno pa posodabljajo tudi strojno opremo v konfekciji. Pomembna pridobitev za delovni kolektiv Beltinke pa so novi proizvodni prostori, ki so jih zgradili lani in s tem končali prvo etapo naložbe, kjer so vsi tozdr Rašice. Beltinka iz Beltincev ima namreč od vseh Rašičinih tozdov največ možnosti za razširitev, za-

to je predvideno, da bodo v tem srednjeročnem obdobju začeli z drugo etapo naložbe za dograditev preostalih proizvodnih prostorov in spremljajočih objektov. Teče pa opremljanje z najsodob-

nejšimi stroji, kajti v DO Rašica so se dogovorili, da ne bodo vlagali le v objekte, temveč bodo načrtno posodabljali opremo. Tako so doslej v NDR že kupili štiri klasične pletilne stroje, ki jih vodijo računalniki, predvidevajo pa, da bodo uvozili iz NDR skupaj 32 najsodobnejših pletilnih strojev. Tako bodo zamenjali večji del že iztrošene strojne opreme, kar je tudi pogoj za boljše proizvodne rezultate. V tovarni Beltinka iz Beltincev, kjer tudi v teh težkih gospodarskih razmerah solidno gospodarijo in imajo tačas največje težave z dobavo materialov in njihovo kakovostjo. Poleg novih proizvodnih prostorov in posodabljanja opreme pa veliko vlagajo tudi v izobraževanje vseh vrst kadrov, saj tudi v tem vidju boljše proizvodne rezultate.

F. Maučec

Revija pletenin

Četrtoletja uspešnega dela in desetletnico vključitve Beltinke v Rašico so minulo soboto počastili s proslavo, v okviru katere so s sodelovanjem učencev osnovne šole in krajanov Beltincev pripravili tudi modno revijo. Prikazana je bila kolekcija Rašičinih pletenin za jesen in zimo 1986/87 ter kot dodatek še ekskluzivna kolekcija, ki bo na trgu že v naslednjem mesecu.

bb

TOKO ŽIŽKI

STRAH JE BIL ODVEČ

Odločitev delovnega kolektiva žiškovega Toka, da v začetku tega leta začne poslovati kot obrat, v družbenopolitičnih organih lendavske občine ni bila sprejeta z odobravanjem. Zdaj, osem mesecev pozneje, so se duhovi nekako pomirili, zato nas je zanimalo, kaj se je od takrat spremenilo na bolje ali na slabše. Vprašanje smo postavili vodji proizvodnje Danielu Kolenku.

»Preživljali smo težke trenutke, saj so nam marsikaj očitali. V Žižkih pač nismo mogli ravnati drugače, kot v drugih tozdrh, kjer so se prav tako odločili za obrate. Mislim, da naši delavci s tem niso prizadeti pri samoupravljanju, saj imamo ustrezno število članov delavskega sveta, pa tudi interesne skupnosti lendavske občine zaradi naše preorganizacije niso nič izgubile, saj naši delavci plačujejo prispevke na njihove žiroračune. Res pa je, da smo v delovni organizaciji Toko Domžale z ukinitvijo proizvodnih tozdov veliko privarčevali, kar je zelo pomembno, saj težav ne manjka ne v proizvodnji in ne pri prodaji.«

— Ko so se občani Žižkov odločili, da prepušči kulturni dom proizvodnemu obratu, so pričakovali, da se bo ta hitreje širil.

»Od takrat je minilo že 7 let.

Tudi mi smo želeli hitreje širiti proizvodnjo in zaposlovati nove delavce, vendar so želje eno, resnične možnosti pa drugo. Menda je bilo najhujše v letu 1980, ko smo imeli izgubo. Tudi v letošnjem letu, ko smo sicer poslovali pozitivno, nam ne manjka težav; medtem ko je oskrba z osnovnimi materiali še kar dobra, pa imamo motnje v oskrbi z okovjem za torbice in raznimi drobnimi izdelki.«

— Ostajate pri sedanjem številu delavcev?

»Ne! Zaposlovali bomo nove, vendar zmerno. Več upanja za nove zaposlitve bo po dograditvi 320 kvadratnih metrov obsegajoče proizvodne hale, ki jo bomo začeli predvidoma graditi še letos.«

— Kaj pa proizvodni program? Boste v nedogled izdelovali le torbice?

Š. Sobočan

Znatno zajezili nelegalno pridobivanje dohodka

Uprava za družbene prihodke v Murski Soboti ima v obrti, avtoprevozništvu in gostinstvu 605 davčnih zavezancev. Zanimivo je, da je pri obrtnih dejavnostih in avtoprevozništvu viden občuten padec povprečnega zneska davka, ki je posledica spreminjenih predpisov. V minulem letu je znašala sorazmerna davčna stopnja 32 odstotkov, medtem ko je progresivna davčna lestvica v preteklih letih dopuščala razpone med 18 in 56 odstotki. Pri tem je treba upoštevati, da je v minulem letu uvedena nova olajšava za znižanje davčne osnove za vlaganja v razširjeno reprodukcijo, kar so priznali 18 zavezancev. Število zavezancev, obdavčenih po dejanskem dohodku v letu 1985, pa se je zmanjšalo, ker je okrog 30 zavezancev uvrščenih v pavšalno letno obdavčevanje. Med pavšaliste je letos uvrščenih še novih 61 zavezancev.

In še nekaj podatkov, ki pričajo o precejšnji uspešnosti Uprave za družbene prihodke Murske Sobotice. Za leto 1985 je bilo izdanih 16.137 odločb. Pri sprotni kontroli poslovanja zavezancev so v zadnjem času uspešno sodelovali z nekaterimi drugimi organi, kot so postaje milic, organi za notranje zadeve in druge pomurske uprave za družbene prihodke. Do konca minulega leta so ugotovili nepravilnosti pri 12 avtoprevoznikih, vloženih pa je bilo 1194 napovedi za odmero davka od nepremičnin. Davek so odmerili v 402 primerih. Pozitivni rezultati so tudi pri obdavčevanju zavezancev, ki poslujejo brez ustreznega dovoljenja. Skupno s postajami milice so ugotovili okrog 110 primerov sušmarjenja. Na ta način so precej zajezili nelegalno pridobivanje dohodka.

Poleg tega se je v zadnjih letih bistveno izboljšala izterjava davkov in prispevkov. Tako so za leto 1984 poravnali 95,57 odstotka raznih obveznosti davkoplačevalcev, za minulo leto pa že 96,7 odstotka.

Teh nekaj pozitivnih premikov v davčni politiki gotovo spodbujajo k še odločnejšim akcijam Uprave za družbene prihodke.

Tu se je obseg dela občutno povečal, število delavcev pa je ostalo nespremenjeno, kar bo treba v prihodnje urediti. Poleg tega opravljajo določena dela za vrsto samoupravnih interesnih skupnosti. Ob zahtevi po širši strokovni usposobljenosti davčnih delavcev bo nujno potrebno urediti način nagrajevanja, kakor tudi ustrezno tehnično opremljenost.

Milan Jerše

ZABELEŽENO

Niso brez strehe

V tem času so v Lendavi na več mestih razpravljali o stanovanjskem gospodarstvu. Pri tem je zanimiva primerjava rasti osebnih dohodkov in kvadratnega metra stanovanjske površine. Leta 1976 so povprečni mesečni osebni dohodki znašali 3.785 dinarjev, kvadratni meter stanovanja pa je stal 4.750 dinarjev, kar pomeni, da je bilo treba delati za kvadratni meter 1 mesec in 7 dni. Primerjava za zadnjih pet let je še manj ugodna; lani, ko je bil povprečni osebni dohodek 4759,1 dinarjev, je stal kvadratni meter stanovanjske površine 72.179 dinarjev, kar je 1 mesečni osebni dohodek in še pol drugega. Verjetno bo letos razmerje še manj ugodno. Prav to je vzrok, da se občani ne navdušujejo za nakup etažnih stanovanj in veliko rajši gradijo lastne hiše, kjer obseg posameznih gradbenih etap prilagajajo svojim finančnim možnostim, gradnjo pa tudi pocienojo z lastnim delom. Podatkov o številu novo zgrajenih stanovanj v zasebni lasti v posameznem letu žal nimamo, domnevamo pa, da je mnogo večje, kot pa je letno novih družbenih stanovanj, ki jih v povprečju zgradi 20. Številni občani svoje stanovanjske razmere izboljšujejo tudi z raznimi preurejanji starejših hiš, zato lahko z gotovostjo trdimo, da so stanovanjske razmere velike večine delavcev in kmečkega prebivalstva časa primerne, to pa je nedvomno velik dosežek pri osebnem standardu.

Š. S.

DO ZDRAVILIŠČE RADENSKA RADENCI

OBJAVLJA DRAŽBO

— traktor zetor, tip 4718, letnik 1974, zaleten. Isključna cena 450.000 din. Dražba bo 7. 10. 1986 ob 8. uri pri vratarnici osebnega prometa v Boračevu. Dražbena varščina znaša 20 odstotkov izključne cene. Ogled vozila je uro pred začetkom dražbe.

»ŠE ENA TRDNA VEZ MED SOSEDNIMA DEŽALAMA« — je ob otvoritvi mostu na Muri med obema Radgonama 17. oktobra 1969 obširneje poročal naš časnik.

Če smo že omenili tenrska iskanja slovenskega rodovnega izročila rojaka dr. Wolfganga Gombocza iz Potrne v letih 1960—65 po dvojezičnih vaseh na območju Radgonskega kota ter kasnejšo jezikovno akcijo prof. srbohrvaščine Leopolda Melicharja in našega tedanjega veleposlanika v Avstriji Mitje Vošnjaka v Lipnici (Leibnitzu), kjer je še danes na tamkajšnji gimnaziji srbohrvaščina maturitetni predmet, in v Radgoni, kjer je poskus uvesti srbohrvaščino ali slovenščino kot učni predmet na gimnaziji Borg spodletel, je smotno, da omenimo še dve dejanji. Eno je žal ostalo zgolj pri dobrem imenu.

Krivi so bili šilingi?!

Najprej gre za zasnovano (osnutek) dogovora »med deželo Štajersko in šolo za zdravstvene delavce II. stopnje v Murški Soboti (bolj znana kot šola za medicinske sestre — op. pis.) o šolanju učenk na tej šoli in njihovi zaposlitvi v zdravstvenih zavodih, ki so last dežele Štajerske«. Letos minevata dve desetletji (prevod osnutka je označen s datumom 14. marec 1967), odkar je prišlo do hvalevredne pobude, ki ji je bilo usojeno, da kaj več kot pobuda ne more biti. Razlog, da se je to zgodilo, je po izjavah tistih, ki so pri tem najožje sodelovali, trivialen: namreč, priti do šilingov in se tako ali drugače okostiti. (!)

Kaj je vseobval osnutek zadevnega dogovora? Navedimo le nekatera pomembnejša določila! »Šola za medicinske sestre Murška Sobotna se zaveže,

da bo izšolala v štiriletni učni dobi, začenši z jesenjo 1966, 15 učenk za diplomirane medicinske sestre splošne ali pediatrične smeri in jih pripravila za delo v zdravstvenih zavodih dežele Štajerske. Učenke se bodo šolale po priloženem učnem programu, ki je sestavljen del tega dogovora. / Dežela Štajerska prizna za štiriletno šolanje 15 učenk prispevek v višini 45 tisoč avstrijskih šilingov za vsako učenko in se zaveže zaposliti te učenke po njihovi diplomi v zdravstvenih zavodih dežele Štajerske z enako plačo in enakimi pogoji kakor avstrijske bolniške sestre z enakovredno izobrazbo. / Šola za medicinske sestre Murška Sobotna bo pri izbiri učenk, za katere zagotavlja dežela Štajerska prispevek, skrbela za to, da bodo sposobne za poznejšo zaposlitev v zdravstvenih zavodih dežele Štajerske in da si bodo tudi pridobile osnovno znanje nemškega jezika. / Dežela Štajerska se bo, če bo šola to želela, potrudila priskrbeti učila (inštrumente in orodje) v količini, za katero se bosta dogovorili, in jih izročila šoli za medicinske sestre Murška Sobotna. / Šola za medicinske sestre Murška Sobotna se zaveže poskrbeti, da bo med šolanjem število učenk ustrezalo dogovorjenim prispevkom in da se bo po končanem šolanju zaposlilo pri zdravstvenih zavodih dežele Štajerske toliko diplomiranih sester, za kolikor bo dežela Štajerska dajala prispevke. / Šola za medicinske sestre Murška Sobotna bo učenkam, za katere bodo dani prispevki, omogoči-

la, da bodo po končanem drugem in tretjem letniku, če bodo učenke že dosegle predpisano starost, opravljale med počitnicami najmanj po en mesec praktičnih vaj v zdravstvenih zavodih dežele Štajerske. Ta bo tem učenkam dajala brezplačno oskrbo in stanovanje ter pokrila tudi stroške potovanja tja in nazaj.

Pogodba je torej ostala v osnutku ali točneje mrtva črka na papirju in nam lahko danes zbujajo zgolj nostalgčna modrovanja o tem, kako bi bilo, če bi prišlo do njene uveljavitve.

Na mostu prijateljstva

Drugo, izjemno pomembno dejanje, ki je na široko odprlo možnosti za številnejše in pristnejše stike zlasti med obmejnima območjema ter seveda Slovenijo (Jugoslavijo) in Avstrijo, je bilo odprtje novega mostu čez Muro med obema Radgonama. Most prijateljstva, kot se še vedno imenuje, je rezultat plodnega sodelovanja in je odstranil ozko grlo v mednarodnem prometu in dal še večje možnosti povezovanju obeh dežel na gospodarskem, turističnem, kulturnem, športnem in drugih področjih. Da ima dogodek nesporno zgodovinsko vrednost, sta poskrbela predsednika Tito in Jonas ter vsak na svoji strani prezerala trakove in izročila namenu 110 metrov dolg železobetonski most, rekoč, naj bo prijateljstvo čim tesnejše in sodelovanje vsestransko. Objekt sta z združenimi močmi gradili obe deželi.

»Ta novi most, ki je lepši in popolnejši od prejšnjega, naj bo jasen znak, da imamo kljub različnim sistemom veliko skupno potrebo — ohranitev miru. To je cilj, ki naj navduši

najboljše ljudi naših narodov, posebno mladino. Današnji rezultati naših skupnih prizadevanj nam kažejo, da je po tej poti mogoče priti do cilja. Ostanimu na tej poti!« je v zdravstvi med drugim dejal avstrijski predsednik Franz Jonas. Tito pa je med drugim poudaril: »Visoko cenimo dejavnost Avstrije, ki izvaja miroljubno politiko in prispeva k zblizanju narodov in držav v popuščanju napetosti v svetu. Prepričan sem, da bosta tudi današnja skupna slovesnost in to vaše kratko srečanje nova spodbuda za še uspešnejše in tesnejše sodelovanje narodov Avstrije in Jugoslavije.«

Takrat, takoj po otvoritvi mostu, je Jonas za nekaj trenutkov stopil k našemu takratnemu veleposlaniku v Avstriji, Mitji Vošnjaku, rekoč: »Na Štajerskem smo torej državno mejo spremenili v mejo prijateljstva.« Nato pa se je pomenljivo vprašal: »Kaj pravite, je tudi na koroški meji primerna reka, da bi lahko prek nje zgradili most in da bi se ob otvoritvi spet srečali tako, kot smo se danes?«

Boj za slovenske Termopile

Profesor in publicist, pokojni Jan Šedivy je ravno v tem času, na pragu svoje 70-letnice, v časopisu za slovensko krajevno zgodovino, Kroniki (letnik XVII, št. 2, 1969), objavil razpravo o borbi za šentiljsko travno in del strokovne javnosti opomnil na tisti del obmejnega območja avstrijske Štajerske (npr. Lučane ali nemško Leutschach), kjer danes še komajda zadenemo na sledove slovenstva. Govori o »ostri borbi za občino in župnijo Šentilj, imenovani slovenske Termopile,

le,« ki se je začela leta 1886. Časovni razpon kronološkega nizanja dogodkov sega v začetke druge svetovne vojne, navzvenih pa je nekoliko neprijetnih, grenkih resnic, ki še danes zadenejo v živo. Enega od šedivjevih virov, ki jih pogosto navaja v opombah imenovane razprave, upokojenega učitelja, 82-letnega Antona Šeška iz Strihovca pri Šentilju, smo uspeli pridobiti k sodelovanju in se nam je ogledal s pismom. Dobesedno povzemamo najzanimivejši odlomek!

»Vse življenje sem prebil v Šentilju, kjer sem se rodil, hodil v osnovno šolo in nato 44 let — z izjemo okupacije 1941—45 — služboval kot učitelj. Po upokojitvi leta 1967 sem se kot domačin lotil pisanja krajevne kronike, ki sem jo imel v načrtu več let. Rezultat: štiri brošure z vseh področij. Razumljivo, da sem obravnaval zlasti narodnostne boje, ki so se razplamtevali na tem obmejnem območju, posebej pred prvo svetovno vojno. Leta 1919 je bila začrtana državna meja.

V tem delu okrog Šentilja je bila potegnjena precej po črni, do kod so živeli Slovenci. Kmečki ljudje, stalno naseljeni, ki so ostali pod Avstrijo, so se z leti preselili v slovenske kraje, v Šentilj. Danes v krajih onkraj meje ni več naših ljudi, in silno redki so tisti, ki še znajo malo naš jezik. To so stari ljudje, ki so bili vse življenje vimičarji ali hlapi in dekle pri nemških gospodarjih in pri teh o kakšni narodni zavesti ni govora. Njihovi potomci so popolnoma pomnjeni in ne znajo več besede slovensko. Tak je položaj pri Šentilju in okolici na avstrijski strani vse tja do Ernov-

ža, Štrasa, Gomilice in drugih okoliških krajev.«

Skratka, nič kaj spodbudne ugotovitve, čeprav je nekaj razlogov, da si dovolimo domnevo, kako Slovenci in slovenstvo v okrajih (občinah) Deutschlandsberg in Lipnica (Leibnitz) le ni povsem umrlo. Bistvene razloge nam je v pogovoru odkrila dr. Zinka Zorkova, dialektologinja z mariborske pedagoške fakultete, ki je v raziskavi koroških gorodov od Ojstrice nad Dravogradom do Duha na Ostem vrtu nujno morala upoštevati slovenski štajerski govor na Velikem Boču, to je hribovju, ki se širi proti Lučanam. »Lučane so bile v 19. stoletju še izpricano slovenski trg, ki je danes že močno pomnčen. Na posestvih okoliških kmetov, ki se naslanjajo na Veliki Boč, pa še govori slovensko, vsaj starejša generacija, medtem ko otroci, ki se šolajo v nemščini, slabo govorijo ali slovensko sploh več ne razumejo,« je pojasnjevala. Z veliko radovednostjo smo poslušali posnetek narečnega govora starejše ženske Marije Semet, rojene Hajnšek, z Velikega Boča, pri čemer je dr. Zorkova pripomnila, da gre za arhaičen, severnoštajerski govor. »Raziskave obmejnega območja zajemajo še nekatere vasi, ki do danes niso raziskane. Tako manjka raziskava Mlak nad Pernicami nad Muto. Mlake so po plebiscitu pripadle Avstriji in za večino slovenskih prebivalcev, ki imajo še danes slovenska imena kmetij, več nimamo podatkov o Slovencih na tej strani. Večina ni zapisana in naloga naših raziskovalcev je, da to storijo.« (se nadaljuje)

Branko ŽUNEC

IZ LENDAVE

Še večji razmah narodnostne kulture

Odkar je pri samoupravni interesni skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti občine Lendava spet stalno zaposlen delavec, je predvsem v narodnostni kulturi znova postalo bolj razgibano, oziroma ta dejavnost ni prepuščena sama sebi. Vse kaže, da ima novi strokovni delavec sisa Laci Gőnc dovolj smisla in volje za delo, ki so mu ga zaupali.

»Moj namen je, da bi okrepili sodelovanje med kulturnimi društvi na narodnostno mešanem območju v občini in sisom ter povzdignili kulturno dejavnost na višjo raven. Zlasti se mi zdi pomembno oživiti amatersko gledališko dejavnost, ker je na tem področju prišlo v zadnjih letih do zastoja. In če bomo obdržali kakovost folklorne dejavnosti pa pevskih zborov vsaj na isti ravni, kot smo jo že dosegli, mislim, da bomo lahko zadovoljni. Prizadevati pa si bomo morali za vključevanje mladih v zbor in sčasoma tudi v plesne skupine, kjer bo to potrebno.«

Samoupravno interesno skupnost za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti, kakor tudi širši krog družbenopolitičnih organizacij v Lendavski in sosednji občini, pa čaka čez poldrugi mesec zelo pomembna naloga tudi pri izvedbi gostovanja narodnostnih kulturnih skupin v Železni županiji na Madžarskem (14., 15. in 16. novembra). Medtem so se že dogovorili, da se bodo na Madžarskem predstavili pevski zbor iz Prosenjakovec in folklorna skupina iz Motvarjev iz občine Murška Sobotna, iz lendavske občine pa predvidoma pesalci iz Radmožanec, Dobrovnik, Gornjega Lakoša in Lendave ter pevci iz Radmožanec in Genterovec, Dolge vasi ter Čentičbe in Petišovec. Prav tako je predvideno gostovanje šolskih kulturnih skupin in razstava knjig oziroma edicij, katerih avtorji so iz vrst pripadnikov madžarske narodnosti v Pomurju. Jože Graj

LAŽNA SOLIDARNOST?

Ob koncu lanskega leta je bilo raznih oblik družbene pomoči deležnih skoraj 3 tisoč občanov lendavske občine. Tako je varstveni dodatek zaradi nizke pokojnine prejelo 415 upokojencev, denarno pomoč za brezposelnost 41, nadomestilo za stanarino 160, štipendije iz združenih sredstev in razlike h kadrovskim štipendijam 439 občanov, pomoč je prejelo tudi 1671 otrok. Družbeno denarno pomoč kot edini vir sredstev za preživljanje je dobivalo 32 in kot dopolnilni vir 76 občanov.

Nihče ne oporeka pravici občanov do družbene pomoči, seveda pa se ta pomislek upravičeno pojavi, kadar kdo neupravičeno prejema tako pomoč. Ta kritika se je oblikovala tudi na seji občinske konference SZDL v Lendavi, ki je tež problematiki namenila veliko pozornost. Mnogi namreč ugotavljajo, da kriteriji, po katerih zdaj dodeljujejo socialno pomoč, niso vselej uporabni. So občani, ki jim s socialno pomočjo pravzaprav dušimo delovno vneto, ki je itak nimajo na pretek. Torej bi se marsikdo lahko zaposlil in mu ne bi bilo treba

prositi družbene pomoči. Žal pa je tudi narobe! Najslabše se godi množici upokojencev, ki so v času, ko so se delali, imeli nizke osebne dohodke in s tem nizko osnovo za upokožitev. Tako zdaj predstavljajo menda povprečne pokojnine komaj 52 odstotkov povprečnega osebnega dohodka, torej miloščino, zato je za preživetje treba dodati še varstveni dodatek. Enako velja za nekatere starejše kmete, ki se s starostno kmečko pokojnino nikakor ne morejo prebiti iz meseca v mesec, še posebno ne, če sami ne morejo več obdelovati svojih ponavadi skromnih kmetij. Takim bi morali pomagati otroci, četudi so se odselili z grunta, saj je dolžnost otrok, da skrbje za starše in narobe.

Nekega generalnega pravila oziroma kriterijev pri odločanju za socialno pomoč ali proti njej ni. Pri reševanju vlog za razne oblike socialnovarstvenih pomoči bi morali bolj upoštevati mnenja krajevnih skupnosti, saj tam najbolj poznajo življenjske potrebe svojih občanov, seveda pa le-te naj ne bi izdajale priporočil vse vprek, kot se to večkrat dogaja

zdaj, ko se gredo lažno solidarnost. Sicer pa strokovni organi že zdaj pravilno ravnaajo ko ne dodelje vselej pomoči na podlagi predloženih papirjev, ampak upoštevajo realno gmotno stanje občanov. Res pa je tudi, da je to naporno delo, saj, na primer, ni mogoče komu odkloniti socialne pomoči že zaradi tega, ker ima pri hiši traktor, če pa z njim zaradi bolezni in onemoglosti ne more delati. S tem pa seveda ni rečeno, da ni občanov, ki ne bi večkrat neupravičeno prejeli družbene pomoči, pa naj bo to v obliki pomoči za brezposelnost (nočejo delati ali pa šušmarijo in so uradno nezaposleni), nadomestila za stanarino (kriteriji za to menda niso strogi), pa tudi dopolnilni vir sredstev za preživljanje »pozabijo« sročiti gmotno izboljšanje svojega stanja oziroma družine) itd.

Ne le da je potrebno temeljito pretehtati upravičenost za dodelitev socialne pomoči, ampak tudi sprti je treba spremljati, ali je ta že določen čas še potrebna.

Š. Sobočan

Seminar o zbiranju delavskega gradiva

Občinski svet Zveze sindikatov v Murški Soboti je ob sodelovanju delavske univerze pripravil seminar za zbiralce pisnega in ustnega gradiva o kolektivu od nastanka do danes. Uvodno predavanje je imel sekretar sveta za tradicijo delavskega gibanja pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije Zdravko Troha, praktični obrazec zbiranja in hranjenja podatkov pa sta prikazala kustosinja Pokrajinskega muzeja Metka Fujs in predsednik Zgodovinskega društva za Pomurje Ivo Orešnik. Namen seminarja je, da bi v delovnih orga-

nizacijah soboške občine spodbudili organizirane akcije, s katerimi bi delavci sami začeli zbirati in pisati o delavskem gibanju, delovanju političnih, strokovnih in drugih organizacij od začetka do danes, o naših delavcih med narodnoosvobodilno vojno, kakor tudi o političnih in socialnogospodarskih gibanjih. Zato so se udeleženci seminarja podrobneje seznanili z vsemi možnostmi zbiranja raznega pisnega in drugega gradiva o kolektivu, za kar naj bi bil odgovoren eden izmed delavcev, ki bo z zanimanjem spremljal delo na področju tradi-

cij delavskega gibanja, ki je še precej neraziskano. M. Jerše

Občinska turistična tabla

Občinska turistična tabla, ki stoji v središču mesta Gornja Radgona (pred postjo oziroma nasproti hotela Grozd) je ne le dotrajana, ampak tudi zastarela, zato je potrebna obnova in dopolnitve. Najboljšo ponudbo je dal Gradbeni finalist tozđ Slikar, črkoslikarski atelje v Mariboru. Njihov predračun za obnovo in namestitev table znaša okrog 450 tisoč dinarjev. Od turistične takse je na voljo v ta namen 100 tisoč din, manjkajoča sredstva pa bodo morali zbrati zainteresirane delovne organizacije, turistična društva in zasebni gostinci.

Prav tako pa mnogi pogrešajo turistični zemljevid Pomurja, turističnogospodarski kažipot in zbrano ter napisano celotno gostinstvo trgovsko in turistično ponudbo (kar bi bilo zaželeno predvsem pred radgonskim sejmom in pred njim). bp

Š. S.

»FORUM« MED BRALCI

Očitno ima novosadska založba Forum dobre izkušnje z bralci del, ki jih izdaja v madžarskem jeziku, saj že nekaj let prihaja v Lendavo, kjer organizirano prodaja svoje izdaje. Tako je bilo tudi sredi prejšnjega tedna, ko so knjige prodajali v osnovni šoli Drago Lugarič, poleg tega pa so jih učenci ponujali še občanom po vaseh. Sicer pa so pripravili še srečanje s sodelavci otroškega lista Dober prijatelj, ki so se ga udeležili dopisniki z osnovnih šol Lendava, Prosenjakovci, Dobrovnik in Genterovec. Svojevrstni kulturni dogodek pa so v sredo končali z literarnim večerom, kjer sta se s svojimi deli predstavila Imre Szűs iz Novega Sada in Sandor Szunyogh iz Turnišča.

FRANCKA

»Prišla si kot zarja jutranja z radostnim nasmehom na ustih.

»Ošla si kot zarja večerna, enaka dnevom najlepšim.«

Tako je nekako pred 50 leti Naci Kranjec-Pajlin strnil 73 let Francinkega življenja.

Ko so sredi sončnega septembrskega dne položili žaro z njenimi posmrtnimi ostanki, v ozkem krogu družine in prijateljev, na novem mariborskem pokopališču, ni bilo bobnečih zahvalnih besed, niti poudarjenega zaklinjanja: nikdar te ne bomo pozabili. Južni veter je le prebiral strune med že obarvanim večerjem. Skoraj neopazno je živela in po več kot 40-letnem upornem kljubovanju teži bolezni je ugasnila v bolnici na Pohorju.

Kot mlada učiteljica s široko odprtimi očmi in prefinjeno tenkočutnostjo za socialno razloženost družbe je prišla iz številne pragerske železničarske družine in v Trnjo, pa tudi sredi traja, začela s svojim poklicnim in družbenim delom. V tej vasi z zaznavno revolucionarno preteklostjo in sredi posebne socialno-politične okolice ji je vsakdanje življenje zastavljalo nova vprašanja in vsiljevalo nova spoznanja z alternativnimi opredelitvami. Razumela je in vedela, da prihaja nov čas in kje je njeno mesto in delo za jutrišnji dan. Pri aktivnem podpiranju naprednih prizadevanj učiteljev in njihovega društva je iskala oporo in podporo tudi pri Mišku Kranjcu in drugih, ki so se zbirali okrog njega. Kaj kmalu je postala trn v budnih očeh lokalne režimske oblasti, ali poti nazaj ni poznala in taka se je tudi od nas poslovila. V tem okolju je spoznala Kranjčevega Nacija in kasneje je postala član velikopostlanskega doma, kjer je rada posedala oh mamci, s katero se nista razumeli le kot snaha s taščo.

Naci je pesnil ali nerad je pošiljal urednikom. In Francka je postala svojevrstna sodelavka Mladega Prekmurca, vse kar je bilo Pajlinovega objavljeno, je poslala ona in v viharnem času je ohranila njegovo zapuščino za skromno povojno pesniško zbirko Ker sem človek.

Iz Trnja je morala na Cankovo in v tem času, nekaj pred diplomom na pravni fakulteti, so ji aretirali moža Nacija. Pričakovala je otroku Čez mejo so vdri okupatorji in spet se je morala seliti. Tokrat v Veliko Polano. Nadaljevati je bilo treba z delom za novi svet. Nacija so kaj kmalu aretirali z drugimi sodelavci iz Kovačeve skupine. Francka je iskala delo in ločiti se je morala od hčerke. Leta z možem, ki je po madžarskih zaporih umrl tik pred osvoboditvijo v Dachau, in ločenost od hčerke in domačih so poglobili njeno predvojno opredelitev in utrdili njeno vztrajnost na začrtani bojni poti.

Svoboda je dočkala pri Gradu že težko bolna. Na Golniku je preživela izredno težko operacijo in lebdel je le kancek upanja. Kot invalidska upokojenka je od leta 1950 živela v Mariboru. Z vsjo prizadevnostjo se je oklenila hčerke, da bi nadoknadila minulo razdvojenost. Vedno je hotela biti učiteljica v zlahkem pomenu in taka je bila kasneje tudi vnuku Gregcu in vnukinji ter v borčevskih organizacijah, kjer si je z vsemi močmi prizadevala, da bi se šolali in strokovno usposabljali otroci padlih borcev in invalidov NOB. Dela ni bilo malo, ali njena prizadevanja niso bila brezuspešna.

Nismo se zaklinjali, da je ne bomo pozabili, saj se tudi sama ohranja s svojim delom. Skromna, občutljiva za živo naravo in družbena dogajanja je zapisovala (dnevnik) svoja razmišljanja, včasih se je izpovedovala v pesmi (niso še objavljene). Na njo bo spominjalo delo pri pripravi in izdaji pomembnega zbornika Slovenke v NOB (Borec, 1970), kakor tudi krajša in verjetno prva monografija o narodni herojnji Slavi Klavora (Obzorja, 1963). Več bibliografskih podatkov bi skaliho naš spominski zapis o učiteljici, ki nam je iz svojega znanja in izrednega poznavanja ter kritičnega spremljanja književnosti vedno nevisljeno sredovala in brez užaljenosti tudi sprejemala naša nasprotna mnenja.

Realna je bila sredi življenja in za svoj poslednji sloves je tudi nas določila, da jo pospremimo.

Francka: »Ošla si kot zarja večerna...«

Prijateljice

NA RAZPOTJU

Letošnji festival komorne glasbe XX. stoletja se je začel dokaj nenavadno — s pismom sveta festivala, ki ga navajamo dobesedno: »V prilogi vam pošiljamo prospekt 24. festivala Radenci 86 — komorna glasba XX. stoletja, obenem pa se opravičujemo za zamudo, saj do zadnjega nismo vedeli, ali bomo zaradi težke finančne situacije ob povišanih stroških lahko organizirali prireditve.

Bojimo pa se, da je to zadnja prireditve Radehči — komorna glasba XX. stoletja, in prosimo vse predstavnike sredstev javnega obveščanja, da nam s svojim informiranjem pomagajo pri realizaciji prireditve. Lepo pozdravljeni! Svet festivala.«

Za boljše razumevanje tega pisma moramo poseči nekoliko globlje v srž same prireditve. Že po naslovu lahko sodimo, da bi ta festival — tretji najpomembnejši te vrsti v Jugoslaviji — prihodnje leto slavil srebrni jubilej. Torej — dobrih 24 let so se vsako leto v Radencih izvrstili številni domači in tuji avtorji in postvarjalci sodobne glasbe. V Radence so prišli taki mojstri, kot so György Ligeti, Klaus Huber — skladatelj, ne samo evropskega, marveč celo svetovnega slovesa, da o glasbenikih ne govorimo. Da ne pozabimo — festival je bil kar 24-krat slovesno odprt — številni politiki so se zvrstili v otvoritvenih govorih in poudarjali pomen tega festivala za Radence, Slovenijo, slovensko glasbo...

Radio Ljubljana in včasih tudi televizija so posnetke te prireditve pošiljali v druge evropske glasbene centre, skratka — festival komorne glasbe XX. stoletja v Radencih je bil doslej 24-krat pomemben. In nato sledi omenjeno pismo. Še nekaj manjka za razumevanje stanja: načini financiranja festivala. V glavnem so na voljo trije viri: Kulturni skupnosti Slovenije in Gornje Radgone, DO Radenska in JRT, oziroma RTV Ljubljana. Razmerje denarne pomoči je: približno polovica DO Radenska in druga polovica drugi, seveda ob občasnih pomočih nekaterih drugih ustanov, tako kot letos, ko je švicarska ustanova Pro Helvetia pomagala s 4000 švicarskimi franki in tako omogočila izvedbo festivala z nastopom Bernskega godalnega kvarteta in skladatelja Klause Huberja.

Problem, ki se je pojavil, je naslednji: v DO Radenska menijo, da je razmerje denarne pomoči neustrezno in da počasi ne bodo zmogli več tega bremena. Vsekakor so še vedno pripravljene

prevzeti organizacijo in del stroškov festivala, vendar v drugačnem razmerju. Trije festivalski dnevi na žalost niso mogli dati dokončnega odgovora, kakšna bo nadaljnja usoda festivala, saj najodgovornejših iz DO Radenske ni bilo.

Seveda pa reševanje festivala ni samo problem DO Radenska. Prav sedaj bi morali za govorniške odrede enkrat stopiti vsi tisti, ki so tako lepo in tolikokrat spregovorili o pomembnosti festivala in bogastvu, ki ga zapušča iz leta v leto. Drug komentar ni potreben.

Tomaz Lorenz je dolgoletni stalni gost radenskega festivala.

In da bo stvar še bolj absurdna — v začetku objavljeno pismo je bilo naslovljeno na predstavnike tiska, radia in televizije. Žal se poleg podpisanega in redaktorice Radia Maribor festivala ni udeležil noben drug. In za konec razmišljanja o usodi festivala samo še retorično — a zato nič manj pomembno vprašanje: mar bomo zaradi svoje kratkovidnosti ob še eno pomembno prireditve v Pomurju?

Pa še na kratko o vsebini letošnjega festivala: pravzaprav je bil na ravni drugih s kratko opombo, da je bil letošnji nekako bolj klasičen kot ostali. Poleg že omenjenega kvarteta smo slišali še trio Fran Zibera (harmonika), Jerka Novaka (kitara) in Boris Šurbek (tolkala) v soboto popoldne, zvečer pa Tomaža Lorenza (violina), Alenka Šček-Lorenz (klavir), Jerka Novaka (kitara) in Alojza Zupana (klarinet), festival pa so sklenili člani komornega ansambla simfonikov RTV Ljubljana. Program teh nastopajočih je obsegal dela domačih in tujih avtorjev. Vsi nastopajoči so svoji ravni dostojno izvedli program, izpostaviti pa velja komorni ansambel, saj je po dolgem času nedejavnosti ponovno prebujen, in koncert v Radencih je bil njihov premierni.

Dušan Loparnik

Kulturni pretok

Odbor za kulturno sodelovanje z zamejskimi Slovenci in tujino je v težnji, da bi racionaliziral programe sodelovanja na različnih forumih, predvsem pa obogatil kulturno ponudbo — torej vsebino — na svoji zadnji seji minuli tork v Murski Soboti obravnaval programe. Tako programe dela občinske kulturne skupnosti v tekočem letu in med njimi dejavnost kulturnih institucij kot dejavnost občinske Zveze kulturnih organizacij, predvsem pa njenega odbora za sodelovanje z zamejskimi Slovenci in tujino. Le-ta se bo v kratkem sestala s predstavniki Körmend na Madžarskem in predlagal, da se v naslednjem letu v okviru obsejnega kulturnega sodelovanja predstavi motvarjevska folklor. Körmendski pesalci pa so pred kratkim gostovali na soboškem grajskem dvorišču.

Ker republiški odbor za gledališko dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije ni osvojil predloga, da naj bi našim rojakom v Porabju predstavili gledališko delo madžarskega avtorja Istvana Ökényi: Totovi, ki je jezikovno bolj dojemljiva kot druge, je bil sklep, da de omenjeno uspešno gledališčeniko iz Murske Sobotke skuša neposredno posredovati porabskim Slovincem še to jesen, dokler je na repertoarju. Prav tako pa vztrajata na izhodišču, da tako odbor kot svet za zunanjepolitična vprašanja pri občinski konferenci Socialistične zveze skupno načrtujeta kulturo obarvane obiske na tujem.

Pri usklajevanju in prijavah programov Kulturni skupnosti Slovenije, ki se nanašajo na delovanje in financiranje kulturnih društev na dvojezičnem območju v soboški občini, njihove interese pa usklajuje tudi samoupravna interesna skupnost za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti, je na osnovi dejavnosti kulturnoumetniških društev odbor soglašal s predlogom zaprosenih sredstev. S pripombo, da bi morda tam, kjer to dejavnost opravičuje, lahko celo

zaprosili na republiko več kot doslej, neupoštevaje višino (relativnih) indeksov. Da bo izmenjava živahna, pa obetajo napovedana gostovanja: folklorne skupine Jozsef Atila: v Körmendu, kjer bo drugo leto zapel pevski zbor Ady Endre, v Bajansenyju pa gostoval pevski zbor Örség. V Porabju bo zaplesala folklorna skupina iz Beltinec in nastopil soboški pihalni orkester, v avstrijski Radgoni pa bo zapel Prekmurski oktet.

Iz Porabja — točneje iz Gornjega Senika — bo prišel v Mursko Soboto in Rogašovec spet zapet mešani zbor Avgust Pavel, ki je pred kratkim pel tudi na kulturni slovesnosti ob odkritju spomenika dr. Avgustu Pavlu. V Domanjševcih, Prosenjakovcih in na Hodošu pa bo predvidoma nastopila gledališka skupina iz Körmenda, njihov pevski zbor pa bo zapel v Beltincih.

Posebna pozornost pa bo tako kot doslej veljala že utečeni izmenjavi knjig in drugih publikacij med Pokrajinsko in študijsko knjižnico (ter pod njenim okriljem lendavsko knjižnico) ter knjižnicami na Madžarskem.

Brigita Bavčar

S koreninami globoko zraščem sem z zemljo, in vsak obraz me spremlja vse do smrti. In če jih nalivi sperejo z oči: njih pogled nosim s sabo.

Odhajam jokajoč z ozirajočim se obrazom, in z rokami, ki segajo nazaj, — dobro, slabo, vse enako objokujem — odhajam Vse — Minulo! —

V grudo vraščem sem z globoko korenino! Nekoč mi je Usoda že prišla na pot, izruvala me iz prastarih tal.

In od tedaj surovo izruvane korenine v temnih kapljah vse do danes jokajo, prekrivajo krvave solze. In vsaka kaplja kot udarec kladiava mi votlo bije na srce.

Pozdravljeni mi, bratje moji! Korakov tihih in globokih korenin, krčevito se grobov oklepajoč, z zvestobo obremenjeni ljudje, pozdravljeni!

Tako je odlično izvedeni recital v režiji Duše Škof končal Milivoj Roš s Pavlovo pesmijo v slovo na nedeljski kulturni slovesnosti na Cankovi. O njej smo veliko zapisali na naslovnici, zato na Kulturnih obzorjih le še opozorilo na razstavo o življenju in delu dr. Avgusta Pavla, ki so jo pripravili v Pokrajinski in študijski knjižnici in je na ogled v Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti.

Tam je bila ob odprtju razstave tudi predstavitev dvojezične izdaje knjige Potepuh Marko in kralj Matjaž, ki jo je Pomurska založba, s sodelovanjem budimpeštanske Europe, izdala v počastitev 110. obletnice rojstva avtorja Ivana Cankarja in 100. obletnice prevajalca dr. Avgusta Pavla. S predstavitvijo knjige Pomurske založbe in odprtem razstavo o življenju in delu dr. Avgusta Pavla so se v četrtek zvečer pravzaprav začele slovesnosti v počastitev njegovega spomina, ki so doživele vrhunec na nedeljskem slavu na Cankovi, na sosednjem Madžarskem pa bo 9. in 10. oktobra simpozij o velikem možu, ki je izviral z ene, živel pa na drugi strani meje ter se trudil graditi mostove v času, ko je bilo to težko. Danes pa je povsem drugače, in tako ni naključje, da je v spremni besedi knjige in ob predstavitvi Potepuha Marka in kralja Matjaža, Ludvik Filo dejal:

»Za velike duhove je pač tako, da si jih vsi radi lastijo. Pavel, po svoji izobrazbi slavist in klasični filolog, je svojo dejavnost razširil na mnoga področja izven teh dveh strokovnih območij, na katerih se je in tu in tam tako močno vkoreninil ter afirmiral, da pravzaprav eni in drugi s ponosom zremo nanj in na to, kar nam je zapustil. Z njegovim nastopom se pravzaprav začne pisati nova stran v slovensko-madžarskih kulturnih odnosih. Če bi samo malce polistali po zgodovini, po vseh tistih periodikah, ki naj bi bile dolžne zapisovati, kako smo si bili z Madžari sosedji, vse do Pavlovega nastopa, potem bi ugotovili, da je bilo tega pravzaprav zelo malo. In da je neverjetno, da se sredi Evrope dva sosednja naroda tako malo poznata skozi literaturo.«

Gotovo ni naključen tudi Pavlov izbor Cankarjevega dela, v katerem je po ljudski pripovedi prav kralj Matjaž tisti, ki bo prišel in odrešil trpeče.

Škoda le, da je sicer korektno predstavitev knjige Pomurske založbe njen direktor, Jože Ternar, kot uvodni govornik, izrazil za seznanitev s finančnimi težavami založnikov, da bi opravičil njeno ceno — 2800 dinarjev. Ustreznejši je bil delež vodje knjižnične dejavnosti pri Kulturnem centru Miško Kranjec Jožeta Vugrinca, ki je iskreno povedal, da bi pred-

Doprnski kip dr. Avgusta Pavla je po Kubarjevem originalu oblikoval akademski kipar Jozsef Acs iz Madžarske, podaril pa ga je mestni svet Szombathelyja na sosednjem Madžarskem, kjer bo v oktobru simpozij v počastitev 100-letnice rojstva vsestranskega kulturnika in znanstvenika, ki izvira s Cankove. Po zasnovi arhitekta Iva Bošnjakovića je (domiselno) postavljen diagonalno na razpotje zelenice sredi Cankove, s pogledom usmerjenim na Pavlovo rojstno hišo, na kateri je tudi spominska plošča velikemu rojaku.

stavili več publikacij in dokumentacije o Pavlu, če bi premogli v knjižnici več vitrin; čeprav dobre volje očitno ni manjkalo,

ker je razstava pregledna, od razstavljenih pa je 190 eksponatov v lasti soboške knjižnice.

Brigita Bavčar

Na kulturni slovesnosti ob odkritju Pavlovega spomenika na rojstni Cankovi je zapel mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika v Porabju na Madžarskem, ki je s slovensko in madžarsko pesmijo prikazal sožitje ob meji. Svoj nastop pa je upravičil tudi s kakovostno interpretacijo pesmi pod vodstvom nove zborovodkinje Marije Trifusz.

Foto: L. Klar

Slikarjevo poletje

Poleg tega je Logar zelo dejaven tudi doma. Pripravil je dve obsežnejši samostojni predstavitvi (okoli 50 eksponatov) v Goriški galeriji in Pilonovi galeriji v Ajdovščini. Povabljen je na Memorial

Nadežde Petrović v Čačku, kmalu pa bo sodeloval tudi v študijski razstavi Geometrijske tendence danes in jugoslovanski umetnosti, ki bo v Beogradu.

Rade Bakračević

Uspešen nastop godbenikov

Ljutomerski pihalni orkester kuda Ivan Kaučič je minuli konec tedna gostoval v Friedbergu v Avstriji. Gostovanje sodi v tradicionalne izmenjave obeh mestnih godb. V soboto popoldne so ljutomerske godbenike pristrčno sprejeli na friedberškem glavnem trgu, nato pa so imeli še slavnostni sprejem pri županu tega mesta. Večer so preživel na tradicionalnem prazniku grozdja in v pogovorih o nadaljnjem sodelovanju med obema godbama. Ta izmenjava pa počasi prerašča le sodelovanje med kulturniki, saj so predstavniki SO Ljutomer povabili delegacijo mesta Friedberg na Ljutomer ob občinski praznik prihodnje leto, godbenike pa so ponovno povabili v Ljutomer. O točnem datumu njihovega bivanja pa bodo spregovorili pozneje.

V nedeljo so se Ljutomerski godbeniki predstavili s koncertom ob prazniku, na katerem so bile številne delegacije drugih avstrijskih in pobratenih godb, in poželi močan aplavz.

D. L.

kulturni koledar

PETEK, 3. OKTOBRA

LJUTOMER — V učilnici Delavske univerze bo ob 19.00 predstavitev knjižnega prvenca domačina Vlada Žabota: BUKOVSKA MATI in pogovor z avtorjem.

PONEDELJEK, 6. OKTOBRA

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec bo ob 18. uri otvoritev razstave del akademskega slikarja Milorada Dokića iz Kruševca. Na otvoritvi bo nastopil komorni pevski zbor Osnovne šole Edvard Kardelj pod vodstvom zborovodkinje Helge Horvat.

V znamenju sodelovanja s srbskim mestom Kruševac in meseca knjige

Prihodnji teden se nam obeta v Galeriji v Murski Soboti zanimiv kulturni dogodek, saj bosta odprti kar dve, nedvomno zanimivi razstavi.

Galeriji bo prišel v goste akademski slikar Milorad Dokić-Mladi iz Kruševca, razstava pa temelji na kulturnem sodelovanju Pokreta Gorana Srbije iz Kruševca in Zveze kulturnih organizacij Murska Soboti.

Umetnik je pred kratkim praznoval 20-letnico ustvarjalnega dela, razstava v Murski Soboti pa bo obsegala dela zadnjih šestih let, torej novejšo ustvarjalnost, v katero so vklane izkušnje in umetniško zorenje dveh desetletij.

Podobnega zanimanja bo gotovo deležna tudi razstava plakata na temo KNJIGA, s katero se ZKO Murska Soboti vključuje v praznovanje meseca knjige. Na ogled bodo izvorni likovni prispevki učencev usmerjenega izobraževanja in osnovnih šol severovzhodne Slovenije, od Raven na Koroskem do Lendave.

Na ponedeljkovi otvoritvi bo pel komorni pevski zbor šolskega kulturnega društva osnovne šole Edvard Kardelj pod vodstvom Helge Horvat.

G. Š.

Akademski slikar Milorad Dokić.

razstave

MURSKA SOBOTA — V prvi (mali) dvorani Galerije Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti je na ogled razstava Življenje in delo dr. Avgusta Pavla, ki so jo pripravili v Pokrajinski in študijski knjižnici.

LJUTOMER — V Galeriji Ante Trstenjak je na ogled razstava del Jana Oeltjena, ki jo posreduje Umetnostna galerija Maribor.

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin je na ogled razstava fotografik, ki jo posreduje atelje MIMESIS.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Erich Segal — OLIVERJEVA ZGODBA (Založba Obzorja), Slavica Sikovec — SODOBNA KMEČKO KLETARJENJE (Kmečki glas) in Berta Golob — DROBNE ZGODBE (Mladinska knjiga).

kino

Kino Park v Murski Soboti bo v torek in sredo, 7. in 8. oktobra, v okviru svojega rednega sporeda predvajal novi slovenski film POLETJE V ŠKOLJKI. Ker je omenjeni eden redkih domačih filmov, namenjen mladim, ga bodo tudi posebej predvajali za osnovne in srednje šole.

Prednost dajejo telefoniji in cesti

Čeprav je sedaj veliko dela na polju pri pospravi pridelkov, v krajevni skupnosti Tešanovci, ki vključuje štiri naselja — Mlajtinca, Vučjo Gomilo, Suh Vrh in Tešanovce —, ne mirujejo. Na razpolago sicer nimajo velikega denarja, da bi se lahko lotili več-

jih naložb, vseeno pa imajo veliko volje do dela in tudi precej storijo s prostovoljnimi delom. Tako so letos v Tešanovcih obnovili mrtvašnico na pokopališču, kjer so opravili okrog tisoč prostovoljnih delovnih ur. Mrtvašnico so lepo uredili, tako da

bodo odslej lahko umrli do pogreba ležali v mrljiški vežici. Sicer pa največ skrbi namenjajo razširitvi telefonskega omrežja. Kupi-

večalo na 93. Poleg Tešanovcev se za razširitev telefonskega omrežja zanimajo tudi druge vasi v krajevni skupnosti. Najbolj pa si tega želijo na Suhem Vrhu, ki so še brez telefonske povezave.

Geza Rítuper — predsednik sveta KS Tešanovci

li so že podzemni telefonski kabel, ki ga bo potrebno potegniti od Moravskih Toplic do Tešanovcev v dolžini okrog 2,5 kilometra. Za ureditev telefonije je krajevna skupnost Tešanovci prispevala 35.000 dinarjev, naročniki telefona pa po 170.000 dinarjev. Na novo je prijavljenih 60 naročnikov, tako da bi se število po-

Eden največjih problemov v krajevni skupnosti Tešanovci pa je cesta Tešanovci—Vučja Gomila, dolga okrog 2,5 km, ki je v slabem stanju. Sicer jo je Cestno podjetje Murska Sobota z navozom gramozja in očiščenjem jarkov nekoliko uredilo, vendar pa je rešitev v posodobitvi — z asfaltno prevleko. Tega sami ne zmorejo, v sedanjem srednjeročnem programu posodobitve cest v soboški občini pa tudi ni zajeta. Poleg razširitve telefonije in modernizacije ceste Tašanovci—Vučja Gomila pa v Tešanovcih načrtujejo obnovo vaško-gasilskega doma, ki je v slabem stanju. Urediti je potrebno zunanjo fasado in sanitarije. V ta namen zbirajo sredstva s krajevnim samoprispevkom, računajo pa tudi na pomoč DO Potrošnik iz Murske Sobotice, ki ima v domu trgovino. Poleg samoprispevka pa so krajanje pripravljene pomagati tudi s prostovoljnimi delom.

F. M.

Milan Henzel iz Tešanovca, sicer zaposlen pri ABC Pomurki, in Rakičan — EE Tešanovci, se že okrog deset let ukvarja z lesorezom. Z izrezovanjem raznih podob — svetilke, stenske ure, lestenci, nočne lučke, razne kočije, ladje in jadrnice — je začel med služenjem vojaškega roka. Doslej je izrezal okrog 25 podob. Nekaj svojih izdelkov je letos razstavil ob dnevu žena v Tešanovcih, odkoder je tudi naš posnetek.

40 let zelene bratovščine

Lovska družina Dobrovnik, ki ima 67 članov in upravlja 6.000 hektarjev lovnih površin, je v nedeljo proslavila 40-letnico. Na slovesnosti, ki je bila pred lovsko kočjo v kobiljskem gozdu, se je zbrala množica lovcev in občanov. Predsednik družine Branko Mernik je prebrla kroniko, predsednik Zveze lovskih družin Prekmurja Branko Radišič pa je imel krajši govor. V kulturnem programu so sodelovali še rogisti in učenci osnovnih šol v Kobilju in Dobrovniku. Po slovesnosti so pripravili še razstavo lovskih trofejev. Ob jubileju so lovci izdali še 60 strani obsegajočo tiskano brošuro, v kateri so predstavili svoje uspehe. Eden izmed njih je tudi lovsko kočjo, ki so jo odprli leta 1976.

K. Ščavničar

POKAL ŠČAVNIŠKE DOLINE

Gasilsko društvo Okoslavci je izvedlo 14. septembra v Okoslavcih tradicionalno meddruštveno gasilsko tekmovanje članov in članic za pokal ŠČAVNIŠKE DOLINE.

Udeležilo se ga je 16 desetini, ki so dosegale skoraj enako število točk. V močni konkurenci je med članicami zmagala desetina GD Loka iz OGZ Domžale. Med člani pa je prvo mesto osvojila desetina GD Oplotnica iz OGZ Slovenska Bistrica, ki je osvojila tudi prehodni pokal. Vsi nastopajoči, seveda prvaki, so prejeli zlate, srebrne in bronaste obseke. Ob koncu so vsem nastopajočim zaželeli še več elana, in da se v prihodnjem letu spet pomerijo v gasilskih veččinah.

Anton DOMANJKO

Lesena stiskalnica

Lesenih stiskalnic za grozdlje je v naši pokrajini čedalje manj, ostajajo le še kot idilične znamenitosti. Tako si je leseno stiskalnico pred hišo ohranil in uredil tudi Franc Lutar iz Kobilja. K. Š.

Petrovci zmagali

Na pobudo štaba za CZ iz Murske Sobotice so v Peskovcih pred kratkim priredili tekmovanje pripadnikov CZ, gasilskotehničnih enot ter ekip prve pomoči za območje KS Gornji Petrovci. Vseh 10 vasi, kolikor jih je v KS, se je tega tekmovanja udeležilo. Skupni zmagovalci so postali Pe-

trovčani, ki so prešli tudi prehodni pokal, kar hkrati pomeni, da bo takšno tekmovanje postalo tradicionalno, in sicer vsako leto v drugi vasi v KS Gornji Petrovci. Drugi na tem tekmovanju so bili Peskovčani, tretji pa člani ekip iz Ženavelj.

M. Gašpar

— LJUTOMER —

NOV DOM ZA ŠTORKLJE

Pri obnovi župnišča v Ljutomeru so morali mojstri odstraniti tudi staro gnezdo štorkele na dimniku. Da ni šlo za preprosto operacijo, govori tudi podatek, da so pri tem sodelovali strokovnjaki zavoda za spomeniško varstvo iz Maribora — le-ti so sklenili, da morajo mojstri gnezdo

postaviti na staro mesto, kajti štorčke na župnišču so ena od znamenitosti Ljutomera. Pri odstranjevanju starega gnezda — tehtaio je okoli 60 kilogramov — so kljub pazljivemu ravnanju ugotovili, da je le-to preveč preperelo in da ga ne bo mogoče postaviti nazaj, zato so sklenili,

Mojstri znajo plesti tudi štorčja gnezda

da štorčkljam zgradijo nov dom na istem mestu.

Čeprav so bili pri pletenju novega gnezda pomisleki, da štorčke ne bodo gnezdile v njem, pa so nekateri prepričani, da ne bo

tako, saj so podobno »operacijo« že opravili in štorčke so se vrnile. Kako bo v Ljutomeru, bo mo videli prihodnjega pomlad.

D. L.

Konferenca upokojencev na Kapeli!

Pred dnevi so se sestali upokojenci območja KS Kapela na letni konferenci. Od 102 članov se jih je konferenci udeležilo 72. Ta velika udeležba je rezultat uspešnega delovanja pododbora. Rad-

gonsko društvo upokojencev je v svojem reorganizacijskem programu ustanovilo v vseh KS podobore. Njihova osnovna naloga je povezovanje, vključevanje in obveščanje, kar opravljajo člani podobora, ki pokrivajo celotno krajevno skupnost. Poročilo o delovanju društva je podal predsednik tov. Kos. V razpravi je bilo več predlogov in pripomb, med njimi tudi zaradi problemov pri nakupu premoga. Vsekakor zanimiva je pripomba upokojencev iz VG Kapela, ki je dejala: »Že 11 let sem v pokoju ter od VG Kapela, kjer sem delala leta in leta, še nisem dobila nobenega vabila na družabno srečanje upokojencev, kar je že običaj drugih ozdob«.

Po konferenci, ki je bila v turistični kmetiji na Kapeli, je bilo krajše družabno srečanje v zakuško. Ob zvokih harmonike se je marsikatera upokojenka sprostita ter tudi veselo zaplesala. Upokojenci so pohvalili takšno organizacijo srečanja z željo, da bi jih bilo še več. Ob veseljem razpoloženju se jih je 24 prijavilo za prvi naslednji izlet v Slov. Konjice, Zreče ter na Roglo. Vsi pa so pogrešali predstavnika KS, ki je bil vabiljen.

J. K.

Upokojenci kolesarijo

Kolesarska sekcija pri Društvu upokojencev Crenšovci je priredila kolesarski izlet, in sicer smo se udeleženci iz 7 vasi zbrali ob gramoznici v Irnjarskem gozdu, kjer so imeli aktivisti NOB 30. 8. 1941 okrožni sestanek. Pot nas je peljala v Turnišče, kjer smo si ogledali staro cerkev. Nato je kolona krenila v Nedelico k rojstni hiši narodnega heroja Štefana Kovčiča. Najprej nas je pot peljala v Veliko Polano, kjer smo si ogledali spomenik pisatelja Miška Kranjca in tovarno Deloza. Iz Polane smo se peljali v Žitke. Tam smo si ogledali tovarno Toko. V obeh tovarnah so nam na kratko opisali zgodovino delovne organizacije od nastanka in tudi sedanje razmere. V Žitkih smo izlet končali s kratkim slovesom pri Marjanu in na koncu nas je vseh 35 zadovoljnih krenilo vsak na svoj dom.

Š. Vučko

VIDEM OB ŠČAVNICI

Bombe na travniku

Ko so v vasi Jamna vrtili jame za postavitve telefonskih drogov, so na travniku naleteli na ročne granate, ki bi po ugotovitvah Martina Bička ob nepravilnem ravnanju lahko eksplodirale. Tu so našli 23 granat, strokovno pa jih je uničil Martin Biček, ki je za to opravilo usposobljen v okviru civilne zaštite. Ugotovili so, da so bile izdelane v Nemčiji. Po trditvah lastnice travnika so granate zakopali nemški vojaki, ki so imeli ob koncu vojne tod svoj vojaški tabor.

Ludvik Kramberger

— BELTINCI —

Na obisku pri 87-letnem krajanu

Invalidsko upokojenega Franca RANTAŠO iz Beltincev sem sicer že dvakrat obiskal na njegovem domu, tokrat tretjič sem se pa odločil, da ob obisku o njem tudi nekaj napišem.

Pogovor s 87-letnim Francem sva navezala na njegova mladostna leta, pa tudi na njegovo življenje v starosti. Iz njegove pripovedi je čutili, da mu življenjska pot ni bila naklonjena. Kot delavec je opravljal različna dela pri raznih delodajalcih v zasebnem in državnem sektorju. Spomnil se je prevoznitva s konjsko vprego pri nekdanjem špediterju Kuharju v M. Soboti, pri predhodniku današnje Mure, ko je s konjsko vprego razvažal blago tudi na železniško postajo, dela na župnišču, pogrebem zavodu, na posestvu grofa v Krogu in na čase, ko je kot mnogi Prekmurci hodil na sezonsko delo v Baranjo in

Bačko. Najbolj so mu ostala v slabem spominu težaška kmetijska dela pri grofu in na državnih posestvih. Pravi, da je moral delati od ranega jutra do poznega večera tudi v snegu in dežju. Še posebej se spominja grofa, za katerega pravi, da za tegobe delavca ni imel nobenega posluha. Danes pa je Franc razočaran, ker mu ob upokojitvi teh kmetijskih del niso upoštevali pri delovni dobi. Mera je bila polna, ko mu je leta 1943 umrla žena, v družini pa je bilo 6 otrok.

Letos je naš sogovornik dopolnil 87 let, pravi pa, da sta njegova starša doživela starost nad 90 let.

No in kako je danes s Francem? Francu so pred 3 leti zaradi boleznih odrezali obe nogi nad kolenom. Priklenjen na posteljo in na voziček. Ima stalno zdravstveno nego na domu, zanj dobro skrbijo njegovi otroci, predvsem Katica, ki živi pri njem. Ubada pa se z bolečinami in dolgočasjem, prej je namreč veliko bral, danes pa mu nagajajo oči. Ob slovesu pa sem mu obljubil, da ga bom še obiskal. A. H.

— PESKOVCI —

60 let gasilskega društva

Prostovoljno gasilsko društvo iz Peskovec, ki je bilo ustanovljeno maja 1926. leta na pobudo takratnega župana Jožefa Kozica, letos praznuje 60-letnico obstoja. Ta visoki jubilej so peskovski gasilci proslavili v nedeljo, 20. septembra, skupaj z vaščani, številnimi občinski in gasilci iz okoliških krajev, domači učenci pa so prireditev popestrili z bogatim kulturnim programom.

Tajnik GD Peskovci Aleksander Ozvatič je v kroniki društva predstavil njen razvoj in delovanje, poudaril je, da morajo nenehno skrbeti za izobraževanje kadrov in številčnosti le-teh: trenutno jih aktivno deluje 14. O pomenu gasilstva kot gomilni sili vaške in družbene dejavnosti sta na prireditvi spregovorila tudi predsednik sveta KS Gornji Petrovci Ciril Bunderla in predstavnik občinske Gasilske zveze Murska Sobota tov. Pintarič, ki je v imenu slovenske ter občinske GZ predal peskovskim gasilcem priznanja za njihov jubilej, v imenu občinske GZ pa je predal priznanja tudi dvanajstim posameznikom za 10, 20, 30, 40 in 50-letno sodelovanje v tej humani organizaciji. M. GAŠPAR

Odločno proti »nezaposlenim«

Na članek, objavljen v Vestniku št. 37 18. 9. 1986 pod naslovom Odločno proti nezaposlenosti, želimo v razpravi tov. Čučulovičeve dodati nekaj pojasnil o posredovanju in zaposlovanju delavcev pri delih in nalogah v Emoninam tozdu Agropod v Ljutomeru.

Ob prijavi potrebe po sezonski zaposlitvi večjega števila delavcev za tozdu Agropod v Ljutomeru v mesecu juliju je strokovna služba začela z akcijo posredovanja delavcev. Pogovor o zaposlitvi je bil opravljen z 80 delavci, zanjo se jih je odločilo 50, zaposlitev pa je sprejelo 40 delavcev. Ker je v tozdu še obstajala možnost za zaposlitev določenega števila delavcev, predvsem žensk, smo sproti usmerjali v tozdu vse delavce, ki so bili pripravljene sprejeti zaposlitev ne glede na izobrazbo. Posredovanje delavcev je potekalo tudi v sosednjih občinah (M. Sobota, G. Radgona, Ormož).

Prvotno so nameravali v tozdu skleniti z delavci redno delovno razmerje med sezono, pozneje pa so se odločili za pogodbeno obliko zaposlitve, predvsem iz finančnih razlogov. S tako obliko zaposlitve so se izognili plačilu obveznih zdravniških pregledov pred zaposlitvijo, odvajanju prispevkov iz osebnega dohodka (razen prispevka za nezgodno zavarovanje), prav tako niso bili dolžni urediti delavcem tople malice, kakor tudi kriti stroškov prevoza na delo. Tudi nizki dohodek, ki so ga delavci prejeli za delo, ni bil najbolj spodbuden. Delavci so se nezadovoljni vračali na skupnost za zaposlovanje, zapuščali delo v tozdu in iskali zaposlitev, ki jim je dajala večjo socialno varnost. Tozdu je potreboval predvsem žensko delovno silo, le-te pa glede na potrebe v občini primanjkuje, istočasno pa je Mura potrebovala 30 žensk, zato je bilo še toliko težje zagotoviti ustrezno število delavcev.

Ustavna in zakonska določila omogočajo občani, da si svobodno izbira poklic in zaposlitev, zato človeka, ki iz kakršnih koli razlogov ne želi sprejeti posredovane zaposlitve, ni mogoče izločiti iz evidence nezaposlenih. Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti in drugi spremljajoči akti pa zelo natančno opredeljuje pogoje o pridobitvi pravice do denarnega nadomestila in pomoči, kakor tudi o izgubi te pravice (tudi ob neupravičeni odklonitvi posredovane zaposlitve) ter o prednostnem iskanju dela neustrezno zaposlenih oseb.

Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Pomurja

Na osmih igrah ABC Pomurke sodelovalo 860 delavcev

Konec drugega tedna v septembru je 860 delavcev sozda ABC Pomurka iz 28 delovnih organizacij iz vse Slovenije v večih krajih grosupeljske občine merilo svoje moči v malem nogometu, košarki, odbojki, namiznem tenisu, vlečenju vrvi, streljanju, krosu in šahu.

Najuspešnejše so bile ekipe iz severovzhodne Slovenije. Ekipno je prvo mesto z 229 točkami zasedla Mesna industrija iz Murske Sobotice, drugo ekipa Potrošnika iz Murske Sobotice, ki je zbrala 192 točk, tretje s 163 točkami ekipa Napredka iz Domžal, četrto mesto Vesna iz Ljutomera, peto ekipa Loke iz Skofje Loke, šesto mesto skupne službe ABC Pomurke iz Murske Sobotice, sedmo mesto pa ekipa Tovarne sladkorja Ormož.

Tovrstna tradicionalna srečanja so najboljša in hkrati edina oblika spoznavanja med delavci sestavljene organizacije ABC Pomurka, ki ima 37 DO v 18 občinah Slovenije. Tudi na nedavnem srečanju v Grosuplju so mnogi sklenili nova poznanstva, kar bo nedvomno prispevalo k še boljše sodelovanju tako heterogene organizacije, kot je ABC Pomurka. Boris Hegeduš

Dan koroze 86

Strokovna skupina za poljedelstvo pri ABC Pomurki si v zadnjem času veliko prizadeva, da bi pritegnila k sodelovanju čim več strokovnjakov, in to s ciljem, da bi povečali rastlinsko pridelavo. Po uspešnih poljedelskih dnevih, ki so jih v zimskem času pripravili v Murski Soboti, so pred žetvijo pripravili dan pšenice in prejšnji teden še dan koroze. Na slednjem, ki je bil v Rakičanu, so se seznanili s problematiko pridelave koroze in z značilnostmi letošnje pridelave, prav tako pa tudi z ekonomiko pridelave koroze in pšenice. Slednje so vključili zato, ker je pred nami jesenska setev in je ta problematika še toliko bolj aktualna.

Po krajšem posvetu so si strokovnjaki iz Pomurja skupaj s predstavniki slovenskih strokovno-izobraževalnih in raziskovalnih organizacij in predstavniki jugoslovanskih selekcijskih centrov za korožo ogledali še mikro- in makroposkuse koroze, ki jih opravlja srednja kmetijska šola in Kmetijsko gospodarstvo Rakičan.

Foto: L. Kovač

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Mlinar, ki je postal kmet

Na hribovitih območjih je zemlja skopa, veliko je treba vanjo vlagati in trdo delati, če želimo iz nje vsaj nekaj iztisniti. Kmet ne pozna osemurnega delovnika, pa tudi nedelje in praznika ne, zato so mladi še pred kakšnim desetletjem množično zapuščali kmetije in si iskali boljše kos kruha v tovarnah. Na kmetijah so ostajali ostareli, vse več zemlje je bilo slabo obdelane in šele v zadnjem času se razmere spet nekoliko popravljajo.

Janez Ploj s Pogleda v radgonski občini je eden redkih, ki so ubrali drugačno pot. Kot mlad fant se je izučil za mlinarja in se zaposlil v mlinu, pred 13 leti pa sta se z ženo odločila, da se bosta ukvarjala s kmetovanjem. Na Pogledu, majhni vasi, raztrešeni po pobočjih nad Apaško dolino, sta kupila kmetijo s 5 hektar-

druge, pa so zasadili 900 višenj. Letno posejejo od 2 do 3 hektarje pšenice in oddajo okrog 10 ton tržnih presežkov pridelka, tretje leto pa pridelujejo tudi sladkorno peso. Letos jo bodo pobrali z 90 arov in jim daje dober dohodek. Seveda so v teh hribovitih krajih stroški pridelave veliko večji kot v dolini, zato je Janez spoznal, da so to najboljše razmere za vinogradništvo. Z njim je začel pred 12 leti, ko je na 70 arih zasadil 2 tisoč trsov, nato pa je vinograd postopoma povečeval. Zadnje trse je zasadil pred štirimi leti, zdaj ima že 2 in pol hektarja vinograda, načrtuje pa, da ga bo v prihodnjem letu še povečal. Letos trta lepo kaže, in ker je cel vinograd v polni rodnosti, pričakuje, da bo tudi pridelek obilen. Najmanj 30 ton sladkega grozdja bi moral

Janez Ploj s Pogleda se je pred 12 leti odločil za vinogradništvo. Začel je postopoma in danes ima vinski trto že na 2 in pol hektarjih, tako da je dela v vinogradu veliko. Sicer pa so to idealne razmere za vinogradništvo in tudi sin, ki zdaj obiskuje sedmi razred osnovne šole, bo kmetoval.

ji zemlje in začela gospodariti. In to vzorno, kar potrjuje tudi priznanja, ki krasijo predstavo nove stanovanjske hiše. Tudi to sta zgradila z denarjem, ki sta ga priskrbeli s kmetovanjem. Težava je le v tem, da se možnosti gospodarjenja v kmetijstvu zelo hitro spreminjajo in človek se jim mora vedno znova prilagajati, pravi Janez. Pri Plojevih so se sprva ukvarjali z rejo bekonov, za kar so prejeli priznanje kmetijske zadruge za največ oddanih kilogramov, podobno priznanje pa so prejeli tudi za pšenico in grozdje.

Seveda so sprti dokupovali tudi zemljo in danes je imajo že 8 in pol hektarja, poleg tega pa še 2 hektarja v najemu od kmetijske zadruge. Opustili so tržno rejo živine, saj redijo le nekaj prašičev za domače potrebe, pa tudi krave imajo le zaradi mleka, ki ga porabijo doma. So se pa zato usmerili v poljedelstvo in vinogradništvo, na površinah, ki jim imajo v najemu od kmetijske za-

letos natrgati, po vsej verjetnosti pa ga bo še nekaj več. Pridelek pa bi bil še večji, če lansoletna pozeba ne bi povzročila takšne škode. Kar 650 trsov je moral zamenjati in ti so še brez grozdja. Laški riling, šipon in modra frankinja prevladujejo v Plojevem vinogradu in ves pridelek bo tudi letos oddal v Radgonsko klet. Lani je bila cena grozdja spodbudna, pravi Janez, čeprav še ni dobil izplačane razlike 30 dinarjev za kilogram, v primerjavi z vsemi stroški pa se je letos odkupna cena grozdja le malo povečala. Obnova vinograda je draga, tudi zaščita ni poceni, vinograd pa zahteva tudi veliko dela. Res da je delo v glavnem mehanizirano, vinograd je zatravljen, tako da čez leto v glavnem vse potrebno opravita z ženo sama, le ob trgatvi jim priskočijo na pomoč sorodniki in prijatelji. Dober teden traja trgatve pri Plojevih in tako bo tudi letos, ko pričakujejo rekordni pridelek.

Ludvik Kovač

Tehnološka priporočila za setev ozimnih žit

Pomurje ima s svojim deležem ozimnih žit v kolobarju glede na dosežanje pridelke velike možnosti v povečanju pridelka in pridobitvi dodatnega dohodka. Istočasno se povečuje načrtovani obseg tržne pridelave ozimne pšenice kot obveznost do družbe, ki nam poleg osebnega interesa nalaga pristop k ukrepom in intenzifikaciji te pridelave. Pomurje naj bi v naslednjem letu poleg celotne pridelave družbenega sektorja — 14.000 ton — odkupilo 19.500 ton pšenice od zasebnih pridelovalcev. Napake v pridelavi ozimnih žit v letošnjem letu in izpad pridelka se ne bi smeli ponoviti. Zato mora biti naloga in interes vsakega pridelovalca, da dosledno izvaja agrotehnične ukrepe.

V KOLOBARJU

je pri nas ozimno žito (pšenica, ječmen) naslednik koroze, krompirja ali sladkorne pese. Pri prepogostem vračanju na isto njivo se v posevku razvijajo žitne nožne bolezni, ki poslabšajo odpornost proti poleganju in zmanjšujejo pridelek. Pridelovanje ozimnega žita v dvo-polju pšenica-koroza, ki je razširjeno tudi pri nas, ni ugodno.

TEMELJNA IN DOPOLNILNA PRIPRAVA NJIVE

Njivo zorjemo do globine 20—25 cm. Pri zadostni hitrosti oranja (7 km/h), ki jo zagotavlja ustrezno močan traktor, in pravilni naravnosti ter ureditvi pluga se brazda v blagi spirali pod grečljem lepo obrne, plug pa zaorje vse rastlinske ostanke. Podoravanje rastlinskih ostankov je dosti učinkovitejše, če jih (še zlasti koruznico) pred oranjem zrežemo oziroma zdrobimo. Če je mogoče, potrosimo mineralna gnojila po brazdah neposredno po oranju, sicer pa ga trosimo po temeljnem ravnanju (ravnalniki, krožna brana). Takoj za tem njivo dokončno pripravimo za setev. Najustrenejši za to je predsetvenik, ki ima mrežaste valje. Če so tla grudasta, pa se bolje obnese predsetvenik z zvezdastimi valji. Poudarjamo, da pšenici ustrezajo zgoščena tla bolj kot korozi. Z enim obhodom predsetvenega orodja prek parcele nam večinoma ne bo uspelo pripraviti tako imenovane mrvičaste sestave. Potrebna bosta dva ali celo trije obhodi, večkrat pa ne kaže tlačiti njive. Največje grude naj ne bodo večje od oreha oziroma manjšega kokošjega jajca, s predsetvenikom delamo tako, da sežejo nogače le 8—10 cm globoko. Orodje torej sloni na valjih in ne, kot je v navadi, na nogačah. To uravnava v vretenom in z zgornjo ročico tritočkovnega priključka drogovja. Pri tem ne smemo pretiravati: na pravilno pripravljeni njivi kolesnice traktorskih koles ne smejo ostati vidne.

GNOJENJE PRED SETVIJO OZIMNEGA ŽITA

Obilne pridelke ozimnih žit lahko dosežemo le z ustreznim gnojenjem. Odmerke fosforja in kalija določimo na podlagi njune ravnosti v zemlji. Ob upoštevanju založenosti tal so potrebne različne količine teh hranil in se gibljejo od 40 do 120 kg/ha fosforja (P₂O₅) in od 60 do 200 kg/ha kalija (K₂O).

Posebej poudarjamo, da je za gospodarno (in tudi ekološko varno) gnojenje nujna sistematična kontrola rodovitnosti tal oziroma analiza zemlje. Kako zelo se lahko razlikuje optimalen odmerek fosforja in kalija na hektar, kaže spodnja tabela.

Za različno vsebnost fosforja in kalija v tleh priporočamo naslednje odmerke teh hranil:

Raven P ₂ O ₅ in K ₂ O v mg/100 g tal	kg/ha	
	P ₂ O ₅	K ₂ O
nizka (manj kot 10 mg)	100—120	150—200
srednja (10—20 mg)	70—100	100—150
visoka (več kot 20 mg)	40—70	80—100

Fosfor, kalij in jesenski obrok dušika potrosimo ob predsetveni pripravi njive.

Na siromašnih tleh gnojimo s celotnim odmerkom fosforja in kalija ob pripravi njive za setev, na boljše založenih tleh lahko gnojimo z enim delom obroka fosforja in kalija pred setvijo, z drugim delom pa pri dognojevanju ob koncu zime.

Le na tleh z visoko ravnijo lahko gnojenje s fosforjem in kalijem jeseni opustimo.

Ceprav je za obilne pridelke ozimnega žita odločilna zadostna prehrana posevkov z dušikom, pri gnojenju s tem hranilom jeseni ne smemo pretiravati. Za primeren razvoj posevkov v jesenskem obdobju in za dobro prezimitev zadostuje predsetveno gnojenje z 20—40 kg/ha čistega dušika. Pri poznih setvah in pri zaoravanju koruznice odmerek dušika nekoliko povečamo. Na zelo rodovitnih njivah, ki so v kolobarju dobro gnojene z organskimi in mineralnimi gnojili, lahko poleg fosforja in kalija opustimo tudi predsetveno (jesensko) gnojenje z dušikom.

Navajamo nekaj primerov temeljnega gnojenja ozimnih z gnojili, ki so v oskrbi:

gnojilo	kg/ha	kg/ha		
		N	P ₂ O ₅	K ₂ O
NPK 6—18—18	700	42	126	126
NPK 6—26—26	500	30	130	130
NPK 10—30—20	400	40	120	80

Primeri nam kažejo, da lahko z ustreznimi gnojili zadostimo potrebam ozimnih žit po fosforju in kaliju na tleh z zelo različno ravnijo rudninskih gnojil. Zadnja varianta je primerna za kmetije z govejo gnojevko.

Če analize zemlje nimamo, uporabimo 90—120 kg fosforja in enako količino kalija.

V severovzhodni Sloveniji imamo veliko kislih tal. Na takih tleh gnojenje s kalcijem v kolobarju ni potrebno le zaradi kemične melioracije tal, temveč tudi za neposredno prehrano posevkov pšenice in še zlasti ječmena. Na zelo kislih tleh, ki še niso meliorativno gnojena s kalcijem, izjemoma gnojimo z manjšim odmerkom apnenega gnojila (okoli 500 kg hidriranega apna na hektar) pred pripravo zemlje za setev ozimne pšenice in ječmena.

Napoteke za dognojevanje ozimnih v spomladanskem obdobju bo mo objavili ob koncu zime.

IZBOR SORT

Za Pomurje priporočene sorte ozimne pšenice lahko razvrstimo v več skupin glede na ranost, dolžino slame in kakovost pridelka. Ranost je pomembna pri organizaciji dela, vendar bolj na družbenih površinah. Na zasebnih površinah imajo prednost ranjše sorte. Sorte s krajšo slamo so odpornejše proti poleganju, prenesejo večje količine dušika in s tem dosežejo večji in kakovosten pridelek. Kakovost sorte v finančnem smislu ni posebno pomembna, pomembnejša pa je pri uporabniku — pekarski industriji.

Pomembnejše lastnosti priporočenih sort pšenice za Pomurje:

- SUPERZLATA:** srednje zgodnja, nizka, III. kakovostni razred, občutljiva za plesen in rjavenje plevic;
- LONJA:** srednje zgodnja, nizka, II. kakovostni razred, občutljiva za rjavenje plevic;
- UNA:** srednje pozna, srednje visoka, I. kakovostni razred, občutljiva za plesen;
- BALKAN:** srednje zgodnja, srednje visoka, II. kakovostni razred, občutljiva za plesen;
- DUKAT:** pozna, nizka, I—II. kakovostni razred, srednje občutljiva za rjavenje plevic, za intenzivno pridelovanje v Pomurju;
- PITOMA:** srednje pozna, srednje visoka, I. kakovostni razred, za intenzivno pridelovanje v Pomurju;
- MAČVANKA 2:** srednje zgodnja, nizka, I. kakovostni razred, občutljiva za plesen in rjavenje plevic (jo opuščajo).

Opis priporočenih sort ozimnega ječmena

- ANTARES:** srednje zgoden šestvrstnik, občutljiv za plesen in poleganje, za intenzivno pridelavo na slabših zemljah.
- ROBUR:** zgoden oziroma srednje zgoden šestvrstnik, občutljiv za plesen in listno pegavost, odporen proti poleganju, za intenzivno pridelavo na boljših zemljah.

Obilen in kakovosten pridelek zagotavlja uporabo potrjenega, prečiščenega (selektiranega), zdravega in razkuženega ter dobro kalivega semena. Doma, to je na kmetiji pridelano zrnje večinoma ni dovolj sortno čisto, prečiščeno in razkuženo, ker ni primernih strojev in naprav, nezanesljiva je tudi kalivost semena. Ker je setev kakovostnega semena eden bistvenih elementov intenzivnega pridelovanja, si moramo za setev priskrbiti potrjeno, sortirano, razkuženo in v laboratoriju preskušeno seme. Pri nakupu zahtevajte podatke o njegovi kalivosti in absolutni teži. Le tako lahko izračunate količino potrebnega semena na ha po obrazcu:

$$K = \frac{A \cdot B \cdot 100}{k \cdot \epsilon} \cdot f(i) \text{ kg/ha}$$

K = količina semena/ha
 A = število kalivih semen/m²
 B = absolutna teža semena v g
 k = kalivost v odstotkih
 ε = čistota v odstotkih
 f(i) = 1 + delež semen, za katera pričakujemo, da zaradi slabih poljskih razmer ne bodo vzkalila — izjemoma takrat, ko slabe razmere nastopajo

Primer:
 število kalivih semen/m² = 600 A = 600
 absolutna teža = 40 g B = 40
 kalivost = 93 % k = 93 %
 čistota = 99 % ε = 99
 nekaliva semena
 v poljskih razmerah = 20 % f(i) = 1 + 0,20 = 1,20
 Potrebna količina semena je
 $K = \frac{600 \cdot 40 \cdot 100}{93 \cdot 99} \cdot 1,20 \text{ kg/ha} = 312,8 \text{ kg/ha}$

V naših razmerah na osnovi razpoložljivega semena in spremljajoče dokumentacije priporočamo okvirne količine kg/ha pri posameznih sortah:

Pšenica: superzlata 240 kg, lonja 280 kg, mačvanka 2, balkan 375 kg, dukat 280 kg, pitoma 230 kg.
 Ječmen: robour in antares 200 kg.

ČAS SETVE

Ozimno pšenico sejemo v naših razmerah med 5. in 20. oktobrom. Ozimni ječmen in ozimno rž posejemo teden dni pred setvijo pšenice. Prepozna, pa tudi prerana setev je tehnološka napaka, ki znatno vpliva na pridelek ozimnih.

GOSTOTA SETVE

Največ semena posejemo pri pšenici, od 550 do 650 kalivih zrn na m² (odvisno od sorte), ječmen sejemo v gostoti okoli 400—450 kalivih zrn na m² (okoli 160—200 kg/ha), rž prav tako 400 kalivih zrn na m² (160—180 kg/ha). Navedeni podatki to potrjujejo.

NAČIN SETVE IN UREDITEV SEJALNICE

Vse ozimno žito sejemo na ozko medvrstno razdaljo (10—15 cm) in v globino 2—4 cm. Zlasti pri rži setev nikakor ne sme biti globlja. Pred setvijo opravimo s sejalnico sejalni poskus. Sejalnico uredimo tako, da izmetava želeno količino semena. Naravnava tudi enakomernost razmika med posameznimi sejalnimi cevmi.

To izračunamo po obrazcu:

$$K = \frac{10000 \cdot T}{O \cdot \delta \cdot n} \text{ kg/ha}$$

K = potrebna količina semena kg/ha
 O = obseg pogonskega kolesa sejalnice, ki ga izmerimo z vrvice (m)
 δ = delovna širina sejalnice (m)
 n = število zasukov pogonskega kolesa sejalnice pri preizkušanju
 T = teža semena, ki pade iz sejalnice pri zasukih (kg)

Pri pripravi sejalnice za setev uravnava regulator toliko časa, da je po zgornji enačbi desna stran enaka levi oziroma potrebni količini semena na hektar — da sta po enačbi izračunana količina in s poskusom ugotovljena količina enaki.

Primer:
 količina semena/ha = 312,8 kg K = 312,8 kg/ha
 obseg pogonskega kolesa sejalnice je 1,90 m O = 1,90 m
 širina sejalnice je 3,00 m δ = 3,00 m
 pogonsko kolo sejalnice zavrtimo 40 krat n = 40

$$312,8 \text{ kg} = \frac{10000 \cdot T}{1,90 \cdot 3,00 \cdot 40}$$

$$T = \frac{312,8 \cdot 1,90 \cdot 3,00 \cdot 40}{10000} = \frac{59439,6 \text{ kg}}{10000} = 5,94 \text{ kg}$$

To pomeni, da moramo regulator za izmetavanje semena uravnava toliko časa, da pade iz sejalnice cevi navedena količina semena.

K učinkovitejšim agrotehničnim ukrepom med vegetacijo (dognojevanje, predvsem pa uporaba zaščitnih in hormonskih pripravkov) znatno pripomore stezasta setev. S tako setvijo si markiramo poti v posevku, po katerih bomo vozili ob dognojevanju oziroma škropljenju posevka s pripravki za varstvo in rastnimi regulatorji. Na ta način preprečimo možnost prekrivanja ali slabega povezovanja delovnih širin ob posameznih prehodih stroja, povečamo storilnost in izboljšamo kakovost dela ter omogočimo izvajanje agrotehničnih ukrepov ob najustrenejšem času.

Pred stezasto setvijo moramo točno določiti, s katerimi stroji bomo opravili posamezna dela. Pomembna je delovna širina, ki je osnova za določitev razmika med posameznimi prehodi stroja. Upoštevati pa je treba tudi kolotek traktorskih koles in širino zadnjih pnevmatik.

JESENSKO ZATIRANJE PLEVELA

Zaradi enostranske uporabe pripravkov na temelju 2,4—D (deherban A) v žitih in atrazina v korozi so se zadnja leta zelo razširile enoletne trave, kot so: srakoperec, njivni lišičji rep, latovke in ljulke. Te in nekatere širokolistne plevelce, ki se pojavljajo že jeseni, lahko zatremo s herbicidi dicurana 500 tekoči in tigrex. Kdaj jih bomo uporabili, da bo njihov učinek najboljši?

Dicurana lahko uporabimo od setve do razraščanja pšenice in ječmena, najboljši in najzanesljivejši učinek pa ima do trenutka, ko je plevel v etapi 3. lista. Uporabo dicurana priporočamo predvsem jeseni, in to takoj po setvi, najkasneje do vznika žit, v količini 3 l/ha. V rži uporabimo enako količino dicurana od setve do vznika. Jeseni uporabe dicurana po vzniku žit ne priporočamo zaradi nevarnosti poškodb ob zmrzovanju.

Novejši pripravek tigrex uporabimo prav tako od setve do vznika pšenice in ječmena v količini 3—5 l/ha; ne smemo ga pa uporabiti na izrazito kislih tleh in v trdi pšenici (Triticum durum).

Podobneje navodila o varstvu posevkov pred boleznimi in škodljivci bomo objavili skupaj s priporočili za oskrbo posevkov do žetve v spomladanskih navodilih.

Geza DŽUBAN, kmetij. inž.

Opuščene naftne vrtine kot mini elektrarne

JE TO »ŠANSA« TUDI ZA POMURJE?

Dva britanska inženirja načrtujeta, da bi opuščene vrtine nafte in zemeljskega plina spremenili v miniaturne podzemeljske elektrarne. Uporabila bosta opuščene izvire kot vire naravne zemeljske toplote, s pomočjo katere bosta proizvajala električni tok.

Inženirja George Lockett in Robert Thurston, ki se ukvarjata s pionirskim delom na tem področju in sta zaposlena v podjetju za shranjevanje energije v Sklemersdalju v severozahodni Angliji, sta prepričana, da bi s to idejo prihranila več milijard funtov sterlingov. Načrtovala sta, da bi v opuščene vrtine vstavila geotermalni kanal, nato bi bilo potrebno v vrtino vliati organsko tekočino, ki bi na dnu zavrela. Vreča para, ki bi jo ob tem dobili, bi se dvigovala po notranjih oddvojenih cevi, vstavljene v glavno cev. Ko bi para prišla do vrha, bi sproščena toplota poganjala posebno načrtovano turbino in na ta način proizvajala električno energijo. Kondenzirana para bi se vračala po cevi zopet navzdol in celoten cikel bi se ponovil.

Eden od projektov, o katerem razpravljata s predstavniki naftne industrije, vključuje namestitev za vodo nepropustnega generatorja na opuščeni vrtini. Po predvidevanjih bi generator lahko dosegel moč 2,5 MW, kar bi bilo povsem dovolj za preskrbo manjše skupnosti z električno energijo.

Napori podjetja so trenutno usmerjeni na raziskovanje na morskem dnu. Zemeljska skorja je namreč najtanjša pod oceanom, kjer je debela samo 8 kilometrov, medtem ko doseže pod trdnimi tli tudi od 40 do 70 kilometrov.

Lockett, ki je strojni inženir, je mnenja, da bi bil izum lahko posebej pomemben za države v razvoju. Za novi proces se zanimajo Indija, Grčija, v katerih je mnogo za izkoriščanje geotermalne energije ugodnih mest, pa tudi ZDA in Čile. Izkazalo se je, da je veliko naftnih vrtin v morju ali preskromnih ali pa predragih za izkoriščanje. Z vsako vrtino, ki stane vsaj 5 milijonov funtov sterlingov (koliko je to dinarjev po tekočem tečaju?), odteče velika količina denarja. Oba izumitelja menita, da bi lahko električni tok izkoriščali iz neizkoriščenih ali že izpraznjenih naftnih vrtin že v naslednjih 25-ih letih. Cena takšne energije bi lahko bila za 25 do 50 odstotkov nižja od današnjih cen električne energije, smo prebrali v eni zadnjih »zelenih prilog« s tehničnimi in tehnološkimi informacijami Gospodarskega vestnika.

Poldrugi milijon otrok

Družba na razvitem zahodu, predvsem pa v ZDA, se srečuje z nenavadnim pojavom, ki zavzema vse večji obseg. Gre za »pogrešane« otroke. Po nekaterih podatkih je v ZDA ta čas kar poldrugi milijon izgubljenih otrok. Strahotna številka! Ti otroci namreč niso »ptički brez gnezda«, ker bi jih starši ne marali, marveč gre ali za begavčke, kot pravijo tistim, ki bežijo zdoma, ali pa za ugrabljene, na silo posvojene otroke.

Največji delež od poldruga milijona pade na begavčke. To so nezadovoljni najstniki in še mlajši otroci, ki bežijo od doma zaradi najrazličnejših vzrokov, privoščijo pa si takšne večdnevne izlete večkrat na leto. Za nekatera se od časa do časa pobeg od doma konča drugače, kot so načrtovali — propadejo, izginejo ali jih ugrabijo in prepustijo zlo-

rabljanju. Na zares ugrabljene otroke, ki jih potem na silo posvojijo tuje družine, odpade le majhen delež sicer zares grozljive številke »pogrešanih« otrok.

Pojav zaskrbljuje predvsem zaradi tega, ker so vsakršne nasilne odtujitve otrok iz družine, pa naj bo tudi iz družine z enim roditeljem (prav takih primerov je veliko), za otroka huda izkušnja, ki se škodljivo odraza v njegovi duševni rasti.

NI NAVDUŠENJA

Velikemu navdušenju nad malimi in velikimi računalniki je sledil nekoliko bolj trezen pogled na elektronsko revolucijo, prikradlo pa se je tudi precej nezaupanja v nove stroje, z njim vred pa še strah. V nobenih evropski državi ni strah pred raču-

nalniki tako razširjen, kot je v Zahodni Nemčiji. Kar 65 odstotkov državljanov Zvezne republike meni, da bo vse širša uporaba računalnikov na najrazličnejših področjih omejila možnosti ljudi v osebnem in poklicnem razvoju.

Do teh odritij so prišli, ko so preiskovali 231 bolnikov, ki so

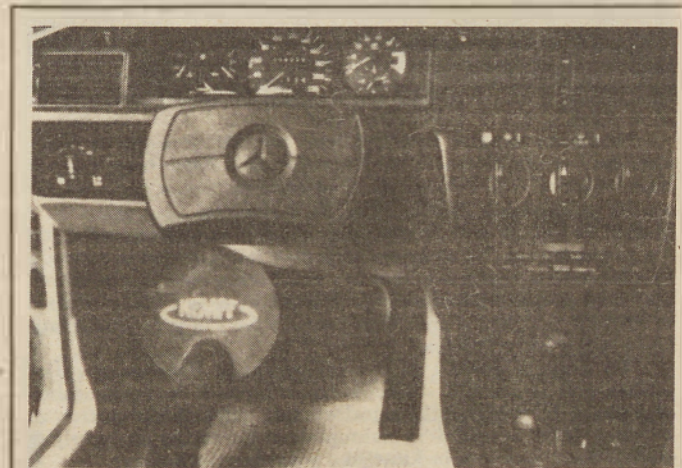
ČAJ IN RAK

domnevno razvili nove kancerogene tvorbe pri zdravljenju prejšnjih. Izkazalo se je, da so nove rakaste tvorbe posledica neustreznega zdravljenja, ne pa posledica že obstoječih rakastih tvorbo.

Kot stranska ugotovitev pa je prišlo na dan zanimivo dejstvo, da je namreč zeleni čaj izjemno dobro sredstvo za preprečevanje nastanka rakastih obolenj. Statistično so obdelali življenjske navade prebivalcev določenih območij Japonske in jih primerjali z razširje-

nostjo rakastih obolenj. Izkazalo se je, da je bila smrtnost zaradi raka v predelih, kjer je pitje zelenega čaja zelo pogosto, dokaj majhna — 20,8 odst. za moške in 29 odst. za ženske. Istočasno pa so ugotovili, da v bližnjem mestu, kjer zaužijejo veliko manj zelenega čaja, znaša smrtnost 96,3 odst. pri moških in kar 132 odst. pri ženskah.

Tudi poskusi na živalih kažejo, da zeleni čaj zdravilno deluje. Zakaj in kako pa ni znano.

Vse na besedo: zavore, vžig, smerniki, hupa, luči in celo radio. Tako so pri zahodnonemškem Daimler-Benzu opremili mercedes 190 E. Avto je namenjen težkim invalidom. Avto je razstavljen na svetovni razstavi Expo 86 v kanadskem Vancouverju. Na sliki: komandna plošča v avtomobilu.

Jeziki umirajo in oživljajo

Anna Nelson Harris, Sophie Borodkin in Marie Jones so živahne stranke, ki žive kakih 150 kilometrov daleč ena od druge. Kadar jim je dolgčas, primejo za telefonsko slušalko in se malo pogovorijo. Toda glasov, ki jih izgovarjajo te starke, skoraj nihče več, razen njih samih in zelo redkih posameznikov, ne more razumeti. Živahne starke so namreč med zadnjimi ljudmi na svetu, ki še tekoče govorijo ejak, enega od redkih starih jezikov, ki nezadržno izumirajo.

Ejak je jezik, ki so ga nekdanji govorili prebivalci Aljask. Bil je eden od dvajsetih jezikov v tem predelu sveta. Danes jih je živih le še polovica, ostalih deset jezikov otroci, pripadniki določenih skupin, ne poznajo več, govore jih le še ostareli. Otroci govorijo angleščino, jezik, ki ga slišijo v šoli, po radiu, na televiziji.

Nekdanji zgodovinarji zatrjevali, da je bila veličina starih Rimljanov ne samo v tem, da so zgradili odlične ceste na vse konce sveta, temveč tudi v tem, da so širnemu svetu dali skupno sredstvo za sporazumevanje — latinščino. Ceste in latinščina so omogočili to, čemur danes pravimo pretok ljudi in idej. Danes pa se številni strokovnjaki resno sprašujejo, ali niso takšni »svetovni« jeziki hkrati tudi zlo, strahno orodje kolonizacije. V jeziku je namreč shranjeno družbeno izročilo narodov in skupin, kot je to dokazal slavni jezikoslovec Emile Benveniste v svojem slovitim Slovarju indoevropskih pojmov. Z njimi izgine več kot samo skupek besed.

Izginjevanje starih jezikov na Aljaski ni zatorej nič posebnega na svetu in ameriški (angleški) kolonializem ima posnemovalcev še veliko povsod po svetu.

Tudi odstran železne zaveze, v Socialistični zvezi sovjetskih republik, je usoda jezikov malih narodov podobna. Počasi izumirajo okrog 130 jezikov, ruščina pa bolj ali manj prikritno prevladuje. Celo v Evropi, ki je za Američane strahoten konglomerat jezikov, za Evropejce pa zgled enakopravnosti in spoštovanja vseh jezikov, so ogroženi jeziki manjših narodov. Baskovski jezik se

je do uradne veljave dvignil šele po odhodu diktatorja Franca, ki je strogo prepovedal baskovsko govornico. Katalonci tudi ne govorijo španščine kot svoj materin jezik in furlanščina ni italijanščina. Vendar se ti, do nedavna skoraj pozabljeni jeziki prebujajo.

Zal pride na katerega od ohranjenih redkih jezikov na desetine takšnih, ki izginejo ali so že kar izginiti. V Afriki izginejo številni jeziki, izpodrivajo in nadomeščajo pa jih francoščina, angleščina, arabščina, svahili. Podobno v Južni Ameriki izginejo indijanski jeziki, namesto njih pa se širita španščina in portugalsščina. V Aziji pa kitajščina, japonsščina in seveda angleščina ter francoščina izrivajo iz uporabe stare in bogate jezike.

Vsemu navkljub je na svetu še vedno veliko število še živih jezikov. Točnega števila pravzaprav nihče ne ve, se pa število glede na različne razvrstitve vrti med tri in pet tisoč. Mednje spadajo tudi jeziki, ki so tako rekoč vstali od mrtvih, kot je, denimo, hebrejščina. Vse do leta 1880 je bil to mrtev jezik, ki ga niso uporabljali kot pogovorni jezik.

Nafta in smeti

V laboratorijih inštituta za znanost in tehnologijo na manchestrski univerzi je prišlo do majhnega, vendar revolucionarnega odkritja, ki naj bi močno olajšalo proračune za gorilno olje. Nekaj podobnega surovi nafti naj bi namreč lahko izdelovali kar iz gospodinj-skih odpadkov.

Kemika Noel McAuliffe in Roger Benn sta razvila metodo »kuhanja« odpadkov iz celuloze, pri čemer ob dodajanju kovinskih katalizatorjev pride do procesa, ki v nekaj minutah naredi to, kar narava opravi v milijon letih. Iz organskih snovi nastane nafta.

Slama, čajni listi, papir in celulozni odpadki, trs, koruzno ličkarnje in podobno smetje lahko da nafto, ki je kalorično le nekoliko slabša od nafte, ki jo tačas črpajo v Severnem morju, ima pa to dobro lastnost, da je popolnoma brez primesi žvepla in dušika, kar oboje povzroča resne ekološke težave pri uporabi naftnih derivatov, naj bo pri ogrevanju, pogonu motornih vozil ali pridobivanju elektrike.

Prihodnje leto bo postavljena prva poskusna tovarnica za pridobivanje »nafte« iz odpadkov. Če se bo izum dobro obnesel, potem bo to zares koristno za velik del sveta.

V nekem amsterdamskem gledališču so pred dnevi zaigrali neko pasjo zadevo, nastopili pa so — razumljivo — psi. Šest aljaških dog je svoje vloge odlično odigralo. Slika prikazuje prizor, ko »ona« gleda televizijo, »ona« pa se je zleknila na blazino.

LE KOSTANJ IN LEŠNIK

Žito so prvič v zgodovini človeštva začeli gojiti v Mali Aziji, Perziji, Egiptu in Kavkazu, nekaj vrst pa tudi v Etiopiji. Zdi se, da je bilo prvo žito, ki so ga gojili in s katerim so se hranili stari Kitajci, proso. S Kitajske se je prosto razširilo po Koreji in Japonski. Ajda je doma v Mandžuriji in Mongoliji, v Evropi se je pojavi-

la šele v začetku srednjega veka za Karla Velikega in Ljudevita Posavskega.

Od sadja je starodavna Evropa poznala le kostanj in lešnik. Pradomovina večine današnjih sadnih dreves je Azija. Od tam so prišle jablane, hruška, češnja, breskev in oreh. Znano je, da so

v Evropi rasle jablane že v mlajši kameni dobi.

Vinsko trto, oljko in smokvo so prinesli v Evropo iz Male Azije. Razširila se je po vseh deželah ob Sredozemskem morju. Dataljse so gojili stari Asirci, Babilonci in Egipčani, kavo pa so odkrili šele v 11. stoletju v južni Etiopiji, kjer je do tedaj rasla kot samonikla rastlina. Od tam se je razširila po Arabiji, Indiji, Indoneziji, drugih delih Afrike in naposled po Južni Ameriki, ki je danes njen največji pridelovalec.

Banana in čaj sta doma v jugovzhodni Aziji, od tam sta prišla v nekatere druge dele sveta s sorodnim podnebjem. Kakavovec so sprva gojili od ustja Amazonke do Mehškega zaliva in ga od tam prenesli v nekatere azijske in afriške dežele.

Skoro vse tekstilne rastline so prenesli v Evropo iz daljnjih krajev. Edino lan je rasel v Evropi že v pradavnih časih. Konoplja je iz osrednje Azije, iz pokrajina med Turkestanom in Kavkazom. Bombaž so začeli presajati v Evropo šele v 16. stoletju. Juta je doma v Mehiki, kjer so jo Indijanci uporabljali in predelovali že, odkar pomnijo ljudje.

Neki avstralski izdelovalec postelj si je omissil posteljo za 56 oseb. Sedaj čaka na norca z denarjem, ki jo bo kupil.

LAHKO IN EKONOMIČNO VOZILO

Težnja po boljšem, popolnejšem je zakoreninjena v ljudeh, pri njih je burnejša, pri drugih manj. Po nenehnem vrtenju za nečim novim so znani predvsem Američani. Pred kratkim so v Kaliforniji izdelali majhno in svojevrstno letalo. Z njim mislijo preleteti okrog zemlje z enim samim polnjenjem goriva. Letalo

so poimenovali kar Potnik. Najprej so poskusili preleteti 16.860 km, ne da bi se ustavili, in s tem podrl rekord iz leta 1962.

Ta mesec bodo poskusili preleteti in preživeti v letalu 12 dni, preleteli pa naj bi kar 20.170 km, seveda brez dodatnega polnjenja goriva. Pot jih bo vodila okoli sveta. S tem bo rojstvo Potnika

dokončno potrjeno.

Kabina letala je široka približno 60 cm in dolga 2,3 m. Ozka je, toda dovolj velika za pilota in sopilota, ki lahko del vožnje počiva. Vendar vožnja zahteva ves čas veliko pozornost obeh.

prednost Potnika je nedvomno v konstrukciji in teži, zgrajen je na videz zelo nežno. Letalo tehta samo 469 kg. Večino teže nanese gorivo, ki je razdeljeno po trupu v 17 tankih.

Življenje Potnika se je pričelo pred petimi leti kot skica na prtičku v restavraciji poleg letališča. Osemnajst mesecev po zamisli je bilo peresno lahko letalo že zgrajeno. Trup je narejen iz satovja, rastlinskih smol, posebne

vrste papirja, vse skupaj pa je prekrito z grafitnimi vlakni, ki imajo veliko raztežno moč. Letalo je tanko, posamezno krilo je dolgo 33,5 m in lahko niha do 10 m, ne da bi se zlomilo.

Letalo je majhno, njegova prednost je tudi v majhni porabi goriva. V trup ima vgrajena dva majhna motorja, enega spredaj, drugega zadaj. Spretni je le za dodatno moč, če slučajno zadnji odpove. V začetku je letalo doseglo zelo majhno hitrost 170 km/h, zato so na prednji del letala vgradili še dodatno krilo. Če bi bilo letalo večje, bi bilo nevarnejše. Strokovnjaki so ga najprej preizkusili nad Kalifornijsko obalo.

Vegetarijanska hrana

V zahodnonemškem časopisu Süddeutsche Zeitung so objavili rezultate raziskovanj heidelberških znanstvenikov. Ugotovili so, da črtanje zrezkov in suhomesnih izdelkov z jedilnika ne koristi samo v finančnem smislu, temveč da vegetarijanci na sploh živijo dlje in redkeje zbolijo. V petih letih so proučili 1904 vegetarijance. Po statističnih računih

so pričakovali, da bo 219 ljudi iz te skupine v tem času umrlo. V resnici je umrlo 82 ljudi, kar je samo 37 odstotkov. Obenem so ugotovili tudi to, da je za rakom umrlo pol manj ljudi, kot so pričakovali. Znanstveniki pravijo, da je predvsem hrana tista, ki v največji meri vpliva na bolezn; vegetarijanska hrana pa celo preprečuje nastanek raka na črevesu.

IZ MOJEGA DNEVNIKA

Debi poznamalci Fize (pice) znajo, ka so najhobuše v roboškaj pod-mornici, samo ka so v razgijon časi gratale elastične. Truk so se fkip potegnole. Bela je gor piteo, ka bole so drage, bole so male. Tudi falafelki surike so bilij večti eden pri drifgjon, raj se ja od falafelka do falafelka leško s tranvajon pelas. Tavo sparaupe je tudi edna gout ka se van zdigne produktivnost ...

Džouzi

ANEKDOTE

Italijanski častnikar in pisatelj Leonida Repaci (1898) je bil na premieri komedije Uga Bettija. Med kritiki je bil tudi eden, ki je vedno z užitkom raztrgal vsako gledališko delo. Po prvem dejanju je strogi kritik vstal in se napotil k izhodu.

»Kaj pa počneš? Greš domov?« ga je vprašal Repaci.
»Da.« je odgovoril kritik.
»Aha, že vem zakaj.« je pripomnil Repaci. »ker ti je bilo prvo dejanje všeč, se želiš izogniti temu, da bi ti bila všeč tudi drugo in tretje!«

Francoski književnik in pisec komedij Poullain de Saint-Foix (1698—1776) je bil prepirljivega in jezljivega značaja, zato se je pogosto zapletel v dvoboje. Ko je večerjal z nekim častnikom, mu je v obraz rekel, da smrdi. Seveda se je iz tega izcimil dvoboj. Pred bojem pa je stopil Saint-Foix k nasprotniku in pričam ter jim rekel:

»Gospoda, če se bjem z nasprotnikom in me ta ubije, bo smrdel prav tako kot prej. Če ga ubijem jaz, bo smrdel še bolj, torej je bolje, da odnehamo.«

Nato je odšel.
Jean Paul Sartre (1905), veliki francoski romanopisec, dramatik in filozof, je nekemu na njegovo željo razložil vsebino svoje drame Hudič in dobri bog: »V prvem dejanju išče glavni junak boga. V drugem dejanju išče hudiča. V tretjem pa najde človeka.« je razložil Sartre.

»Saj to je zagovor brezboštva!« je pripomnil sobesednik.

»Se zdaleč ne!« je vzkliknil Sartre. »Verniki se lahko še zmerom tolažijo s tem, da morda niso našli boga zato, ker ga niso dovolj temeljito iskali.«

ZNAMO FOTOGRAFIRATI

Nasvetov nikoli preveč

Pri snemanju posameznikov ali skupin ljudi se ogibajte fotografiranja nenaravnih, neokusnih in narejenih poz portretirancev. Najboljši posnetki človeka so takrat, ko se na sliki sploh ne opazi, da je bil blizu fotograf, to se pravi, da fotograf na človeka ni vplival. To je posebno pomembno pri snemanju otrok. Otroke namreč kamera zanima, tako da se ne vedejo več naravno, ko opazijo, da jih kdo fotografira. Če se le da, spustite kamero v otroški zorni kot in neopazno ujamite kakšen zanimiv trenutek med otroško igro z naravnim otroškim vedenjem in značilno obrazno mimiko otrok. V ta namen je treba osvetlitvene priprave in metražo pripraviti vnaprej. To storite tudi takrat, ko se je treba pri snemanju hitro odločiti, ker se dogajanje naglo razvija. Za fotoamaterje velja geslo: Bodite vselej pripravljeni! Ko je motiv izredno zanimiv, napravite serijo posnetkov v različnih trenutkih in z različno osvetlitvijo, da boste pozneje lahko izbrali med najboljšimi posnetki. Fotografija naj ima le toliko kompozicijskih prvih, kolikor je to potrebno za njeno jasnost in izvirnost. Slika naj bo preprosta. Načelo fotografske kompozicije naj bodo fotoamaterju napotilo, kako naj se iz začetnega nepremišljenega »knjpsanja« povzpne do ustvarjanja dobre fotografije. Bistvo fotografije je — ideja! Razgledanost, marljivost in kritičnost vam bodo pomagale najti pot. Motivov ne boste nikdar pogrešali. Privzgojiti si je treba le čut in sposobnost, da boste iz množice motivov znali izbrati kaj izrednega. Prav tu pa bo koristen dober nasvet: Veliko opazuj!

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

V mesecu požarnega varstva številne dejavnosti

V Sloveniji smo mesec oktober razglasili za MESEC POŽARNEGA VARSTVA z namenom, da bi s številnimi dejavnostmi in prireditvami v vseh okoljih vzbudili večje zanimanje in skrb za varstvo pred požari. Kljub dobri organizirani-

murskih občinah bodo izvedli več kontrolnih pregledov v večjih delovnih organizacijah in organizirali pogovore z vodilnimi delavci o izboljšanju požarnega varstva. Seznanili bi jih tudi radi s sklepi 10. kongresa Gasilske zveze Slovenije,

Gospodarsko poslopje Jožeta Rajbarja iz Tišine po letošnjem požaru.

Foto: Frku

nosti in nenehni skrbi gasilcev povzročajo rdeči petelin vsak dan veliko materialno škodo tako na družbenem kot zasebnem premoženju. Samo v lanskem letu je bilo v Sloveniji 925 požarov, ki so povzročili ogromno materialno škodo z daljnosežnimi posledicami v proizvodnji, stanovanjski gradnji in drugje. V Pomurju pa je bilo lani 59 požarov, ki so naredili nad 64 milijonov dinarjev materialne škode. V letošnjem letu je bilo v Pomurju sicer nekoliko manj požarov, vendar jih je več v zasebnem sektorju in poleg gospodarskih poslopij so uničili precej drage kmetijske mehanizacije.

V mesecu požarnega varstva bodo v vseh štirih pomurskih občinah številne dejavnosti, v katerih bo sodelovalo okrog 3.000 gasilcev. Začele so se že preteklo soboto v Gornji Radgoni, kjer je bila velika gasilska vaja, naslednji dan pa še parada gasilskih enot z mehanizacijo in enot civilne zaščite. V po-

kjer je rečeno, da bi morali v sleherni delovni organizaciji z večjim številom zaposlenih in kjer to proizvodni proces zahteva, ustanoviti industrijska gasilska društva. Na osnovnih šolah bodo imeli gasilci skupaj z učenci praktični pouk gašenja s tistimi sredstvi, ki so otrokom dostopna in lahko z njimi ravnajo. Sicer pa bodo gasilci izvedli vrsto vaj v posameznih krajih, na katerih bodo preizkusili najsodobnejše orodje, alarmni in obveščevalni sistem. V vseh pomurskih občinah bodo tudi pripravili problemske konference o požarnem varstvu, ki jih bo organizirala SZDL. Mesec požarnega varstva pa bodo končali s posebno tečajno vajo, ki zahteva sodobno opremo in veliko znanja. S tako široko zastavljenimi dejavnostmi v mesecu požarnega varstva želi svet pomurskih občinskih gasilskih zvez doseči pozitiven premik v miselnosti o požarnem varstvu.

Feri Maučec

Skuhajte ta teden!

Poletje se je sicer poslovilo, vendar nikjer ne piše, da zaradi tega več ne bi smeli pripravljati ribjih jedi. Zato vam danes ponujamo recept za ribiški brodet.

Za brodet potrebujete: 1 kg različnih morskih rib, žlico vegete, 40 g moke, 0,5 dl olja, 0,5 dl olivnega olja, 150 g čebule, 100 g paradižnika, 1 česen, 1—2 žlici vinskega kisa, peteršilj in poper. RIBE očistite in zrežite na večje rezine. Vsako posujte z vegeto, pomokajte in na hitro popražite z obeh strani. Praženo ribo dajte na krožnik, na istem olju pa dušite strt česen, narezano čebulo, olupljen paradižnik, poper, peteršilj in dodajte kis po okusu. V omako položite ribe in pustite, da se skupaj duši. Ponudite s koruznimi žganci (polento). Jed boste pripravili v približno 50 minutah.

Ali je seks potreben?

Pred sto leti znani evolucionist Charles Darwin ni mogel najti odgovora na vprašanje, kako in zakaj je v razvoju (evoluciji) prišlo do seksa. Na to vprašanje znanstveniki še vedno ne morejo natančno odgovoriti.

Znanstveniki, ki se ukvarjajo z evolucijo življenja na našem planetu, še vedno živahno razpravljajo na temo od kod in zakaj seks na zemlji — prišli so do mnogih novih spoznanj, teorij in domnev, ki pa še vedno niso znanstvena dejstva, zato tudi ni dokazljiva. Res pa je, da nobena teh teorij ne laska moškemu spolu oziroma samcem. V najboljšem primeru so namreč le vir za genetske variacije, ki z gledišča evolucije niti niso preveč željene.

Po eni teoriji so samci rezerva, iz katere lahko samice črpajo gene, da bi popravile tiste, ki so kakorkoli poškodovani. Nekateri na primer menijo, da je seks le vrsta bolezni, pri kateri so samci prenašalci okužbe.

Reprodukcija s seksom — to je izmenjava genov moškega in ženske — je povsod v naravi. Tako se razmnožujejo, živali in rastline, delno tudi virusi. Vendar pa ostaja vprašanje, zakaj je seks tako razširjen, ko je v bistvu — gledano z oči biologa — zelo »draga«. Po osnovnih zakonitostih evolucije je najboljša tista samica, ki najbolj uspešno prenese svoje gene na prihodnje generacije. Če pa reprodukcija poteka s spajanjem moških in ženskih genov, se njeni geni »razvrednotijo« — torej bi imele pomembno prednost v evoluciji samice, ki bi se same reproducira-

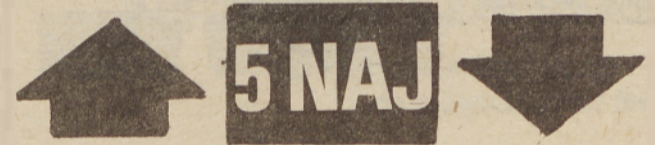
le. Poleg tega je pri dvospolnem razmnoževanju potrebno več energije, pa tudi časa, da se partnerji najdejo.

Zakaj torej seks? Res je, da seks prija, vendar to za znanstvenike še ni argument — kako namreč pojasniti seks pri rastlinah in mikroorganizmih? Teško pa odgovorimo tudi na dilemo, zakaj so bitja, ki imajo seksualni instinkt, prevladala po naravni selekciji? Nekateri znanstveniki menijo, da se je seks pojavil pred tremi milijardami let. To naj bi bil način, da se »popravijo« poškodovani geni. Naravne kemikalije, sončna radiacija in drugi elementi so namreč lahko povzročili poškodbe genov nekaterih organizmov — da bi jih pozdravili, so se organizmi združevali, da bi dobili »zdrave« potomce. Po tej teoriji je torej seks način za ohranjanje in ustvarjanje novih zdravih genov.

Skupina kanadskih strokovnjakov pa je razvila teorijo, po kateri je seks mehanizem za sirjenje parazitskih elementov znotraj genov. Trdijo, da nekatere celice v genih težijo k temu, da bi prešle v druge. Ta njihova »težnja« je v bistvu pripeljala do seksa, ki je postal višja oblika parazitskega prodora celic, ki sestavljajo gene. Tu je torej seks neke vrste nalezljiva bolezen, na katero so se živali in rastline navadile. Kaj od navcdenega je točno, še vedno ni znano, vsekakor pa večina posameznikov o tem preveč ne razmišlja, saj ostajajo pri tistem, o čemer smo že pisali — seks človeku prija, zato mu je v tem smislu potreben.

(Po reviji Dvoje)

RADIO MURSKA SOBOTA

- v oddaji 21 232, 25. september 1986
1. PAPA DON'T PREACH — Madonna
 2. SLEDGEHAMMER — Peter Gabriel
 3. LJUBIL BI SE — Gugu
 4. JASMINA — Agropop
 5. DANCING IN CEILING — Lionel Richie

Glasovnice — dopienice — za 5 naj prihodnjega tedna pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: 5 NAJ.

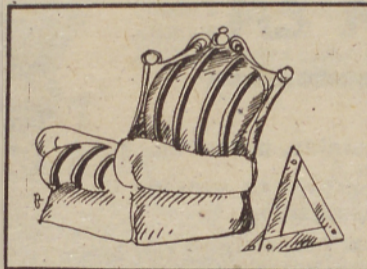
Glasovnice — dopienice pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: 5 naj.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite do četrtega, 9. oktobra na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripise honoriramo.

- Le kdaj bo prišla ta vlečna služba?! (M. Blažek)
- Fotelj je okrogel, razpisni pogoji pa oglati. (P. Srečkovič)
- V pričakovanju novoustolčenca. (S. Roškar)
- Fotelj ni samo za rit, ampak tudi za možgane. (F. Ščančar)

SESTAVIL MARKO NAPAST	LASTNOST LJUDI BREZ IZKUŠENJ	PROVINCA V KANADI (GL. MESTO TORONTO)	VELIKA KAMNITA GNOTA	MOČAN PLJUSK DEŽJA	RUDNINA RUMENO-ZELENE BARVE	RAHLA, MEDLA SVETLOBA	KLADA ZA SEKANJE DRV
NOSEČNOST							
SINTETIČNO VLAKNO							
EVROPSKA DRŽAVA, NAŠA SOSEDA							
MORJE, KI SEGA GLOBOKO V KOPNO						LITER PISAVA NEKATERIH SLOVANOV	
MLADA KRAVA, ICA							
ZADNJI IN TRETJI VOKAL V ABECEDI			ŽUPANČEVA SATIRIČNA PESNITEV	NIKELJ ENOTA ZA DELO			SLADEK JUŽNI SAD
PISANE GOZDNE PTICE						RADIJ GRADIVO V POMČU PISCU	
AVTOMOBILSKA OZNAKA SPANJE		M. IME DEL SAUDOVE ARABJE					
ORIENTALSKA VODNA PIPA						JAPONSKI DROBIT NOGOMETNI KLUB	
ŽUŽELKA, KI BOLEČE PIKA							
ČRTA V MAGNETNEM POLJU							
OZEK KOS BLAGA							IGRALNA KARTA

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE — Vodoravno: Haskovo, aspirin, strmina, ara, Bit, navtika, agar, As, Ga, AP, ilovica, N, Pavan, Ika, nit, Cortina, artikel.

V Postojnski jami

Na poti iz Bask, kjer smo bili v šoli v naravi, smo se ustavili v Postojni in si ogledali kraški pojav Postojnsko jamo.

Pred vhomom v jamo nam je tovariš kupil vstopnice, otroci pa smo se toplo oblekli. V jami je temperatura zraka čez vse leto osem stopinj. Ogled jame je razdeljen na dva dela: najprej se obiskovalci peljejo z majhnim vlakom, nato pa nadaljujejo pot peš. Znamenitosti jame nam je pokazala in razložila vodička. Vsi otroci smo bili presenečeni nad čudovito lepoto narave. Koliko let je ustvarjala te čudovite kapnike? Občudovali smo naravni most, belo dvorano, veliko koncertno dvorano, v kateri močno odmeva...

Posebnost jame so človeške ribice, ki živijo do štirideset let. Ker so živele v večni temi, so jim zakrle oči. Zgodovinska znamenitost je del jame, kjer so partizani med narodnoosvobodilno borbo zažgali fašistično skladišče bencina. Ta del jame je ostal zadimljen še do danes.

Čeprav sem že večkrat slišala, da je Postojnska jama zelo lepa, si nisem predstavljala tega naravnega pojava tako čudovitega.

Lijana Krajnc, 5. r.
OŠ Stročja vas

Iz mesta na deželo

Ko se je bližal konec šolskega leta, sem bil vedno bolj vesel. Zavedal sem se, da je to moje zadnje šolsko leto na osnovni šoli Angel Besednjak v Mariboru in obenem odhod iz mestnega vrveža na mirno deželo. Med počitnicami smo se namreč preselili v svoj lepi dom, ki sta ga starša gradila z mnogo truda in samoodpovedovanja na deželi pri dedku in babici, kjer sem preživljal vse dosežanje počitnice. Tokrat so bile počitnice nekoliko drugačne od prejšnjih, in to zato, ker se nisem več vračal v šolo v mesto kot prejšnja leta. Sedaj obiskujem osnovno šolo Karel Destovnik Kajuh v Apačah. Moram priznati, da me je bilo spremembe malce strah, saj je to zame čisto novo okolje in drugi učim. Vendar prehod ni bil tako težak, kot sem si predstavljal.

Sedaj že nekaj dni obiskujem pouk v 3. b razredu in spoznal sem že nove sošolce in si pridobil mnogo novih prijateljev. Tako šolsko delo in življenje spet tečeta dalje po prijetno preživetih počitnicah.

Aleš Frajham, 3. b
OŠ Apače

Če bom priden

Moj oče je v Alžiru. Tja je odpotoval z letalom. Tam bodo ata in njegovi sodelavci sestavljali za bojake. Iz njih bo nastala vas. Ata mi je že večkrat pisal, da če bom priden, bom dobil njegovo uro in da naj se v šoli dobro učim. Tudi jaz sem mu pisal in ga vprašal, če je jedel kokos in ananas. Ata mi je odpisal, da tam ne je veliko sadja, ker je zelo drago. Pisal je tudi, da je včasih zelo vroče, potem pa spet mrzlo. Tudi hrana je zelo slaba. Velikokrat jim zmanjka voda. Najbolj pogreša mene in malega Saška. Tudi jaz ga zelo pogrešam. Sedaj mi je napisal zadnje pismo. Piše, da se kmalu vidimo. Zelo se že veselim dneva, ko bo prišel, saj ga imam zelo rad.

Branko Fifolt, 3. b
OŠ Apače

Na počitnicah

Na počitnicah je bilo lepo sončno vreme. Včasih je tudi deževalo. V prostem času sem se vozil s kolesom, bral žogo, se gugal, igral šah... Igral sem tudi na frulico, računal in bral knjige. Hodili smo se kopat v Radence in bili smo na obisku v Žepovcih in Gornji Radgoni.

Toda morali smo se poslovi- ti od lepih počitnic in se začeti pripravljati za šolo. Dobili smo torbo, peresnico, zvezke in knjige. In tako smo se odpravili v šolo.

Petja Pižmoht, 3. a
OŠ Apače

Bila sem v Srbiji

Ko smo se v soboto zjutraj napotili v Srbijo, sem bila vsa vznemirjena.

Med potjo smo se ustavili v Beogradu in obiskali Titov grob. Po ogledu smo se napotili proti Obrežu. Končno smo prispeli na cilj, kjer so nas lepo sprejeli. Bili smo utrujeni. Prvi dan sem se le malo igrala z otroki. Naslednji dan smo se šli kopat in loviti ribe v Moravo. Iz ujetih rib nam je teta skuhalo ribjo čorbo. Bila je dobra, jedla sem jo prvičkrat. Naslednji dan smo šli v Kragujevac, kjer smo si ogledali spominski park in muzej. Spominski park je spomin na ustreljenih štiri tisoč dijakov in prebivalcev Kragujevca med vojno. Bila sem tudi v Topoli, v zlati cerkvi, kjer so grobnice družine Karadžoržević. Dnevi so hitro minevali in prišel je dan, ko smo morali domov. Videla sem veliko lepih in zanimivih krajev.

Vanja Gorinšek, 4. d
COŠ Jože Kerenčič, G. Radgona

Picek

Kaj naj še rečem, ko picka pečem; ko ga osolim, ga že osmodim. Ze se mi sline cedijo, zobje k picku hitijo. Ne morem več zdržati, hočem ga do kosti obrati. Kako je bil prima, kajti tu je dobra klima. Ko sem to končal, sem hitro zaspal.

Boris Lukašev, 8. d
OŠ Dane Šumenjak, M. S.

MOJ ROBOT

Nekoč sem na smetišču našel starega robota in ga odnesel domov. Bil je rumene barve in imel je velike oči. Dali smo mu ime Buljavi. Po stanovanju je skakal sem ter tja, pospravil in me zbujal ob mračnih jutrih. Bil je smešen, ko česa ni razumel. Takrat se je kadilo iz njega in je sikal. Igrati se je tudi znal. Imel je samo eno napako, bil je radoveden. Ko sem ga pustil, je pretaknil vse kote. Nekega dne sem ga peljal na sprehod. Pri prodajalni balonov je zgrizel jeklenko s helijem, se napihnil in odletel neznano kam.

Od takrat vedno pospravljam sam in tudi zjutraj se sam zbudim.

Arpad Bürmen, 5. raz.
OŠ Edvard Kardelj,
Murska Sobota

Nekega dne sem si zaželel robota. Oče je rekel, da ga kupimo v trgovini. Ime sem mu dal Igor. Ko smo ga pripeljali domov, si je ogledal vsak kot v stanovanju. Nosil je očala, zato ker je škilil. Namesto mene je pospravil stanovanje, se učil, reševal domače naloge... Nekega dne pa se je zaletel v steno. Ko sem prišel domov, sem imel težko nalogo. Igor je pritekel in se lotil dela. Ko pa je delo opravil, sem ga vprašal, kje ima očala. Rekel je, da jih več ne potrebuje. Drugi dan, ko smo v šoli pregledovali nalogo, sem imel vse narobe in zato sem imel v spričvalu enico. Ko sem prišel domov, sem najprej Igorja nabil in ga pospravil v škatlo. Nikoli več si ne želim imeti robota s škilastimi očmi in očali.

Boštjan Zdravec, 5. raz.
OŠ Edvard Kardelj
Murska Sobota

Moj kuža

Mojemu kužu je ime Lord. Star je približno tri leta. Z njim se zelo rada igram, včasih mu tudi nagajam. Ko mu nagajam, vedno pokaže svoje lepe, bele zobe. Prinesem mu vodo, ko je zelo žejen. Mislim, da je takrat zelo vesel. Tudi hrano bi mu nesla, a me manica ne pusti, ker me lahko hitro ugrizne. Mamica mi je nekega dne rekla, da bi Lorda prodali. To me je zelo potrla, ker mi bo dolgčas po njem. Žalostna bom.

Pock Yvonne,
3. a OŠ Apače

Miroslav Slana-Miros

VIDEMSKA DRUŽNOST OD GUBCA DO VUKA

11

VUKOVA MATI ANA

Burna leta so vznemirila tudi Vukovo mater. Zbala se je za sina. Oče Franc se je bil vdal v usodo, kajti vedel je, da se sin Ivan ne more več vrniti.

Mati je pravzaprav živela v spominskih tesno s sinom. Ko je v tem času prišla na Sovjak še rosno mlada Marija Rantaševa — sorodnica, ki je v Bolehnečičih služila za grunt da bi prosila dninarje za kmečka dela, se je rada oglasila pri Samojvih, pri teti Ani, Ivanovi mami. In Ana je Mariji listala rokopise, ki jih je bil Ivan pustil doma. Veliko sta se pogovarjali o njem. Mati Ana je bila žalostna, ker Ivana vse drugo bolj zanjima, samo posestvo ne.

USTANOVITEV DRUŠTVA KMEČKIH FANTOV IN DEKLET V VIDMU

Tisti čas se je slovenska napredna miselnost vrtela okoli ORJU-NAŠEV, ki so 1. junija 1924 organizirali pohod na Trbovlje. Ivan Kreft je bil tedaj slovenski nacionalist, kakor sta bila tudi nekaj let mlajša Boris Zihel in Tone Tomšič, s katerima je sodeloval. Ampak od orjunaškega napada je postal Ivan Kreft nasprotnik nacionalistov, dogodki v Trbovljah pa so ga globoko prizadeli.

Ivan Kreft je tedaj navezoval stike s komunistično usmerjenimi dijaki in študenti. Pri tem se je spočetka zavzemal za Vuka, ki ga je krivična usoda hudo zmlinčila in postavila v ospredje na črni listi.

Širše gibanje je vplivalo tudi na razmere v Vidmu ob Ščavnici, kjer so domačine sproti obveščali domači napredni dijaki in študentje. V Vidmu je postalo jasno, da delovanje Orlov in Sokolov ne zadostuje več. Med Orle se je sicer vpisalo več kmetov kot med Sokole, ker so bili Sokoli preveč udarno usmerjeni in prav tako izpostavljeni. Nekateri domačini pa so se bali tudi cerkvenih posledic. Zato so ustanovili DRUŠTVO KMEČKIH FANTOV IN DEKLET. To je bilo leta 1925. In to je bilo nekaj novega, kar je domačine množično pritegnilo, kot na primer med drugo vojno OF. Vsi kmetje z Jamne — prve vasi od Vidma — so bili organizirani v tem društvu, z izjemo gostilničarja Domanjka, ki je menjal barve kot kameleon, kar je potrdil Ivan Kreft. Četudi je bil Domanjko nekaj časa podstarosta in starosta Sokola, je z župnikom ohranil najtesnejše stike. Danes to ne bi bilo več nič pregrešnega. V tistih časih pa so strankarsko strogo ločili cerkvena dogajanja od revolucionarno političnih ter komunističnih.

Prvi člani DKFD (Društva kmečkih fantov in deklet) v Vidmu so bili torej Jamničani, potem Nemčeva družina iz Dragotincev, vključno pa se je tudi veliko viničarjev, kočarjev in želarjev iz okoliških vasi. Prva pred-

sednica DKFD v Vidmu je bila Ela Majcen. Z njo sta se včlanila tudi Lojze Zdravec in Tone Markovič.

Po idejnem in vsebinskem konceptu DKFD so bili vsi člani privrženci izročila kmečkih uporov, zagovorniki Gubčevih idej.

Videmsko DKFD je delovalo z velikim poletom. Njihov glas se je kmalu razširil po vsej Sloveniji. Zato je tudi vsa napredna kmečka in delavska mladina na Slovenskem podprla misel o gradnji DOMA MATIJE GUBCA v Vidmu. Toda od zamisli do uresničitve je bilo treba čakati še 14 let.

Tedanji kmečki dekleti in fantje so, lahko bi rekli, deli stebrov naše današnje družbe. Zgledovali so se po predvojnem razvoju KP. Tega ni mogoče prezreti.

Kakor poprej Orli in Sokoli, tako tudi DKFD kasneje ni imelo v Vidmu ustreznih prostorov. Društveno življenje je potekalo v eni izmed sob Edvarda Vaupotiča. Napredek društva so tedaj pospeševali zagnanci Vladimir Kreft, Tone Markovič, Alojz Zdravec, Ivan Satler in Marica Kos.

KULTURNO-PROSVETNE IN POLITIČNE RAZMERE

Videmske kulturno-prosvetne in politične razmere so se v Vidmu ugodneje razvijale kot v Ljubljani za Vuka. Kot doma je bil tudi v Ljubljani konfiniran kot politično sumljiv in nevaren povratnik in boljševek. Teško si je ustvariti docela verodostojno sodbo z listanjem po zapiskih in Vukovi zapuščini v NUK v Ljubljani. Toda mnim dvoma, da je videmska, pa tudi širše slovenska preteklost kulturno-politično vidno povezana z Vukom, saj je pridno polnil časopisne stolpce s članki, črticami, publicističnimi zapisi in s širšim javnim in političnim delovanjem. Svetla iskrica je vendarle bila, ko je našel Vuk zaščito pri Bratku Kreftu. Sodelovala sta pa prevajalskem in organizacijskem področju.

USTANOVITELJ CANKARJEVE ZALOŽBE

Vuk je kljub nevarnosti spretno izkoristil Svobodo v prid delavcev — komunistov, da so lahko nemoteno delovali. Med sodelavci so bili tudi danes znani može: Bratko Kreft, Ferdo Delak, Ljubo Ravnikar, Ludvik Mrzel, Ivan Grahor in drugi. Zato ni bilo naključje, da so v začetku tridesetih let vsi ti tesno združeni kulturni delavci po zaslugi Ivana Vuka in skupaj z Angelom Cerkvenikom ustanovili kar tri za delavsko kulturo pomembne ustanove.

Najprej so ustanovili DELAVSKI ODER. Ta se je kmalu uveljavil med ljubljanskim občinstvom in je neprikrito širil napredne ideje. Sledila je DELAVSKA UNIVERZA, ki je v ljubljani aktualna še današnji.

Mogoče bi bilo za Vukovo zdravje bolje, ko bi se bil tedaj zares umaknil in posvetil brušenju svojih literarnih osnutkov, da bi se lahko prediščen predstavil javnosti. Žal se to ni zgodilo. Sila revolucionarja je bila v njem močnejša. Tako smo ostali Slovenci prikrajšani za brez dvoma nadarjenega pripovednika, pa tudi pesnika in ljudskega dramatika, saj mu je iztrgala iz rok pero prezgodnja smrt, ki ga je postopoma ugrabljala.

Vuk in Bratko Kreft sta celo ustanovila DELAVSKO ZALOŽBO IVAN CANKAR, Organizacijsko delo je terjalo veliko napora in odgovodiv. V tem pogledu lahko pritegnemo mnenju, da je današnja CANKARJEVA ZALOŽBA v Ljubljani ideološka naslednica Ivana Vuka-Starogorskega in dr. Bratka Krefta. Imenovana Videmčana sta že v letih 1925/27 v Ljubljani ustanovila Cankarjevo družbo. Ne bi veliko pretiravali, ko bi zatrdili, da je Cankarjeva družba predhodnica današnje Cankarjeve založbe. Da pa bi prišlo do morebitnega sporazuma, je treba pridjati, da so pred oblastjo stare Jugoslavije formalno odgovarjali za Cankarjevo družbo nekompromitirani ljudje, kot so bili dr. Celestin Jelenc, Bogo Teply in Ciril Štukej. V resnici pa so imeli nanjo močan vpliv komunisti.

V koledarju Cankarjeve družbe za leto 1930 najdemo tudi obširen publicistični prispevek Ivana Krefta.

FUNKCIONAR IN UREDNIK

Poleg navedenega poslanstva je Vuk kot vojni invalid urejal glasilo združenje vojnih invalidov, nekatere sindikalne liste; bil je funkcionar delavskih kulturno-prosvetnih društev Iskra, Svoboda, Vzajemnost, glasbenega društva Zarja itn. Ustanovil je Delavske akorde, kjer so se združevali in povezovali pevci iz delavskih vrst. Vesopovod je torej sejal revolucionarno seme za mlado revolucionarno klasjo. V obdobju tridesetih let je bil eden najplodovitejših sodelavcev delavskih in socialistično usmerjenih časopisov doma in v ZDA. Objavljal je tudi v zagrebških, beograjskih in sarajevskih listih in revijah.

Kje je pravzaprav napaka, da je ostal človek, ki je v najtežjih trenutkih tako rekoč gorel in izgorel za napredno komunistično gibanje, premočno opažen? So krivi salonski komunisti, ki v resnici niso kdo ve kako koristili gibanju, a so pobrali lovorike? Domala vse pove že podatek, da je bil skorajda fanatičen zbiralec RDEČE POMOČI, pri čemer mu ni prišlo niti na misel, da bi vzel iz blaginje en sam novičič.

Njegove organizacijske sposobnosti so se potrjevale in vsakem koraku. Ustanovil je tudi PROLETARSKO KNJIŽNICO, v okviru katere je izdal pesniško zbirko Mileta Klopčiča Plameneči okovi. Klopčič je bil po revolucionarnem hotenju Vukov stanovski kolega, ki je stal tudi v prvih vrstah orjunaške vihrne ob Savi. Vuku je Bratko Kreft predložil tudi rokopis danes znanega dela Človek mrtvaških lobani.

KLUB PROLETARSKIH PISATELJEV

Bolan in potreben nege ter počitka se je še bolj predal političnemu delovanju, ko se je jela njegova žena Štefanija shajati z nekim pevčcem oziroma pianistom. Ljubimec ji je prinesel več nesreče kot sreče, kajti koncertna pevka, ki je sprva otročje nagonsko zbežala od moža Ivana, se je kasneje, ko sta z ljubčkom snedla smetano, skesano vrnila.

Na račun Štefanije in mladega glasbenika so se raznesle po Ljubljani burne čveke. Rusko podivjano kri je bilo težko ukrotiti, kot težko ukrotiš burno žrebico. Morda pa je tudi res, da ustvarjalnost in zakon nekako ne gresta skupaj in se med sabo težko ujameta, če ni dovolj iskrenega medsebojnega spoštovanja in razumevanja. Namesto da bi Vuk preudarno našel ustrezen trenutek za pogovor z ženo in bi se tako ali drugače za zmerom razbremenil z njo, tako da bi se pobotala, ali za zmerom nepreklicno razšla, se je v starem kaosu ubadal z ustanovitvijo DRUŠTVA PROLETARSKIH PISATELJEV. Pred Vukom je predlagal ustanovitev tega društva že Davorin Trstenjak, rojen blizu Vukove rodne vasi, v Kraljevcih. Trstenjak je želel, naj bi v društvu družno sodelovali slovenski pisatelji, likovniki in glasbeniki. V danih razmerah razrednega boja je Vuk uresničil Trstenjakove sanje.

Klub proletarskih pisateljev je imel znane člane med njimi Bratka Krefta, Mileta Klopčiča, Ludvika Mrzela in druge. Nekateri nepopolni viri navajajo, da sta bila člana kluba proletarskih pisateljev tudi dr. Fran Ilesič, znani slavist in Vukov sorojak, ter pesnik Edvard Kocbek. Toda Ilesič in Kocbek nista bila uradno nikoli člana tega društva. Edvard Kocbek je sicer postal znan med komunisti že tedaj kot pisec Premišljevanja o Španiji, kar je bilo objavljeno v Domu in svetu leta 1937, vendar s cerkvijo ni nikoli prelomil iskrenih stikov, kot so to storili drugi proletarski pisatelji. Kocbek je po svojem trdnem prepričanju lahko naš svetel vzor, ki potrjuje, da versko prepričanje ni ovira za dragoceno in bogato sodelovanje v naprednem gibanju, v gibanju za narodnostno in duhovno osvoboditev.

(Dalje prihodnjič)

ATLETIKA

Baleku zlata plaketa Iskre

V Celju je bila tretja in hkrati zadnja tekma v hitri hoji za zlato plaketo Iskre, ki je generalni pokrovitelj vrhunske atletike. Milan Balek, član AK Pomurje iz Murske Sobotice, je namreč zmagal na vseh treh tekmah, in sicer v Mariboru na 10 km s časom 44:19,3, v Postojni na 20 km s časom 1:30:06,0 in v Celju na 10 km s časom 44:40,4. Tako je zanesljivo zmagal in povsem zaslužen dobitnik plaketa Iskre za leto 1986. Tako je Balek tudi tretjič premagal državnega prvaka Edija Kolarja iz Celja. Kljub 36 letom je Balek trenutno najboljši tekmovalc v hitri hoji pri nas. V letošnjem jubilejnim letu bo nastopil še na mednarodnem prvenstvu Avstrije, ki bo 18. oktobra v Spittalu.

ŠPUR ČETRTE

V Celju se je nadaljevalo republiško prvenstvo v atletiki za st. mladince in mladinke, ki je bilo v Mariboru prekinjeno zaradi slabega vremena. Lep uspeh so dosegli pomurški atleti. Damjan Špur je bil v teku na 100 m s časom 11,1 četrti. Bojan Šebjan pa s časom 11,3 peti. Manuela Pergarja pa je v teku na 1500 m s časom 5:11,1 zasedla peto mesto. Peta je bila tudi Marija Števanec v teku na 100 m s časom 13,3.

Na kvalifikacijah za APS za ml. mladinke in mladince, ki je bilo v Mariboru, sta Špur in Šebjan v teku na 100 m dosegla 11,0, kar je drugi čas kvalifikacij. V teku na 300 m sta se Špur (36,7) in Šebjan (37,3) uvrstila v finale. Anton Šterman pa je na 1000 m dosegel čas 2:48,0.

NAMIZNI TENIS

Uspešen začetek

Začetek tekmovanja v moški republiški A ligi za člane je bil za obe pomurški ekipi dokaj uspešen. Sobočani so že v začetku na gostovanju v Mariboru potrdili, da jih letos zanima le prvo mesto in uvrstitev v MRLZ, saj so dvakrat prepričljivo zmagali. Ekipe Branika tudi nekdanji evropski mladinski prvak Savnik ni pomagal k prepričljivemu porazu, proti drugi ekipi Maribora pa sta si privoščila spodsrljaj le Benko in Benkovič, Kuzma pa je končal gostovanje v Mariboru brez poraza. Ekipe Radgone je slavila pričakovano zmago nad Branikom ob dobrih igrah mladih Žitka in Ungerja, proti Mariboru pa ni uspela, ker je odpovedal Unger, najboljši pa je bil Žekš.

Rezultati: BRANIK—SOBOTA 0:9 (Kuzma 3:0, Benko 3:0, Benkovič 3:0);

MARIBOR—SOBOTA 2:7 (Kuzma 3:0, Benko 2:1, Benkovič 2:1);

BRANIK—RADGONA 3:6 (Unger 2:1, Žitek 2:1, Žekš 1:1, Fridrih A. 1:0);

MARIBOR—RADGONA 6:3 (Žekš 1:1, Unger 1:2, Žitek 1:2, Fridrih 0:1).

HOKEJ NA TRAVI

Prvi turnir Lipovcem

V Murski Soboti je bil prvi turnir za prvenstvo Slovenije, na katerem so sodelovale tri ekipe. Prepričljivo so zmagali Lipovci. Rezultati — Lipovci—Murska Sobotica 3:1 (Čerpnjak 3, Kerčmar), Lipovci—PIC Maribor 2:0 (Fule, Čerpnjak) in PIC Maribor—Murska Sobotica 2:0. Drugi turnir bo v Mariboru.

V polfinalu pokalnega tekmovanja na območju Hrvaške in Slovenije se bo ekipa Lipovcev — pokalni prvak Slovenije — pomerila z Marathonom iz Zagreba.

Minuli sestanek predsedstva Jugoslovanske hokejske zveze ni prinesel dokončne odločitve o tekmovalnem sistemu. Komisija za tekmovalne bo te dni zbrala prijave za zvezno ligo, znano pa je, da se klubi s Hrvaške ne bodo vključili v to tekmovalno. ABC Pomurka tekmuje v zvezni ligi — zahod, ki bi se preimenovala v medrepubliško ligo ob ustanovitvi zvezne lige. Tekma prvega kola med ABC Pomurko in Partizanom Zelina, ki je bila v Murski Soboti, je bila registrirana s 3:0 za Sobočane. V drugem kolu igra ABC Pomurka v Zagrebu z istoimenskim klubom.

27. KOLESARSKA DIRKA PO POMURJU

Največ dosegli domači kolesarji

Kolesarski klub Pomurje iz Beltincev je pripravil preteklo nedeljo v Murski Soboti 27. tradicionalno cestno kolesarsko dirko Po Pomurju. Sodelovalo je okrog 60 kolesarjev iz 7 klubov. Največ uspeha so imeli na 3.000 m dolgi krožni progi po ulicah Murske Sobotice domačini, ki so razen enega osvojili vsa prva mesta. V konkurenci mlajših pionirjev je zmagal Törnar pred Mencingerjem, Kavašem, B. Šošem in Vugrinčičem. Med pionirji je zmagal domačin Ferčak, Simon Šoš je bil tretji, Horvat četrti in Gomboc deveti. V tekmovalstvu starejših pionirjev je zmagal Robi Šoš, Hajdinjak je bil četrti, Štajner šesti in Ratnik sedmi. Pri mlajših mladincih je zmagal Peterman z Bleda, medtem ko je bil domačin Kopun drugi. Med starejšimi mladinci pa sta bila precej boljša od drugih Škraban, ki je zmagal, in Čigut, ki je bil drugi. Škoda, da je bila udeležba na dirki precej okrnjena.

ROKOMET

Zmagi Beltinke in Kroga

V nadaljevanju prvenstva v slovenski ženski rokometni ligi je Iskra v Murski Soboti premagala ekipo Polane s 23:17. Strelke za Polano: Horvatova 8, Gamzetova, Vugrinčeva, Viragova in Laslova po 2 ter Hozjanova enega. V tretjem kolu je Novo mesto premagalo Polano s 30:25. Strelke: Horvatova 7, Gamzetova in Laslova po 5.

V tekmovalstvu druge republiške ženske rokometne lige je Drava premagala Beltinko s 27:19. Strelke: Tkalcčeva 7, Kocirova 5 in Toplakova 4. Fužinar pa je zmagal v Radgoni s 18:16. Petkova je dosegla 6, Maukova pa 5 golov. V nedeljo pa je Beltinka doma premagala ekipo Izlak s 24:17. Strelke: Tkalcčeva 10, Puklavčeva in Kocirova po 4. V drugi republiški moški rokometni ligi je Krog doma premagal Dravo s 32:21. Strelca: Varga 9 in Kreft 8. Radgona pa je bila poražena v Veliki Nedelji s 30:23. Strelca: Felkar 6 in Grah 5. Branik pa je v Mariboru premagal Bakovce s 27:24. Najboljša strelca: Merčnik 8 in Kozelj 4.

JUDO — 20. JUBILEJNI MEMORIAL ŠTEFANA KOVAČA

Pričakujejo okrog 250 tekmovalcev

V soboto in nedeljo bo v Murski Soboti jubilejni, 20. po vrsti, memorial Štefana Kovača v judu, ki ga prireja Judo Partizan Murska Sobotica. Organizatorji pričakujejo, da se bo tekmovalca udeležilo okrog 250 judoistov iz Jugoslavije in nekaterih sosednjih držav. K sodelovanju so namreč povabili tudi tekmovalce iz Avstrije, Madžarske, ZR Nemčije in ČSSR. V soboto bodo tekmovali pionirji in mladinci, v nedeljo pa člani in članice. Domačini si zlasti veliko obetajo v pionirski in mladinski konkurenci, imajo pa tudi dobro ekipo članic. Razveseljivo je tudi, da bodo prvič nastopili na tekmovalni mladi judoisti iz Radenec. Ljubitelji judo športa bodo v soboto in nedeljo prav gotovo prišli na svoj račun.

Tri igrišča

V Ljutomeru, kjer so v športno-rekreativnem centru uredili tri teniška igrišča, je Partizan pripravil prvo tekmovalno, ki se ga je udeležilo 17 igralcev. Rezultati — polfinale: Rebernik—Makoter 2:1, Zidar—Novak 2:1 in finale: Zidar—Rebernik 2:0. Vrstni red: 1. Zidar, 2. Rebernik, 3—4. Makoter in Novak. Pripravili bodo tudi turnir pionirjev.

MALI NOGOMET

Turnir ob občinskem prazniku

OK ZSMS Murska Sobotica — Klub mladih organizira ob letošnjem občinskem prazniku tradicionalni turnir v malem nogometu. Turnir bo v soboto, 11. oktobra, ob 8.00 na igrišču Partizana v Murski Soboti. Prijave z varščino 3.000 dinarjev sprejemajo na OK ZSMS in pred tekmovalcem. Prve štiri ekipe bodo dobile praktične nagrade.

ODBOJKA

Čakovec pred Radenci

V Križevcih pri Ljutomeru je bil odbojarski turnir, na katerem so sodelovale štiri ekipe. Čeprav so bile ekipe precej izenačene, je zmagalo Jedinstvo iz Čakovca pred Radenci. Rezultati — Radenci:Ljutomer 2:1, Pomurje:Čakovec 2:1, Čakovec:Radenci 2:0, Ljutomer:Pomurje 2:1, Radenci:Pomurje 2:0 in Čakovec:Ljutomer 2:1. Vrstni red: 1. Čakovec, 2. Radenci, 3. Ljutomer in 4. Pomurje.

PARTIZAN MURSKA SOBOTA

Začeli z vadbo

V ponedeljek, 29. septembra, so pri TVD Partizan Murska Sobotica zopet odprli vrata. Začeli so z redno vadbo za vse kategorije. Urnik vadbe pa je naslednji: cibani vsak torek in petek od 15.30 do 17.00; ml. pionirke v torek in petek od 17.00 do 18.00; st. pionirke v torek in petek od 18.00 do 19.00; mladinke v torek od 19.00 do 20.00 in v četrtek od 19.00 do 21.00; pionirji v ponedeljek od 18.30 do 19.30 in v četrtek od 18.00 do 19.00. Ritmična gimnastika pa je na sporedu v sredo in četrtek od 16.00 do 18.00.

KAJAKAŠTVO

Kuzmič zmagal v Zagrebu

Na reki Savi od Brežic do Zagreba — 42 km dolga proga — je bilo tekmovalno v spustu za memorial Radeta Končarja. Sodelovalo je okrog 280 kajakašev in kanuistov iz Jugoslavije in Avstrije. Tekmovalnja se je udeležilo tudi osem kajakašev in kanuistov BD Mura iz Kroga, ki so dosegli lep uspeh. V konkurenci mladincev je Simon Kuzmič zmagal s kajakom enosedom, Simon Kovačič je bil tretji, Roman Kovačič peti, Dušan Gujman osmi in Simon Novak dvanajsti. V članski konkurenci pa je letošnji republiški in državni prvak Stefan Varga zasedel tretje mesto. Kanuista Tita — Vereš sta bila med člani prav tako tretja. Sicer pa je ekipa BD Mura iz Kroga v posebni razvrstitvi med 18 tekmovalnimi ekipami s 100 točkami zasedla prvo mesto, v skupni uvrstitvi pa med 22 ekipami četrto mesto.

NOGOMET

Tudi sodnik ni mogel premagati Mure

V nadaljevanju prvenstva v slovenski nogometni ligi je sobotška Mura gostovala v Celju in se v boju za točke pomerila z Ingradom Kladivar z 1:0. Strelec je bil Bencak. Mura je v Celju dosegla zmago, čeprav je ljubljanski sodnik in prejšnji vratar Olimpije Vugdalič izključil kar dva igralca Mure. Skaperja in D. Janušovca, hkrati pa Sobočanom pokazal še šest rumenih kartonos. Tako bo Mura v nedeljo proti mariborskemu Železničarju igrala brez štirih igralcev.

KOŠARKA

Velik uspeh Pomurja

V nadaljevanju slovenske mladinske lige — vzhod so košarkarji Pomurja v Mariboru premagali moštvo Time s 55:54 in se tako po številu točk izenačili z Mariborčani. Koše za Pomurje so dosegli: Gomboc 26, Banič 12, Tušar 10, Tinev 3, Gašpar in Andrejek po 2.

V zadnjem kolu kadetske lige so košarkarji Pomurja v gosteh visoko premagali ekipo Ruš s 144:64 in tako postali zmagovalec in se uvrstili v sklepni del slovenskega tekmovanja. Strelci: Tinev 49, Tušar 36, Banič 28, Gregor 26, Žekš 8 in Gonza 7.

ŠPORTNI RIBOLOV

Radenčan na svetovnem prvenstvu

V francoskem Strasbourgu je bilo svetovno prvenstvo v športnem ribolovu. Kot republiški prvak je v državni reprezentanci nastopil tudi Milan Domjan, zaposlen v Moravskih Toplicah. Jugoslavija je med 22 državami zasedla solidno 11. mesto. Med posamezniki pa je Milan Domjan kot najboljši Jugoslovian v skupini B med 23 tekmovalci zasedel šesto mesto s 1470 točkami. V skupni uvrstitvi pa je bil 40. Sodelovanje na svetovnem prvenstvu mu je omogočila Radenska.

D. Mauko

STRELSTVO

Noršinci pred Gančani

SD Gančani je v sodelovanju z domačo krajevno skupnostjo pripravilo tradicionalno odprto tekmovalno v streljanju z MK puško za memorial Štefana Kovača. Sodelovalo je 106 tekmovalcev oz. 17 ekip. V ekipni konkurenci je zmagala najboljša selekcija Noršincev s 510 krogi pred SD Gančani s 494 in SD Mura s 476 krogi. Med posamezniki je bil najboljši Viktor Dundek (Mura) s 177 krogi pred Marjanom Balazicem 174 in Stefanom Balagačem (oba Gančani) s 174 krogi. Prve tri ekipe so prejele pokale, diplome in praktična darila. V streljanju na skrito tarčo pa so imeli največ uspeha člani SD Tišina.

Filip Matko

FERI MAUČEC

40 LET POMURSKA KOŠARKE

Skrb za vzgojo kadrov

V prvih letih organiziranega delovanja košarke v Pomurju so delo sodnikov in trenerjev opravljali profesorji in učitelji telesne vzgoje ter srednješolci. Za nadaljnji razvoj košarke pa je bilo potrebno organizirano usposabljanje košarkarskih kadrov. Tako je bil leta 1960 v Murski Soboti enotedenski sodniški in inštruktorski tečaj, ki ga je vodil zvezni trener Marko Marković iz Beograda. To je bila tudi priložnost, da je skupina soboških gimnazijcev

opravila izpit za košarkarske sodnike. Nekateri izmed njih so se kasneje uveljavili kot rezijski sodniki in mednarodni sodniki ter opravljali pomembne funkcije v košarki. Med njimi velja posebej omeniti Tonea Camplina iz Murske Sobotice, ki je postal mednarodni košarkarski sodnik, nekaj let pa je tudi uspešno opravljal odgovorno funkcijo pri Košarkarski zvezi Slovenije. Po uspešni sodniški karieri je sedaj delegat in kontrolor zvezne košarkarske

lige. Poleg njega pa se je uveljavil tudi Janez Drvarič iz Radenec, ki je bil najprej zvezni sodnik, kasneje pa se posvetil strokovnemu delu ter kot trener med drugimi vodil ekipo Smelta Olimpije iz Ljubljane, državno reprezentanco, sedaj pa je trener najboljšje jugoslovanske košarkarske ekipe Cibone iz Zagreba. Čez dve leti je bil v Murski Soboti zopet seminar za košarkarske inštruktore, ki ga je vodil prof. Boško Marinič. Tudi v naslednjih letih je bilo v Pomurju več tečajev za sodnike in trenerje, nekateri med njimi so nadaljevali šolanje na Fakulteti za telesno kulturo v Ljubljani.

Košarkarska igra je tako v Pomurju dobivala nove razsežnosti, bilo je vedno več igralcev, ki so se želeli izkazati. Zato so se uveljavila razna ligaška tekmovanja in turnirji. Tako je potekalo tekmovalno pionirjev, ki je kasneje postalo Festival pionirske košarke, ter tekmovalne v pomurski srednješolski, članski, zimski in rekreacijski ligi veteranov. Poleg tega pa se je med turnirji najdlje obdržal turnir za memorial inž. Stanka Bloudka, ki ga je vsako leto organiziralo šolsko športno društvo Enot.ost na srednješolskem centru v Murski Soboti. Z razvojem košarke pa so se v Pomurju tudi gradila igrišča, zlasti po letu 1962, ki so veliko prispevala, da je ta privlačen šport vse bolj osvajal mlade in starejše.

(nadaljevanje)

Košarkarska ekipa Old Boys iz Murske Sobotice, ki je leta 1964 postala prvak pomurske zimske lige. Končni vrstni red ekip pa je bil naslednji: 1. Old boys, 2. Murska Sobotica, 3. Grafičar, 4. Lendava, 5. Rakičan, 6. Puconci in 7. Radenci.

SLOVO OD PIŠČALKE, A NE OD KOŠARKE!

Z vodenjem finalne košarkarske tekme za slovenski pokal med Smetlom Olimpijo in Mineralom Slovanom, ki je bila v Murski Soboti ob praznovanju 40-letnice pomurske in slovenske košarke, se je poslovil od piščalke mednarodni košarkarski sodnik Tone Camplin iz Murske Sobotice.

Bologna, Canturina, Rossetti, Santa Marinella, Welsu, Hanovru, Dunaju, Budimpešti, Brnu, Sofiji, Bukarešti, Atenah in drugod.

god. V svoji sodniški karieri je vodil čez 800 tekem.

Po uspešni sodniški karieri se je Tone Camplin poslovil od piščalke, ki ga je spremljala več kot dve desetletji in mu prinesla veliko prijetnih in nepozabnih trenutkov, ki se jih rad spominja. S tem pa se ni poslovil od košarke. Svoje delo bo nadaljeval kot delegat in kontrolor na košarkarskih tekmah. Da je bilo njegovo delo kot košarkarskega sodnika cenjeno, kaže dejstvo, da je bil Tone Camplin že letos uvrščen na A listo delegatov in kontrolorjev zvezne košarkarske lige. Tudi v tej vlogi mu želimo veliko uspehov.

Feri Maučec

Delavski svet Invalidske delavnice SOLIDARNOST M. Sobota razpisuje prosta dela in naloge za dobo 4 let

Vodja komerciale

delavec s pooblastili in odgovornostmi
Pogoji:

- višja ekonomsko-komercialna šola,
- 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih,
- moralno-politična neoporečnost.

Pisne prošnje pošljite na naslov:

Invalidska delavnica SOLIDARNOST M. Sobota, Titova 5, v petnajstih dneh od objave oglasa v časopisu.
Kandidati bodo obveščeni o rezultatih izbire v 15 dneh od izteka za prijavo.

Nadaljevanje s 13. strani

Judo

Na drugem turnirju 58 tekmovalcev

Na Cankovi je bil drugi pozivni turnir Pomurja v judu, na katerem je sodelovalo 58 tekmovalcev. Prvih so sodelovali tudi judoisti iz Radence.

Rezultati — pionirji do 32 kg: 1. Kavčič (MS), 2. Habjančič (Lj.), 3. Bagola in Lang (oba Ca.); do 35 kg: 1. Cikajlo (MS), 2. Rojko, 3. Volf (oba Ca.); do 38 kg: 1. Žbul (Ca.), 2. Prelog (Lj.), 3. Bransberger (Ca.) in Kolmanič (Lj.); do 42 kg: 1. Lovenjak (Ca.), 2. Šeruga (Radenci); do 46 kg: 1. Vrbančič, 2. Kralj (oba Lj.), 3. Štol (MS) in Kavčič (Radenci); do 52 kg: 1. Breznik (Le.), 2. Brozovič, 3. Albert in Pozderec (vsi MS); do 58 kg: 1. Gjerkeš (Lj.), 2. Kos (MS), 3. Štajner (Ca.) in Bagari (MS); nad 58 kg: 1. Berden (MS), 2. Recek (Le.) 3. Šadl (MS) in Gomboc (Ca.); Mladinci in člani

— do 53 kg: 1. Breznik (Le.), 2. Kos (MS), 3. Zrna (Le.); do 57 kg: 1. Duh (MS), 2. Veldin (MS); do 62 kg: 1. Šadl (Ca.), 2. Mir (Radenci); do 71 kg: 1. Kislak, 2. Berden (oba MS), 3. Kocbek (Radenci) in Gomboc (Ca.). Absolutna: 1. Slak (Ca.), 2. Kislak (MS), 3. Zamuda (Radenci) in Šadl (Ca.). T. K.

Speedway

Končno Horvat drugi, Lazar tretji

Na zadnji dirki za državno prvenstvo v speedwayu, ki je bila v Krškem, je zmagal Omerzel (Krško) s 15 točkami. Horvat iz Lendave je bil tretji. Tako je postal končni zmagovalac letošnjega državnega prvenstva Pavlic iz Preloga, drugi je Horvat in tretji Lazar, oba AMD Gorenje Varstroj Lendava.

Nogomet

Visoka zmaga Nafta

V tekmovalcu za pokal NZS je lendarška Nafta doma premagala Aluminij iz Kidričevega z 10:1. Streliči za Nafto: Nagy 3, Ivanič 3, Dovečer 2 ter Bogdan in Žalik po enega.

PNL

Rezultati — 5. kolo
Polana—Veržej 1:1
Beltinka—Turnišče 7:2
Črenšovci—Bakovci 2:3
Tišina—Dobrovnik 3:2
Odranci—Renkovci 4:2
Rakičan—Hotiza 3:2
Tišina 5 5 0 0 14:6 10
Beltinka 5 4 1 0 17:6 9
Veržej 5 3 2 0 11:5 8
Dobrovnik 5 3 1 1 10:6 7
Polana 5 2 1 2 5:5 5
Odranci 5 2 1 2 12:13 5
Črenšovci 5 1 2 2 11:12 4
Bakovci 5 2 0 3 9:14 4
Hotiza 5 1 1 3 9:10 3
Rakičan 5 1 1 3 11:14 3
Turnišče 5 1 0 4 10:18 2
Renkovci 5 0 0 5 5:15 0

I. MNL MS

Rezultati — 5. kolo
Lipa—Radgona 5:1
Ljutomer—Tešanovci 1:1
Filovci—Cankova 1:3
Dokležovje—Apače 9:2
Tromejnik—Gančani prek. 3:2
Ižakovci—Čarda 4:1

Dokležovje 5 5 0 0 26:8 10
Tešanovci 5 3 2 0 9:4 8
Lipa 5 3 1 1 16:8 7
Tromejnik 5 3 1 1 10:9 7
Filovci 5 3 0 2 9:11 6
Ižakovci 5 2 1 2 13:10 5
Cankova 5 2 1 2 11:10 5
Ljutomer 5 1 2 2 8:9 4
Radgona 5 2 0 3 8:13 4
Čarda 5 1 0 4 6:11 2
Gančani 5 1 0 4 6:13 2
Apače 5 0 0 5 6:22 0

OCL — vzhod

NAFTA 4 3 1 0 7:0 7
Pekre 4 3 0 1 11:8 6
Šmartno 4 3 0 1 10:4 6
Steklar 4 2 1 1 8:2 5
Dravinja 4 2 1 1 8:5 5
Ojstrica 4 2 0 2 12:8 4
Partizan (SN) 4 2 0 2 8:6 4
Partizan (Z) 4 2 0 2 7:8 4
Fužinar 4 1 1 2 10:13 3
Aluminij 4 1 1 2 4:10 3
Proletarec 4 0 1 3 5:11 1
Svoboda 4 0 0 4 3:17 0

II. MNL MS

Rezultati — 5. kolo
Bratonci—Grad 3:1
Križevci—Hodoš 3:4
Bogojina—Vrelec 4:2
Puconci—Romah 3:0
Šalovci—Rogašovci 2:1
Seło—Prosenjak 3:3
Serdica prosta

Hodoš 4 4 0 0 20:5 8
Puconci 5 4 0 1 16:6 8
Prosenjak 5 3 2 0 14:7 8
Vrelec 5 3 1 1 15:8 7
Romah 5 3 1 1 14:10 7
Rogašovci 5 3 0 2 14:9 6
Bogojina 5 2 1 2 11:12 5
Šalovci 4 2 0 2 5:6 4
Serdica 4 1 1 2 6:7 3
Bratonci 5 1 0 4 9:23 2
Seło 4 0 1 3 4:12 1
Križevci 5 0 1 4 9:19 1
Grad 4 0 0 4 5:18 0

ONL Lendava

Rezultati — 8. kolo
Mladost—Lakoš 2:1
Olimpija—Graničar 4:3
Panonija—Kapca 1:2
Nedelica—Nafta 0:0
Žitkovci—Zvezda 4:1
Kobilje—Petišovci 1:0
Mostje—Bistrica 0:1

Nedelica 8 6 2 0 21:6 12
Petišovci 8 6 0 2 21:6 14
Nafta 8 4 3 1 26:19 11
Bistrica 8 4 3 1 16:9 11
Mostje 8 5 1 2 16:12 11
Kapca 8 4 1 3 25:18 9
Mladost 8 3 3 2 19:14 9
Kobilje 8 3 2 3 13:11 8
Lakoš 8 1 4 3 9:12 6
Olimpija 8 2 2 4 19:33 6
Graničar 8 2 1 5 18:24 5
Žitkovci 8 2 1 5 16:22 5
Panonija 8 2 0 6 8:14 4
Zvezda 8 0 1 7 5:32 1

Zbor vinogradnikov

Izvršni odbor Društva vinogradnikov Jeruzalem je na svoji seji minulo nedeljo sklenil sklicati zbor vinogradnikov ljutomersko-ormoških gor. Zbor vinogradnikov terjajo zasebni vinogradniki spričo nezakonitega karteljnega dogovora predlovalce grozdja na Štajerskem o enotnih odkupnih cenah grozdja, s katerimi so vinogradniki skrajno nezadovoljni. Zbor vinogradnikov bo v nedeljo, 5. oktobra, ob 8. uri v Miklavžu pri Ormožu. S. Kuhar

Z uprave za notranje zadeve v Murški Soboti

IZSILIL PREDNOST

Prejšnji ponedeljek popoldan se je zgodila prometna nesreča v Gorici. Ludvik Šiplič se je peljal s kolesom z motorjem po poljski poti in se nepravilno vključil v promet na prednostno cesto — izsilil je prednost vozniku osebnega avtomobila Aliju Kubincu iz Sebebores, zaradi česar se je v trčenju Šiplič hudo poškodoval.

KOLESAR NEPRAVILNO ZAVIL V LEVO

Alojz Raduha iz Martuljka se je s kolesom peljal iz Veščice proti Kupšincem. Ko je želel zaviti v levo k hiši, se ni prepričal, če to lahko varno stori. Za njim je pripeljal z osebnim avtom Štefan Varga iz Kroga in kolesarja zbil po cesti. Poleg 50 tisočakov materialne škode se je Raduha tudi hudo telesno poškodoval.

PREK OGRAJE V POTOK

23. septembra ob 22.30 se je po Lendavski cesti v Murški Soboti proti Nemčavcem peljal z osebnim avtom Štefan Tratnjek iz Murske Sobotice. Na mostu čez Ledavo je dohitel pešca Avgusta Lukača iz Nemčavca in ga zaradi pretesnega prehitevanja zbil čez mostno ograjo v potok — pešec je hudo poškodovan.

VOZIL JE VINJEN IN PREHITRO

V petek ob 15.45 se je na Lendavski cesti v Murški Soboti zgodila še ena prometna nesreča — iz Nemčavca proti središču mesta je peljal z osebnim avtom Salih Palic iz Murske Sobotice. Bil je vinjen in je zapeljal na parkirni prostor pred Železnino, kjer je trčil v dva avtomobi-

SREČANJE INFORMATORJEV OZDOV NA ROGLI

Za tretje tisočletje več znanja

Na Rogli na Pohorju je bilo minula četrtek in petek dvodnevno delovno srečanje organizatorjev obveščanja v združenem delu Slovenije, ki je bilo zadnji dan združeno s 7. srečanjem sekcije slovenskih novinarjev v ozidih in sta se ga udeležila tudi Milan Kučan, predsednik predsedstva CK ZKS, ter Miha Ravnik, predsednik RS ZS Slovenije.

V delovnih pogovorih so podprti ugotovili, da je za vstop v tretje tisočletje potrebno veliko več znanja. Torej bo potrebno usposobiti veliko več posameznikov in skupin v združenem delu, da bo obveščanje delavcev ne samo »post festum«, ampak organizirano tako, da bo delavcu dajalo možnost sodelovanja pri samoupravljanju, pri predlaganju sklepov in odločitve, ne pa samo z branjem zelo zapletenih in na

visoki strokovni ravni podanih obrazložitvev, ki velikokrat zamegljujejo bistvo stvari.

Ker je bil velikokrat v naslovih tem seminarja na Pohorju poudarek na »računalniško podprtih sistemih in podsistemih obveščanja«, je nujno, da se v združenem delu razmišlja tudi o večji uporabi računalniške tehnike za potrebe obveščanja delavcev. To bo tudi precej trd oreh za organizatorje obveščanja, ki sedaj tej nalogi seveda še niso dorasli. Že kmalu pa bo tudi na tem področju moralo biti marsikaj precej drugače, da bo tudi stavk ali, kot radi lepo zamegljujemo, prekinitve dela manj, ker bodo delavci pravočasno in primerno obveščeni o vsem, kar se tiče sedanjosti in prihodnosti lastne organizacije združenega dela.

F. M.

GANČANI

Za telefone in požarno varnost

Krajani Gančani so se odločili, da razširijo telefonsko omrežje, saj imajo sedaj le osem telefonov, v naselju Raševica pa celo nobenega. Od krajevne skupnosti Lipovci so odkupili telefonski kabel, za katerega so odsteli tri milijone dinarjev. Telefonsko omrežje bodo gradili v dveh delih, najprej bodo potegnili kabel od Lipovca do Gančan in nato omrežje po vasi. Problem pa je, kako se priključiti poštni centrali v Beltincih, ki je za tako obremenitev premajhna. Od večje centrale, ki pa jo mora postaviti pošta, je torej odvisno, kdaj bo 110 naročnikov dobilo telefon.

V vasi pa gradijo tudi protipožarne vodnjake. Izkopati želijo pet takih vodnjakov, za kar bodo odsteli milijon in pol dinarjev.

M. H.

Made in Vestnik

Po dolgih počitnicah smo spet tu. Najprej IŠČEMO OBČINO, ki ima OGROŽEN STANDARD (na zadnji strani v 38. številki Vestnika).

Iz GORNJE AVSTRIJSKE Radgona ... PRAZNIK OB MEJI, stran 5. Le kje neki je SPODNJA AVSTRIJSKA Radgona (!?).

Če tudi vam uspe kaj najti, pišite.

G. RADGONA:

Srečanje starejših občanov bo med 11. in 19. oktobrom

S praznovanjem občinskega praznika občine Gornja Radgona, ki je 15. oktobra, se vsako leto ujema teden starejših občanov. Tudi letos se bodo med 11. in 19. oktobrom v vseh desetih krajevnih skupnostih zvrstila srečanja občanov, starih nad 70 let. V občini Gornja Radgona je nad 1.300 takih občanov. Sredstva bo v celoti prispevala občinska skupnost socialnega skrbstva Gornja Radgona. V nekaterih krajevnih skupnostih pa pripravijo takrat srečanja občanov starih nad 65 let. Sredstva zanje prispevajo krajevne skupnosti same.

Mnogi starejši občani se tega srečanja nadvse veselijo. Po krajevnih skupnostih pripravijo bogat kulturni program. Starejši pa se tudi pogovorijo o svojih težavah.

Franci Klemenčič

GORNJA RADGONA:

30 let posebnega šolstva v občini

V Gornji Radgoni obstaja osnovna šola s prilagojenim programom in predmetnikom od leta 1956. V začetku so to šolo imenovali posebna osnovna šola. Tačas je vanjo vključenih 122 otrok. Zaradi tega, ker gre za šolo, ki vključuje otroke iz vse občine, je med njimi kar 95 vozačev. Povprečno so otroci od šole oddaljeni kar 11 km.

Vse kaže, da v naslednjem obdobju do leta 2000 v Gornji Radgoni ne bo novega objekta za potrebe te šole. Poseben problem predstavlja na šoli kuhinja, pa tudi delavnice. Sama šola je v dveh objektih, zaradi tega so stroški večji.

V šolo so vključene delavnice pod posebnimi pogoji za invalidne osebe, ki nimajo možnosti za redno zaposlitev, in tudi oddelek delovnega usposabljanja za otroke, ki programa te šole ne zmorejo.

Na šoli je od vsega začetka zaposlena pobudnica za to, prof. Cilka Dimec-Zerdin. Prav ona ima največ zaslug za tako močan razvoj te šole v občini. To je bila ena prvih takih šol v SR Sloveniji.

Kaže, da jubileja — 30 let delovanja — ne bodo praznovali drugače kot delavno.

Franci Klemenčič

la, nato pa odpeljal naprej, vendar so ga kmalu izsledili. Z neprevidezno vožnjo je povzročil za 800 tisoč dinarjev škode.

S CESTE V DREVO

Nedelja se je nesrečno končala za voznika osebnega avtomobila Tomislava Benka iz Murske Sobotice in sopotnika Franca Žibrika iz Sebebores. Peljala sta se iz Noršincev proti Rakučanu, v levem neprednem ovinku pa je voznik zapeljal s ceste in treščil v drevo. Sopotnik se je pri tem hudo poškodoval in je v kritičnem stanju, voznik pa je staknil le lažje poškodbe. Tudi za to nesrečo sta vzrok vinjenost in prehitra vožnja.

OBILICA DELA, PA PREMALO PREVIDNOSTI

Minuli teden je bil v Pomurju manj nevaren na cestah kot na delovnih mestih, saj je bila vrsta delovnih nezgod — pogledimo nekaj največjih: 22. sept. je avtoličar Andrej Žnidarič v lakirnici Avtoradgolinega tozda Proizvodnja pri barvanju karoserije stopil na prazno aluminjasto posodo, padel vznak in se hudo poškodoval; pri spravi koruze se je hudo poškodovala Erna Erniša iz Vratje vasi. Med strojnimi obiranjem koruze je segla za storžem, pri čemer so jo zgrabil je kleni valji in ji zmečkali prste; 25. sept. se je v mehaničnih obratih

16. avgusta 1985 se je v Gornji Radgoni pri knjigarni pripetila prometna nesreča, v kateri sta bila udeležena osnovnošolec in motorist. Morebitne očividce prosimo, da se oglašijo na telefon 77 035.

SCT v Murški Soboti hudo poškodoval pripravnik Z. K. Sodelavcu je namreč iztrgalo iz rok debelejšo železno cev in jo vrglo pripravniku v glavo; med ličkanjem koruze je izgubila tri prste Jolanda Kovač iz Andrijanec — ko se je stroj zamašil, je z levo roko segla pod zaščitno kovinsko mrežo; pri pripravi sodov za bližnjo trgatav se je hudo poškodoval Valentin Čuček iz Kutinec — ko je šel po mokrih stopnicah iz kleti, je padel nazaj v klet.

3 MILIJONE ŠKODE

Večji požar je bil v Veliki Polani, kjer je zgorelo ostrešje gospodarskega poslopja Ignaca Hozjana, poleg tega pa še del ostrešja stanovanjske hiše, seno, pšenica, zajci. Požiga so utemeljeno osumili soseda Ivana Pozderca.

POPRAVEK

In še enkrat o delovni nesreči s smrtnim izidom, ki je bila 3. sept. in v kateri je umrl Ivan Hozjan iz Črenšovca. Nosilni del sta namreč podprla Rudi Sečko in Rudolf Novak.

bop

ZGEP POMURSKI TISK
MURSKA SOBOTA, Lendavska 1
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

RAZPISUJE na podlagi sklepa delavskega sveta dela in naloge

1. organizator-programer

in objavlja dela in naloge

2. operater na sistemu

Prijavljeni kandidati morajo poleg splošnih z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- dokončana VII. oz. VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske ali elektrotehniške smeri z 2 oz. 3 leti prakse;
- dokončana V. stopnja strokovne izobrazbe tehniške ali ekonomske smeri in 2 leti prakse pri sistemu obdelave podatkov.

Z izbranimi kandidatom za razpisano in objavljeno delo se sklene delovno razmerje za nedoločen čas. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema splošno-kadrovska služba DO ZGEP POMURSKI TISK, M. Sobota, Lendavska 1, 15 dni od objave.

INTEGRAL GOLFTURIST
TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE LENDA

objavlja

javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev

1. Osební avto zastava 101, letnik 1982, vozen — izklicna cena 400.000 din
2. Točilni pult z vitrino — brez kompresorja — izklicna cena 168.000 din

Javna dražba bo 7. 10. 1986 ob 14. uri na upravi tozda, Partizanska 14.

Ogled osnovnih sredstev je možen 2 uri pred začetkom dražbe. Interesenti morajo pred začetkom vplačati 10-odstotno varščino od izklicne cene. Prometni davek plača kupec.

MODEKS

MODNA KONFEKCIJA MODEKS

Mursko Središče

B. Maleka 1

Komisija za delovna razmerja razpisuje

dela in naloge

VODJA PRIPRAVE

— 1 delavec za nedoločen čas

Pogoji: VII ali VI stopnja strokovne izobrazbe tekstilne smeri — dipl. inž. tekstilnooblačilne tehnologije, inženir oblačilne tehnologije, s 4 leti delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih.

Ponudbi na razpis morajo kandidati priložiti dokazilo o šolski izobrazbi in delovnih izkušnjah.

Prijave sprejema komisija za delovna razmerja v 30 dneh od dneva objave. Zagotovljeno je novo dvosobno stanovanje v Murskem Središču ali Čakovcu.

Osební dohodek po pravilniku BO.

O izbiru bodo kandidati obveščeni v zakonitem roku.

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Viačec

Leto XXI

Murska Sobota, dne 2. oktobra 1986

št.: 27

VSEBINA

242. Odlok o ureditvenem načrtu »Kopališče v Radencih«
243. Odlok o zazidalnem načrtu Radenci-Jug
244. Odlok o ureditvenem načrtu »Pokopališče« v Apačah

245. Sklep o razpisu referendumu za uvedbo krajevnega samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Razkrižje

242

Na podlagi 39. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter 206. člena statuta občine G. Radgona (Ur. objave, št. 41/81 in 7/86) je skupščina občine G. Radgona na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti, dne 8. 9. 1986 sprejela

O UREDITVENEM NAČRTU »KOPALIŠČE V RADENCIH«

1. člen

S tem odlokom se sprejme ureditveni načrt »Kopališče v Radencih«, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem v M. Soboti pod št. 4/86-UN/R.

2. člen

Ureditveni načrt iz prejšnjega člena vsebuje:

- a) grafične priloge:
- izrez iz prostorskih sestavin Družbenega plana občine G. Radgona za obdobje 1986—1990 M 1:5000
 - označitev posameznih funkcij v območju zdravilišča M 1:5000
 - geodetska podlaga območne obdelave M 1:5000
 - obstoječi objekti in komunalne naprave M 1:1000
 - ureditvena situacija — predlog M 1:500
 - arhitektonsko zazidalna situacija M 1:500
 - zakoličbena situacija M 1:500
 - situacija komunalnih naprav M 1:500
 - zaklonišče — požarna varnost M 1:500
- b) obrazložitev k ureditvenemu načrtu
c) soglasje pristojnih organov in organizacij
d) pregled zbirnih stroškov za ureditev zemljišča

3. člen

Območje katerega zajema ureditveni načrt obsega površino 2.10 ha in leži v zdraviliškem centru Radenc, tako da meji na zapadni in severni strani na magistralno cesto, na vzhodni in južni strani pa na park zdravilišča — grafična priloga št. 3.

4. člen

Obravnavano območje je v družbenem planu občine Gornja Radgona za obdobje 1986—1990 opredeljeno kot zemljišče za rekreacijski prostor — kopališče.

5. člen

Površine na obravnavanem območju se bodo uporabljale za:

- gradnjo otroškega bazena s platojem
 - gradnjo otroškega igrišča
 - ureditev zelenih površin
 - ureditev prostora za piknik
 - gradnjo slaščičarne
 - gradnjo internih poti in sanacija odvodnjavanja
 - gradnjo zaklonišča
- pri tem pa je upoštevati zlasti:
- da se uredijo zelene površine in uredi park
 - da se zasadi potrebna zelena ograja
 - da so vse poti proti prašno obdelane
 - da se zagotovi požarna varnost

6. člen

Predvidene novogradnje morajo biti arhitektonsko usklajene z že obstoječimi objekti.

7. člen

Vse na novo pridobljene površine in objekte je navezati na komunalne naprave kraja Radenci.

8. člen

Predvidena dela po ureditvenem načrtu se lahko izvajajo po posebnih fazah.

9. člen

Ureditveni načrt je delovnim ljudem in občanom, organizacijam združenega dela in samoupravnim organizacijam in skupnostim stalno na vpogled pri upravnem organu pristojnem za urejanje okolja v občini G. Radgona.

10. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka opravlja urbanistična inšpekcija uprave inšpekcijskih služb občin G. Radgona, Lendava, Ljutomer in M. Sobota.

11. člen

Ta odlok prične veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 350-12/85

Datum: 8/9-1986

Predsednik
Skupščine občine G. Radgona
Peter FRIDAU l. r.

243

Na podlagi 39. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter 206. člena statuta občine Gornja Radgona (Ur. objave, št. 41/81 in 7/86) je skupščina občine Gornja Radgona na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti dne 8. 9. 1986 sprejela

O ZAZIDALNEM NAČRTU RADENCI-JUG

1. člen

S tem odlokom se sprejme zazidalni načrt za naselje Radenci-Jug, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem pod št. 18/85-ZN/R 1986.

2. člen

Zazidalni načrt iz prejšnjega člena vsebuje:

- a) izjavo o notranji kontroli
izjavo o upoštevanju predpisov iz:
- varstva pred požarom
 - varstva pred prekomernim hrupom
- b) obrazložitev k zazidalnemu načrtu
c) oceno stroškov za pripravo zemljišča in izvedbo komunalne opreme
d) soglasja, mnenja in smernice pristojnih organov in organizacij
e) grafične priloge
- izrez iz družbenega plana (prostorske sestavine) M 1 : 5000
 - srednjeročno obdobje 1986—90
 - razmejitev posameznih površin M 1 : 5000
 - dejansko stanje M 1 : 1000
 - obodna parcelacija M 1 : 1000
 - obstoječa namenska raba površin M 1 : 1000
 - pred. namenska raba površin M 1 : 1000
 - parcelacijski načrt M 1 : 1000
 - karta obstoječih kom. naprav M 1 : 1000
 - zakoličbena situacija M 1 : 1000
 - zbirna situacija obstoječih in predvidenih komunalnih naprav M 1 : 1000

I. v obdobju od 1. 12. 1986 do 30. 4. 1988 v denarju:

- 2 % od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja,
- 20 % od vsako leto veljavnega katastrskega dohodka,
- 2 % od osnove od katere se plačujejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od dohodkov občanov, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot glavni poklic oziroma od osnove, ki ustreza petkratnemu pavšalnemu letnemu znesku davka občani, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic,
- 2 % od pokojnin,
- 2 % od osnove, ki ustreza letnemu poprečnemu osebnemu dohodku v SR Sloveniji v preteklem letu občani s stalnim prebivališčem v krajevni skupnosti Razkrižje, ki so na začasnem delu v tujini.

II. v obdobju od 1. 5. 1988 do 30. 11. 1991 v denarju in delu:

a) v denarju:

- 5 % od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja,
- 25 % od vsako leto veljavnega katastrskega dohodka,
- 5 % od osnove od katere se plačujejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od dohodkov občanov, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot glavni poklic oziroma od osnove, ki ustreza petkratnemu pavšalnemu letnemu znesku davka občani, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic,
- 5 % od pokojnin,
- 5 % od osnove, ki ustreza letnemu poprečnemu osebnemu dohodku v SR Sloveniji v preteklem letu občani s stalnim prebivališčem v krajevni skupnosti Razkrižje, ki so na začasnem delu v tujini.

b) v delu:

- en delovni dan letno prispevajo gospodarji gospodarstev, ki imajo do 2 ha zemljišč,
- dva delovna dneva letno prispevajo gospodarji gospodarstev, ki imajo nad 2 ha zemljišč.

En delovni dan se v primeru neizpolnitve ovrednoti s 3.000.- din. Svet krajevne skupnosti je pristojen, da vsako leto v skladu z uradno ugotovljenimi gibanji cen na novo ovrednoti denarno vrednost neizpolnjenega samoprispevka v delu.

Samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen zakona o samoprispevku.

6. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice so pa v delovnem razmerju.

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo stalno prebivališče na območju krajevne skupnosti Razkrižje, bo v pripravljalnem postopku posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka, datum izvedbe referenduma in način njihovega izjavljanja ter obdobje za katero se uvaja samoprispevek.

Delavci na začasnem delu v tujini lahko glasujejo neposredno na glasovalnih mestih po stalnem prebivališču ali pa svojo odločitev posredujejo po pošti volilni komisiji krajevne skupnosti Razkrižje najpozneje do dneva izvedbe referenduma.

7. člen

Volilni upravičenci glasujejo neposredno tajno z glasovnicami, ki imajo naslednjo vsebino:

Krajevna skupnost Razkrižje

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 26. 10. 1986 o uvedbi samoprispevka za območje krajevne skupnosti Razkrižje za sofinanciranje asfaltiranja krajevnih cest, adaptacijo mrliške vežice, odkup zemljišča za razširitev pokopališča, ureditev avtobusnih postajališč, vzdrževanje drugih komunalnih objektov ter naprav skupne rabe in funkcionalne dejavnosti krajevne skupnosti, za obdobje petih let od 1. 12. 1986 do 30. 11. 1991, ki bo znašal:

I. v obdobju od 1. 12. 1986 do 30. 4. 1988 v denarju:

- 2 % od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja,
- 20 % od vsako leto veljavnega katastrskega dohodka,
- 2 % od osnove od katere se plačujejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od dohodkov občanov, ki samostojno

opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot glavni poklic oziroma od osnove, ki ustreza petkratnemu pavšalnemu letnemu znesku davka občani, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic.

- 2 % od pokojnin,
- 2 % od osnove, ki ustreza letnemu poprečnemu osebnemu dohodku v SR Sloveniji v preteklem letu občani s stalnim prebivališčem v krajevni skupnosti Razkrižje, ki so na začasnem delu v tujini.

II. v obdobju 1. 5. 1988 do 30. 11. 1991 v denarju in delu:

a) v denarju:

- 5 % od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja,
- 25 % od vsako leto veljavnega katastrskega dohodka,
- 5 % od osnove od katere se plačujejo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od dohodkov občanov, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot glavni poklic oziroma od osnove, ki ustreza petkratnemu pavšalnemu letnemu znesku davka občani, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic,
- 5 % od pokojnin,
- 5 % od osnove, ki ustreza letnemu poprečnemu osebnemu dohodku v SR Sloveniji v preteklem letu občani s stalnim prebivališčem v krajevni skupnosti Razkrižje, ki so na začasnem delu v tujini.

b) v delu:

- en delovni dan letno prispevajo gospodarji gospodarstev, ki imajo do 2 ha zemljišč.
- dva delovna dneva letno prispevajo gospodarji gospodarstev, ki imajo nad 2 ha zemljišč.

En delovni dan se v primeru neizpolnitve ovrednoti s 3.000.- din. Svet krajevne skupnosti je pristojen, da vsako leto v skladu z uradno ugotovljenimi gibanji cen na novo ovrednoti denarno vrednost neizpolnjenega samoprispevka v delu.

Samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen zakona o samoprispevku.

GLASUJEM

»ZA«

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka oziroma besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

8. člen

Sklep o uvedbi samoprispevka sprejme skupščina krajevne skupnosti Razkrižje na osnovi izida referenduma in se objavi na enak način kot sklep o razpisu referenduma.

Sredstva za razpis in izvedbo referenduma zagotovi krajevna skupnost Razkrižje.

9. člen

Za zbiranje sredstev samoprispevka je odgovoren svet krajevne skupnosti Razkrižje, ki skrbi tudi za izvajanje del.

Kontrolo nad zbiranjem sredstev iz samoprispevka opravlja uprava za družbene prihodke občine Ljutomer in služba družbenega knjigovodstva.

Nadzor nad uporabo s samoprispevkom zbranih sredstev opravlja skupščina krajevne skupnosti Razkrižje, ki vsako leto obravnava poročilo o zbranih in porabljenih sredstvih.

10. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 14-14/86

Razkrižje, dne 19. 9. 1986

Predsednik skupščine krajevne skupnosti Razkrižje:
Emil STOJKO, l. r.

- požarna varnost
- gabariti objektov

M 1 : 1000
M 1 : 1000

Tekstualni del in grafične priloge zazidalnega načrta so sestavni del odloka.

3. člen

Meja zazidalnega načrta poteka po naslednjih parcelnih mejah:

— od parcele št. 1. k. o. Radenci, po meji reguliranega Boračevskega potoka do parcele št. 5/3 k. o. Radenci (parcels 5/3 vključena v Z. N.)

— od parcele št. 5/3 po parcelnih mejah naslednjih parcel 5/2, 15/2, 13/2, nato po podaljšku severne meje parcele št. 13/2, do stičišča z vzhodno mejo parcele št. 17, potem do jugo-vzhodnega vogala iste parcele. Od te točke meja poteka po južni meji parcele št. 17 do stičišča z vzhodno parcelno mejo št. 20/2, nato po vzhodni meji parcele št. 20/2 do severno-zahodnega vogala parcele št. 19/3 in nadaljuje proti zahodu v podaljšku severne meje parcele št. 19/3 do parcele št. 20/2, se lomi in poteka proti jugu po zahodni meji parcele št. 20/2, do južne meje parcele št. 21. Od te točke meja poteka po južni meji parcel št. 21, 776/1, 778/5, 778/10, 778/1, 778/2, 780/1,

— od jugo-zahodnega vogala parcele št. 780/1 meja poteka proti severu, do točke, ki je oddaljena za 25 m, se lomi proti zahodu in pravokotno nadaljuje do vzhodne meje parcele št. 783/3, zopet lomi in poteka proti jugu po zahodni meji parcele št. 783/3 do jugo-vzhodnega vogala parcele št. 783/1,

— od te točke meja poteka po južni meji parcel št. 783/1, 783/2 (k. o. Radenci) nato po zahodni meji iste parcele do meje Boračevskega potoka, ki bo omejil območje Z. N. do parcele št. 83/3 k. o. Boračeva,

— dalje meja Z. N. poteka po vzhodni meji parcele št. 83/1 in po vzhodni in južni meji parcele št. 382 k. o. Boračeva dalje po južni meji parcele št. 786/3, 786/4, nato zahodni meji parcele št. 786/1, nato njeni severni meji, nadaljuje po južnem robu Slatinske ceste do severo-zahodnega vogala parcele št. 797/4

— od severozahodnega vogala parcele št. 797/4, meja Z. N. sovpada z zahodno mejo parcel št. 797/4, 797/5, 797/6, 797/4, in nadaljuje v podaljšku do stičišča z južno mejo parcele št. 497/10,

— od omenjenega stičišča, meja Z. N. poteka po južni meji parcele št. 797/10 do jugo-zahodnega vogala, nato se lomi proti jugu v podaljšku zahodne meje parcele št. 797/10 do južne meje parcele št. 797/7. Od stičišča točke meja pokriva južno mejo parcele št. 797/7 do točke, ki je oddaljena od jugo-vzhodnega vogala parcele št. 797/7 za 35 m,

— od prejšnje definirane točke meja se lomi pravokotno na južno mejo parcele št. 797/7 in nadaljuje proti jugu do poljske poti (parcels 1624/2) prečka pot in se dalje proti jugu po zahodni in južni meji parcele št. 875/2,

— od stičišča južne meje parcele št. 875/2 in vzhodne meje parcele št. 876, meja Z. N. poteka proti jugu po vzhodni meji parcele št. 876 do skrajne južne meje parcele št. 875/1, se zopet lomi proti zahodu in nadaljuje po južni meji parcele št. 875/1 do severo-zahodnega vogala parcele št. 881/5 vse k. o. Radenci.

— od omenjenega vogala meja Z. N. poteka po zahodni meji naslednjih parcel (k. o. Radenci): 881/5, 884/10, 881/2, 881/4, 881/8, 1635, 885, 886, 888, 891, 897, 898/2,

— od jugo-zahodnega vogala parcele št. 898/2, meja poteka po južni meji parcele št. 898/2 do severo-zahodnega vogala parcele št. 902/2, nato po zahodni meji parcel št. 902/2, 902/5, 903/2,

— dalje meja Z. N. poveže jugo-zahodni vogal parcele št. 903/2, z jugo-zahodnim vogalom parcele št. 908, nato poteka po zahodni meji parcele 909/1, dalje po zahodni in južni meji parcele št. 911/1 do jugo-vzhodnega vogala parcele št. 911/1 do jugo-vzhodnega vogala parcele št. 911/2.

S točko je zaključena severna ter zahodna meja zazidalnega načrta.

— od jugo-zahodnega vogala parcele št. 68/26 pri Kapelski cesti se prične jugo-vzhodna meja zazidalnega načrta. Od te točke meja poteka po vzhodni meji parcele št. 68/26, 68/25 in 68/17 do njenega severo-vzhodnega vogala.

— Meja nadaljuje po južni, vzhodni in severni meji parcel št. 67/69 in 67/68 nato po vzhodni meji parcele št. 68/16 do njenega severo-vzhodnega vogala, nato se lomi in poteka po podaljšku severne meje parcele števil. 68/16 pri dolžini 10 m. Od te točke se meja zopet lomi proti severu in vzporedno z vzhodno mejo parcele št. 68/45 do južne meje parcele št. 67/61.

— od te točke meja poteka po južni in vzhodni meji parcele št. 67/61, ter po severo-vzhodni meji parcele št. 67/45,

— dalje meja sovpada z obstoječo mejo parcel št. 67/68, 67/46 (severo-zahodna) do zahodnega vogala parcele št. 82/1,

— od tega vogala meja poteka ravno po južni meji parcel št. 82/1, 83/2, 83/3, 84 ter 89, dalje po vzhodni meji parcele št. 89 do poljske poti (parcels 1632/1) in jo prečka, se zopet lomi proti severu po severni meji poljske poti do jugo-vzhodnega vogala parcele št. 110/3.

— od tega vogala, meja poteka proti severo-vzhodu po vzhodni meji parcele št. 110/3 za 7.00 m razdalje. Naslednja točka, ki bo povezana z prejšnjo točko je podaljšek vzhodne meje parcele št. 110/1 proti vzhodu za 5.00 m,

— od severo-vzhodnega vogala parcele št. 113/1 se proti zahodu odmeri 10 m (južni rob poljske poti oz. parcela št. 1621/1). Pridobljeno točko se poveže z podaljškom vzhodne meje parcele št. 110/1,

— od pridobljene točke (na južnem robu Kajuhove ulice — 10 m od severo-vzhodnega vogala parcele št. 113/1) meja poteka do severo-vzhodnega vogala parcele št. 113/4, prečka Kajuhovo ulico, nadaljuje po vzhodni severni in zahodni meji parcele št. 183/3,

— dalje meja poteka po obstoječih mejah in sicer po severo-vzhodni meji parcel št. 183/4, 183/6, 183/5, 53/1, 184/4, 184/6, 184/2, 184/9 do prečkanja Kapelske ceste in ravno do meje reguliranega Boračevskega potoka. S tem je zaključena jugo-vzhodna in severo-vzhodna meja zazidalnega načrta.

Zemljišča ležijo v k. o. Boračeva in k. o. Radenci.

4. člen

Določene funkcije na obravnavanem območju so prikazane v tekstualnem in grafičnem delu zazidalnega načrta in sicer:

- gradnja individualnih stanov. objektov s pripadajočimi pritliklinami
- VVZ
- trgovina
- obrtne delavnice
- avtobusno postajališče

5. člen

Urbanistični pogoji za oblikovanje območja so definirani v grafičnih prilogah, zakoličbena situacija in parcelacijski načrt, v katerih so določeni odmiki gradbene črte, velikost parcel ter smer slemena objektov.

6. člen

Pomožni objekti, ki niso vrisani na obstoječih parcelah se bodo obravnavali po odloku o določitvi pomožnih objektov za potrebe občanov in njihovih družin v občini G. Radgona (Ur. objave občin Pomurja števil. 8/86) vendar je njihova bruto površina lahko največ 20 m². Pri gradnji pomožnih objektov je upoštevati določila odloka o prepovedi reje domačih živali na ureditvenem območju mesta G. Radgona in kraja Radenci (Ur. obj. št. 8/73, 28/74 in 11/80). Pomožni objekti večji kot 20 m² se lahko gradijo le pri kmetijah, pod pogoji, ki se določijo v lokacijskem postopku.

7. člen

Z lokacijskim dovoljenjem, upravni organ lahko dopusti tolerance pri gabaritih namembnosti objektov in naprav, če so upoštevani navedeni pogoji v tekstualnem delu, na katerem so sanitarne in požarne inšpekcije dale soglasje.

8. člen

Maksimalna višina objektov je 8 m oz.

- 2 celi etaži nad terenom
 - ali pol kleti nad terenom + 1 etaža + mansarda
- Streha mora biti simetrična dvokapnica z naklonom največ 45°.

9. člen

V predvidenih kompleksih za izgradnjo stanovanjskih in ostalih objektov izgradnja infrastrukture in komunalnih naprav. Navedeni pogoj ne velja za ostale obstoječe predele in vrzeli, kjer so minimalni pogoji že izpolnjeni.

10. člen

Zazidalni načrt se izvaja po etapah v skladu s priloženimi območji, ki jih določa sklad stavbnih zemljišč.

11. člen

Stanovanjske in gospodarske objekte, ki so zajeti v območje zazidalnega načrta je možno adaptirati, dozidati in nadzidati, oz. na istem mestu zgraditi nadomestni objekt katerega velikost je lahko v mejah toleranc določenih s tem odlokom.

12. člen

Zazidalni načrt je delovnim ljudem in občanom, organizacijam združenega dela in samoupravnim organizacijam in skupnostim stalno na vpogled pri upravnem organu pristojnem za urejanje okolja v občini G. Radgona.

13. člen

Sedanje površine kmetijskih zemljišč se do predvidenih gradenj objektov in naprav uporabljajo kot kmetijske površine in se morajo intenzivno obdelovati.

14. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka opravlja urbanistična inšpekcija »Uprava inšpekcijskih služb občin G. Radgona, Lendava, Ljutomer in M. Sobota«.

15. člen

Ko začne veljati ta odlok, neha veljati odlok o sprejemu zazidalnega načrta Radenci-Jug (Ur. objave, št. 5-44/75).

16. člen

Ta odlok prične veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 350-7/85
Datum: 8/9-1986

Predsednik
Skupščine občine G. Radgona
Peter FRIDAU, l. r.

244

Na podlagi 39. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter 206. člena statuta občine G. Radgona (Ur. objave, št. 41/81 in 7/86) je skupščina občine G. Radgona na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti, dne 8. 9. 1986 sprejela

ODLOK O UREDITVENEM NAČRTU »POKOPALIŠČE« V APAČAH

1. člen

S tem odlokom se sprejema ureditveni načrt za »Pokopališče« v Apačah, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti pod št. 1/86-UN/R.

2. člen

Ureditveni načrt iz prejšnjega člena vsebuje:

a) grafične priloge:

- izrez iz prostorskih sestavin srednjeročnega družbenega plana občine G. Radgona za obdobje 1986—1990 m 1 : 5000
- območje obdelave M 1 : 5000
- kopija katastrskega načrta M 1 : 2880
- situacija načrta pokopališča M 1 : 1000
- povečava katastrskega načrta M 1 : 1000
- sedanja raba površin in prikaz obstoječ. vodov M 1 : 500
- ureditveni načrt varianta 3 M 1 : 500
- zazelenitveni načrt varianta 3 M 1 : 500
- komunalne naprave in vodi M 1 : 500
- obodna parcelacija M 1 : 1000
- zakoličbena situacija varianta 3 M 1 : 500
- idejna zasnova mrliške veže M 1 : 200

b) obrazložitev k ureditvenemu načrtu

c) soglasje pristojnih organov in organizacij

d) ocena stroškov izvajanja

3. člen

Območje obdelave zajema površino 1,66.72 ha in je razvidno iz grafične priloge št. 12.

4. člen

Obrađevano območje je z družbenim planom občine opredeljeno kot zazidljivo za namene širitve pokopališča.

5. člen

Površine na obrađevanem območju so namenjene za:

- urejanje grobov
- gradnjo mrliške veže
- parkirišče
- poti

pri tem pa je upoštevati:

- da se uredi primerna ozelenitev okrog in na pokopališču,
- da se zavaruje negativni vpliv na okolje

6. člen

Namenska razdelitev prostora je prikazana v grafični prilogi št. 9.

7. člen

- pri širitvi pokopališča je upoštevati naslednje dimenzije grobov:
 - družinski grob 2 × 2 m s presledkom med vrstami 50 cm in med grobovi 30 cm
 - enojni grob 1 × 2 m s presledkom med vrstami 50 cm med grobovi 30 cm
 - anonimni grob 1 × 2 m s presledkom med vrstami 50 cm in med grobovi 30 cm
 - otroški grob 1 × 1,5 m s presledkom med vrstami 50 cm in med grobovi 30 cm
 - žarni grob 1 × 2 m (dve žari) s presledkom med vrstami 50 cm in med grobovi 30 cm

Višina nagrobnika na družinskih in enojnih grobovih je od 100 do 150 cm na otroških in žarnih grobovih od 80 do 100 cm.

8. člen

Mrliška veža je masivno zidana zgradba, križne tlorisne zasnove. Streha je dvokapnica, ki se z obeh strani v centru spoji v štirikapnico. Naklon strešin je 35—40°. Kritina je opečna temne ali rdeče barve. Strešni zatrepi in leseni deli objekta so temne barve, fasada — omet je gladek ubito bele barve.

Tlorisna maksimalna velikost objekta je 14 × 14 m.

9. člen

Mrliško vežo je navezati na komunalne naprave naselja Apače, razen kanalizacije, katero je navezati na nepretočno troprekatno greznico.

10. člen

Poti na pokopališču bodo peskane z drobljencem, kot so na obstoječem delu. Širina posamezne poti je določena z grafičnim delom list 13.

11. člen

Parkirišče se uredi kot zelena površina ali obdelava s travnimi ploščami.

12. člen

Novi grobovi na obstoječem delu pokopališča se urejujejo enako kot so se urejevali do sedaj.

13. člen

Ureditveni načrt je stalno in vpogled občanom in organizacijam pri občinskem upravnem organu pristojnem za urejanje prostora.

14. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka opravlja uprava inšpekcijskih služb za občine Pomurja.

15. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 350-4/86
Datum: 8/9—1986

Predsednik
Skupščine občine G. Radgona
Peter FRIDAU, l. r.

245

Na podlagi 8. člena zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS, št. 23/77), 3. člena zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85) in 39. člena statuta krajevnih skupnosti Razkrižje je skupščina krajevnih skupnosti Razkrižje na seji dne 19. 9. 1986 sprejela

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKA ZA OBMOČJE KRAJEVNE SKUPNOSTI RAZKRIŽJE

1. člen

Za območje krajevnih skupnosti Razkrižje se razpiše referendum za uvedbo samoprispevka v denarju in delu za obdobje petih let in to za čas od 1. 12. 1986 do 30. 11. 1991.

2. člen

Referendum bo v nedeljo, dne 26. 10. 1986. Glasovanje bo na običajnih glasovalnih mestih od 7. do 17. ure. Glasovanje vodi volilna komisija krajevnih skupnosti Razkrižje, ki je dolžna postopati po določbah zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja ter zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

3. člen

S samoprispevkom se bo sofinanciralo skladno s srednjeročnim in letnimi programi dela asfaltiranje krajevnih cest, adaptacija mrliške vežice, odkup zemljišča za razširitev pokopališča, ureditev avtobusnih postajališč, vzdrževanje drugih komunalnih objektov ter naprav skupne rabe in funkcionalno dejavnost krajevnih skupnosti.

4. člen

S samoprispevkom bomo predvidoma zbrali sredstva v višini 94 milijonov dinarjev, medtem ko bo za realizacijo programa po cenah iz leta 1986 potrebno 126 milijonov dinarjev. Za uresničitev programa bo potreben prispevek občanov, njihovo delo, prispevek občinske komunalne skupnosti in občinskega proračuna.

5. člen

Krajevni samoprispevek bodo plačevali zavezanci, ki imajo stalno prebivališče na območju krajevnih skupnosti Razkrižje in sicer bi znašal:

Radijski in televizijski spored od 3. do 9. oktobra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v petek, 3. oktobra (informativni del, mladinska oddaja, Kam konec tedna, reklame), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v soboto, 4. oktobra (informativni del, sobotna reportaža, Iskanje-znanje-ustvarjanje, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, Minuta za varstvo okolja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 6. oktobra (informativni del, šport, prispevek o SLO in družbeni samozošči, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Vrtljak popevkarskih novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 7. oktobra (informativni del, govor v živo, Predstavljamo vam ... Iskrica), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 8. oktobra (informativni del, govsodarska tema, Iz delegatskih klopi, reklame), 18.00 — »21-232« — glasbeno — propagandna oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Jazz ... jazz ... jazz, 16.30 — Aktualno v četrtek, 9. oktobra (informativni del, kultura, Iščemo odgovore na vaša vprašanja, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 9.00 Tednik, 10.00 Glasba starega Jadrana: Kotor, 15.35—00.30 Teletekst RTV Ljubljana, 15.50 Tv mozaik — ponovitev, 17.20 Poročila, 17.25 K. Čapek: Potepuška pravljica, otroška oddaja, 17.40 Modro poletje, 22. del španske nadaljevanke, 18.15 Geološka transverzala, izobraževalna oddaja, 18.45 Risanka, 19.00 Danes: Obzornik ljubljanskega območja, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Afrika, 5. del angleške dokumentarne serije, 21.10 Derrick, nemška nanizanka, 22.10 Tv dnevnik, 22.25 Cvet 1001 noči, italijansko-francoski film.	TV LJUBLJANA 7.45—11.45 in ... — 23.45 Teletekst RTV Ljubljana, 8.00 Poročila, 8.05 Otroška matineja — ponovitev oddaj; 9.45 Naša pesem — Maribor 86, 10.15 Štepec širnega sveta: Poper, ponovitev angleškega izobraževalnega niza, 10.40 Afrika, ponovitev 5. dela angleške dokumentarne serije, 11.40 Poročila, 14.55 Mladi Tom Edison, ameriški film (čb), 16.15 Ljubitelji narave, 1. del ljudnoznanstvene angleške serije 16.45 Niš: DP v nogometu — Radnički: Hajduk, prenos, 18.30 Na zvezdi, oddaja za stike z gledalci, 18.50 Risanka, 19.00 Danes: Še nekaj zase!, 19.30 Tv dnevnik, 19.50 Zrcalo tedna, 20.15 Patton, ameriški film, 23.00 Tv dnevnik, 23.15 Videogodba.	TV LJUBLJANA 8.35 Poročila, 8.40 Otroška matineja, 10.30 Kmetijska oddaja, 11.30 A. Berkeš: Pragovi, 5. del madžarske nadaljevanke, 12.30 Radost Evrope, prenos, 14.00 Poročila, 14.05 Svetovni pokal v gimnastiki 86, posnetek iz Pekinga, 15.00 Naftna mrzlca, ameriški film (čb), 16.55 Poročila, 17.00 V nedeljo popoldne iz Kopra, 18.45 Risanka, 19.00 Danes: Potrošniška porota, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Talal Hadi: Internat — Mladost, 1. del tv nadaljevanke, 21.00 Športni pregled, 21.45 Slovenci v zamejstvu, 22.15 Poročila.	TV LJUBLJANA 9.00 Zrcalo tedna, 9.20 V parku, dokumentarna oddaja, 16.15—22.20 Teletekst RTV Ljubljana, 16.30 Tv mozaik — ponovitev, 17.20 Poročila, 17.25 Moji konji, 17.40 Modro poletje, 23. del španske nadaljevanke, 18.15 Jugoslovanske zbrovske slovesnosti v Nišu, 2. oddaja, 18.45 Risanka, 19.00 Danes: Podravske obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Željsko Kozinc: Z bolečino v srcu, tv drama, 21.25 Mednarodna obzorja, 22.10 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA 9.00 Vesolje: Obale vesoljskega oceana, 16.10—22.25 Teletekst RTV Ljubljana, 16.25 Tv mozaik — ponovitev oddaja, 17.25 Poročila, 17.30 MPZ — Zagorja '86, 2. oddaja, 18.00 Mit in legende — Nova zaveza, 1. del poučnega niza tv Beograd, 18.15 Poskušaj migati dvakrat, 18.45 Risanka, 19.00 Danes: Posavski obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Željsko Kozinc: Z bolečino v srcu, tv drama, 21.25 Mednarodna obzorja, 22.10 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA 9.00 Matjaž Kmecl: Friderik z Veroniko, ali Danes grof celjski in nikoli več, Predstava SNG Maribor, 15.40—22.55 Teletekst RTV Ljubljana, 15.55 Tv mozaik — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 J. Ribičič: Miškolin — Visoka šola, lutkovna oddaja, 17.40 Čirule-čarule: Čarobna pravljica, 17.45 Modro poletje, 25. del španske nadaljevanke, 18.15 Obramba in samozščita, 18.45 Risanka, 19.00 Danes: Severnoprimorski obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tednik, 21.05 Besedišlovni utrinki, 21.10 Kuharski nasveti, 21.20 K. Mann: Srečanje v neskončnosti, 3-zadnji del zahodnonemške nadaljevanke, 22.05 Tv dnevnik, 22.20 Retrospektiva jugoslovanskega filma: Pet minut raja.	TV LJUBLJANA 9.00 Tv mozaik: Pop Čira in pop Spira, jugoslovanski film, 15.50—23.50 Teletekst RTV Ljubljana, 16.05 Tv mozaik — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 J. Ribičič: Miškolin — Visoka šola, lutkovna oddaja, 17.40 Čirule-čarule: Čarobna pravljica, 17.45 Modro poletje, 25. del španske nadaljevanke, 18.15 Obramba in samozščita, 18.45 Risanka, 19.00 Danes: Severnoprimorski obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tednik, 21.05 Besedišlovni utrinki, 21.10 Kuharski nasveti, 21.20 K. Mann: Srečanje v neskončnosti, 3-zadnji del zahodnonemške nadaljevanke, 22.05 Tv dnevnik, 22.20 Retrospektiva jugoslovanskega filma: Pet minut raja.
TV ZAGREB Prvi program 9.00 Tv v šoli, 14.55 Sedom dni, 15.25 Ljudski humor, 15.55 Tajni agent (film), 17.15 Poročila, 17.20 Tv koledar, 17.30 Vaterpolo: Mornar—Dinamo, 18.30 Kulturna oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Avanture Sherlocka Holmesa, 20.55 Zabavna oddaja, 21.40 Dnevnik, 21.55 V petek ob 22 uri 23.25 Program plus.	TV ZAGREB Prvi program 9.00 Tv v šoli, 14.55 Sedom dni, 15.25 Ljudski humor, 15.55 Tajni agent (film), 17.15 Poročila, 17.20 Tv koledar, 17.30 Vaterpolo: Mornar—Dinamo, 18.30 Kulturna oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Srebrna mrzlca (film), 21.55 Dnevnik, 22.10 Program ob koncu tedna.	TV ZAGREB Prvi program 10.20 Poročila, 10.30 Kmetijska oddaja, 11.30 Izobraževalna oddaja 12.30 Radost Evrope, 14.00 Mali koncert, 14.15 Doktor Who (film), 15.15 Včasih v nedeljo, 17.15 Nosila je rumeno vrstico (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Potovanje v Vučjak (nadaljevanke), 21.00 Športni pregled, 21.45 Egejski genocid (reportaža), 22.15 Dnevnik, 22.35 DP v judu — reportaža.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 14.10 Ponovitve, 16.00 Dober dan šport, 17.25 Kronika skupnosti bjeovarskih in varaždinskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.15 Mini portret, 21.30 Literatura, 22.00 Svet danes, 22.30 Dnevnik, 22.50 En avtor, en film.	TV ZAGREB Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 13.20 Ponovitve, 15.00 Tv v šoli, 16.00 Dober dan šport, 17.25 Kronika osijskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dialogi, 21.00 Četrta želja (film), 22.45 Dnevnik.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 14.55 Ponovitve, 16.00 Dober dan šport, 17.25 Kronika skupnosti karlovških, siških in gospiških občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kino oko — letne olimpijske igre, 22.30 Dnevnik, 22.50 Šah.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 13.20 Ponovitve, 14.50 Tv v šoli, 16.00 Dober dan šport, 17.25 Kronika skupnosti splitskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 ZIP — politični magazin, 21.10 Kviz, 22.15 Dnevnik.
TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavna oddaja, 22.00 Šport, 22.05 Holandec — dok film, 23.10 Ameriška glasbena lestvica.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.15 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski v sliki, 18.25 Veselo v soboto, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavna oddaja, 22.00 Šport, 22.05 Holandec — dok film, 23.10 Ameriška glasbena lestvica.	TV AVSTRIJA Prvi program 11.00 Tiskovna ura, 12.00 Usmertev, 14.55 Film, 16.20 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.50 Šport, 23.00 Nočni studio.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Zdravilstvo in šamanizem, 23.00 Dunajska gradbišča, 23.30 Šah.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Zdravilstvo in šamanizem, 23.00 Dunajska gradbišča, 23.30 Šah.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zunanje politični raport, 21.15 Dallas, 22.00 Bližji posnetek, 22.45 Agen imenovan Iglu (film).	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kr Royal, 21.15 Lenz alj svoboda (tv film), 22.55 Prelistano, 23.40 Družina Adams.
TV MADŽARSKA 8.20 Gorski prelaz, pon. sovjetskega filma, 10.00 Upokojski dopoldan, vmes tv film Kitajski vrč, 16.20 Tv spored za 3 dni, 16.25 Etnografska serija, 16.40 Dokumentarni film, 18.00 Okno, notranja politika, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Poklic — igravec, Gyula Bodrogi, 20.50 Otožna nedelja, tv igra, 22.40 Igre zanimivih ljudi, 23.15 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Ponovitve do 12.00, 14.25 Dekleta — dečki, 15.10 Modna revija z glasbo, 15.40 Srečanje mladih pod orožjem, 16.30 Popevkarska tv lestvica, 17.00 Dnevnik, 17.30 Življenje na zemlji, 5. del, 18.25 Zasebne javne zadeve, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Pojoče filmske kocke, musical-muzej, 22.05 Umetnina tedna, 22.10 Podij, D. Hegedus, 22.55 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Filmi za cicibane, 8.50 Terezija, tv igra, 10.30 Glasbeni butik iz Berlina, 13.40 Športni globus, 14.20 Srečno! (Rózsa György), 15.10 Oglejmo si skupaj, 15.40 Würzburška vrtina, zabavni spored, 17.10 Mučeništvo Lajosa Battyánya, 17.55 Poročila, 18.00 Delta, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.05 Randevu, film S. Limeta, 22.00 Telesport, 22.30 Poročila.	TV MADŽARSKA 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke: Pravljice kar tako, Zambot 3, Simbadove avanture, Tv filmi: Fantje in dekleta, Zgodbe z zahoda, Ana Ciro in kompanija, 17.30 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja, 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Anatomija neke ljubezni, Igrajo: Barbara Briska, Jean Novicki, Režija: Roman Zaluzski, 22.10 TVD vsedanes, 22.30 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja, 22.50 Športni pregled, 23.20 Košarka — italijansko prvenstvo skupine A.	TV MADŽARSKA 9.00 Šolska tv, 9.50 Ponovitve (I. Nevidna fronta, korejski film, 2. Svatba s prapori, reportaža), 16.05 Tv spored za 3 dni, 16.10 Zgodovina letalstva, pon. 3. dela, 16.55 Mladinski magazin, 17.45 Praznik DR Nemčije, 18.10 Diagnoza, 18.30 Industrijski svet, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Surenjstvo, 6. del brazilske nadaljevanke, 21.15 Studio '86, 22.15 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.00 Ponovitve (I. Delta, 2. Svet baroka, 3. Starsky in Hutch), 16.55 20 na vrhu, pon. popevkarske tv lestvice, 17.25 Svet jezika, 18.25 Koncert kitarista Andorja Kovacs, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Philemon in Baucis, tv film po T. Deryju, 21.00 Parabola, zunanja politika, 21.30 Ultimatum, čb dokumentarni film, 22.10 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.00 Ponovitve (I. Na Hortobagyu, tv film, 2. Glasba-ples-glasba, skupni program madžarske in novosadske tv), 17.05 Lajos Horvath, portret, 17.30 100 mojstrov, 17.45 Belgijske pokrajine in mesta, 18.30 Telesport, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Primer za dva, nemška serijska kriminalka, 21.10 Ozadje vesti, 22.00 Pečujska galerija, umetnostni film, 22.20 Tv dnevnik.
TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke: Pravljice kar tako, Zambot 3, Simbadove avanture, Tv filmi: Fantje in dekleta, Zgodbe z zahoda, Ana Ciro in kompanija, Dokumentarec: Nevarnosti sedmega kontinenta 19.00 Ljubezen in oblast, Telenovela, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy, tv film, 20.20 Tv novice, 20.30 Mahlerjeve simfonije — z dunajskim Philharmoničnim orkestrom pod vodstvom Leonarda Berensteina, 21.40 TVD danes, 21.50 Koncert violončelista Mastislava Rostropoviča in London Philharmonic Orkestra, 23.00 Dogodki, ki so zgodovina, dok. oddaja.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke: Pravljice kar tako, Zambot 3, Simbadove avanture, Tv filmi: Fantje in dekleta, Zgodbe z zahoda, Ana Ciro in kompanija, Dokumentarec: Nevarnosti sedmega kontinenta 19.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Sreča — tv nanizanka — I. del, 21.50 Donatella Rettore — glasbena oddaja, 22.45 RVD vsedanes, 22.55 Charley — telefilm, 23.30 Gore in avanture — Festival dokumentarnega filma o gorah — Trento.	TV KOPER 14.00 Športna nedelja, 19.00 Povratek opisanih — tv nanizanka 20.00 Spominski park-Kumrovec — dokumentarna oddaja, 20.30 Sedem dni, 21.00 Film: Abacadabra, Igrajo: Riccardo Billi, Mario Riva, Lilia Landi, Režija: Max Neufeld, 22.30 Oddaja o medicini, 23.00 Charley — telefilm, 23.20 Delta — dokumentarna oddaja.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke: Pravljice kar tako, Zambot 3, Simbadove avanture, Tv filmi: Fantje in dekleta, Zgodbe z zahoda, Ana Ciro in kompanija, 17.30 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja, 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Anatomija neke ljubezni, Igrajo: Gabriele Tinti, Richard Harrison, Paola Senatore, Režija: Mario Bianchi, 22.10 TVD vsedanes, 22.20 Melodrama — tv nanizanka, 3. del, 23.30 Košarka: italijansko prvenstvo skupine A.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program: Risanke: Pravljice kar tako, Zambot 3, Simbadove avanture, Tv filmi: Fantje in dekleta, Zgodbe z zahoda, Ana Ciro in kompanija, Dokumentarec: Nevarnosti sedmega kontinenta, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Plemenitaško gnezdo, Igrajo: Leonid Kulasin, Beata Tyszkiewicz, Režija: M. Konchalovski, 22.20 TVD vsedanes, 22.30 Bellamy — telefilm, 23.35 Šport.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke: Pravljice kar tako, Zambot 3, Simbadove avanture, Tv filmi: Fantje in dekleta, Zgodbe z zahoda, Ana Ciro in kompanija, Dokumentarec: Nevarnosti sedmega kontinenta, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Plemenitaško gnezdo, Igrajo: Leonid Kulasin, Beata Tyszkiewicz, Režija: M. Konchalovski, 22.20 TVD vsedanes, 22.30 Bellamy — telefilm, 23.35 Šport.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke: Pravljice kar tako, Zambot 3, Simbadove avanture, Tv filmi: Fantje in dekleta, Zgodbe z zahoda, Ana Ciro in kompanija, Dokumentarec: Nevarnosti sedmega kontinenta, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Lucy — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Plemenitaško gnezdo, Igrajo: Leonid Kulasin, Beata Tyszkiewicz, Režija: M. Konchalovski, 22.20 TVD vsedanes, 22.30 Bellamy — telefilm, 23.35 Šport.

Tedenski koledar

PETEK, 3. oktober — Žarko SOBOTA, 4. oktober — Franc NEDELJA, 5. oktober — Marcel PONEDELJEK, 6. oktober — Bruno TOREK, 7. oktober — Marko SREDA, 8. oktober — Brigita ČETRTEK, 9. oktober — Deneš

Prodaj

KOSILNICO BCS PRODAM. Viktor Kaudič, Zgornje Podgorje n. h. GR-12733
KRAVO, brejo osem mesecev s tretjim teletom, in 600-litrski sod za vino prodam. Latverci 40, p. Apače. GR-12734
AVTOPLAŠČ 750 R 16, SAVA COMET, nov, prodam za 40.000 din. Telefon popoldne: (069) 74-068. GR-12736
DVOOSNO PRIKOLICO, prekučno, nosilnost 13 t (7 x 2,45), prodam ali zamenjam za lažjo. Franc Mohorič, Trnovska vas 33, pri Ptujju. GR-12737
MALE PUJSKE PRODAM. Klobasa, Sratovci 23. GR-12739
TAM 5500 prodam ali zamenjam za osebni avto. Telefon: 062 773-900. M-OP
TERMO OKNA, nova (140—120 in 1400—100), prodam. Telefon v službi: 75-026. Le-10352
MOTOKULTIVATOR GORENJE MUTA s frezo, grebenko kosilnico, snežnim plugom in prikolico za avto prodam ali zamenjam za avto 126 P, star dve leti. telefon po 17. uri: 069 81-330. IN-19546

GOSTILNA HOTIZA vabi na piko 8

TRAKTOR FERGUSON 35 s priključki in WARTBURG KARAVAN prodam. Matija Potonik, Stara Nova vas 65, Križevci pri Ljutomeru. IN-19547
SEJALNICO ZA KORUZO OLT OSIJEK, 4-vrstno, in FIAT 126 P prodam. Stanislav Kolar, Radomerskičak 60, 69240, Ljutomer. IN-19548
200 W OZVOČENJE SOLTON 8-kanalno, novo, 100 W TROBLJE RCF IN CELESTION, končno stopnjo 2 x 400 W, bobne PEARL in ČINELE ZILDILJAN prodam. Vlado Mičev, Murska Sobota, Vinka Megle 10. M-4762
ČE ŽELITE DOMAČA NEŠKROPLJENA JABOLKA, si jih lahko sami naberete 4. oktobra po 12. uri v Otovcih 76. Cena ugodna. Informacije po telefonu: 061 784-123. M-4761
GOLF XJGL, letnik 1982, prevoženih 17.000 km, prodam. Naslov v upravi lista. M-4763
FIAT 128, letnik 1981, november, prevoženih 43.000 km, ugodno prodam. Beltinci, Cankarjeva 26, telefon: 71-315. M-4764
OSEBNI AVTO RENAULT 12, letnik 1974, in ZVOČNIKE GOODMANS prodam. Telefon: 23-887. M-4765
ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, prodam. Telefon: 22-753 popoldne. M-4766
ZASTAVO 750, dobro ohranjeno, prodam. Telefon popoldne: Pergar, (069) 81-109. M-4767
TRAKTOR STEYR, 36 KS, tip 190, ugodno prodam. Skakovci 55. M-4768
BREJO TELICO PRODAM. Dolnja Bistrica 18. M-4770
VINŠKI SOD, 330 l, skoraj nov, prodam. Dankovci 26. M-4771
EMO CENTRAL, ETAŽNI 20-S, nov, po ugodni ceni prodam. Evgen Gomboc, Mačkoviči 52 c. M-4774
MERCEDES 280 S, starejši letnik, ugodno prodam. Telefon po 18. uri: 069 77-035. M-4775

ZASTAVO 750 LE, letnik 1984, prodam. Apače 106, telefon po 18. uri: 74-705. M-4779
ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Črenšovci 140. M-4780
OPEKO BIBER PRODAM. M. Sobota, Miklošičeva 12. M-4781
MESEČNE JAGODE (HUMELOVE VZPENJALKE) — rastejo do 2 m ob opori ali na zemlji, na eni sadiki do 5 kg plodov, velikih kot jaje, okus in vonj gozdnih jagod, rodijo od maja do maja, tudi pozimi in ne zmrznejo; sadijo se septembra, po 15 dneh že rodijo. Plačilo po povzetju (za najmanj 20 sadik po 50 din) in navodilo. Milanka Milutinović, Odžaci, 37240 Trstenik. M-OP
HUSQUARNO 125, letnik 1981, z majhno okvaro, prodam za 200.000 din, Milan Žizek, Beltinci, Panonska 84. M-4782
JAWO 350 ccm prodam. Telefon: 25-168. M-4783
TELEVIZOR GÖRENJE, črnobeli, star tri leta, ugodno prodam. Mirjam Cvetko, Murska Sobota, Vrtna 8. M-4784
TRIDELNE BRANE PRODAM. Beznovci 31. M-4785
ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Grad 134. M-4788
RENAULT 12, zelo dobro ohranjen, prodam. Telefon: (069) 73-317. M-4789
SAKSOFOON ALT PRODAM ali ZAMENJAM ZA HARMONIKO. Vidonci 116, telefon: 77-072. M-4790
MALE PUJSKE PRODAM. Gederovci 38. M-4791
ADAPTER ZA KOMBAJN ZMAJ 132, 3-vrstni, ugodno prodam. Jožef Knaplež, Malna 56, Jurovski Dol pri Lenartu. M-4792
BARVNI TELEVIZOR ISKRA, star štiri mesece, zaradi selitve prodam za 240.000 din. Naslov v upravi lista. M-4793
FIAT 126 P prodam. Murska Sobota, Lendavska 73. M-4802
MOPED ELEKTRONIK 90 nujno prodam. Janez Lohnik, Odranci 52. M-4803
GROZDJE Z BRAJD PRODAM. Štefan Dominko, Dobrovnik 236. M-4804
GROZDJE Z BRAJD PRODAM. Murska Sobota, Štefana Kuzmiča 34. M-4805
BARNI TELEVIZOR GORENJE IN VODOVODNO ČRPALKO, trifazno, enolamelno, ugodno prodam. Murska Sobota, Miklošičeva 15. M-4806
FORD TAUNUS 1.3 prodam. Nemeč, Večeslavci 38. M-4807
OTROŠKO POSTELJO Z JOGIJEM IN ODEJICO PRODAM. Telefon od 19. do 20. ure: 26-326. M-4808
PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO, rabljeno dve leti, prodam. Belec, Banovci 12, 69241 Veržej. IN-19253

Stare ali rabljene predmete lahko komisijiski prodate po najugodnejši ceni, če jih zaupate KOMISIJSKI TRGOVINI KOLOMANA FARIČA, KIDRIČEVA 23, MURSKA SOBOTA.

JEDILNI KOTIČEK, PRALNI STROJ IN HLADILNIK prodam. Alojz Ganža, Radoslavci 61 a. IN-19255
MANJŠO STANOVANJSKO HIŠO, primerno za poč. hišico, prodam. Informacije: Čentiba 26. LE-10396
GRADBENO PARCELO V ČENTIBI IN HIDROFOR PRODAM. Čentiba 422. LE-10393
OPEKO MODUL, III. kakovosti 15 m², in GROZDJE (rizling ali modro frankinjo) prodam. Urisk, Dobrovnik 204 b, telefon: 70-414. IN-10392
BARVNI TELEVIZOR UGODNO PRODAM. Čentiba 478. IN-10389
MOTOKULTIVATOR GORENJE MUTA S FREZO NAPRODAJ. Bojan Budin, Lendava, Mohorjeva 8. IN-10379
PLETILNI STROJ SINGER, DVOREDNI MEMOMATIK NA KARTICE, prodam. Telefon: 74 256. M-4809
MALE PUJSKE PRODAM. Gradišče 46, p. Tišina. M-4842

GROZDJE (šmarnica in jurka), okrog 200 kg, prodam. Murska Sobota, Mladinska 23, telefon: 23 493. M-4810
KRAVO, staro šest let, brejo osem mesecev, ali stejno kravo, staro pet let, in male pujske prodam. Gradišče 62. M-4811
OJAČEVALEC MARŠČAL 100 W, KORG POLYSIX, vrhunsko linijo MARANTZ, FENDER JAZZ BASS S KOVČKOM in PRENOSNI REKORDER SHARP GF 9000 prodam. (069) 83 207, do 18. ure. M-4812
AVTO ZASTAVA 101, POLO IN POLONEZ 1500 NUJNO NAPRODAJ. Sebeborci 38. Informacije: KIOSK GUJŽINA, M. Sobota. M-4813
SVINJSKO MAST (po polovični ceni) prodam. Jože Gergar, Ivanovci 37 a. M-4815
MIKSER ZA SILIRANJE KORUZE, ZNAMKE BLISK, nov, prodam. Telefon: 72 548. M-4816
SUHA MEŠANA DRVA, 4 m², prodam za 50.000 din. Tivadar, Selo. M-4817
DVOOSNO PRIKOLICO Z NADGRADNJO ZA PREVOZ SILAŽE, malo rabljeno, ugodno prodam. Potočnik, Vadarci 31. M-4818
TRAKTORSKI PLUG, BRANE IN KROŽNE BRANE PRODAM. Sabotin, Lipovci 108. M-4819
ŠTEDILNIK ALFA NA TRDA GORIVA IN OMARO POCENI PRODAM. Kovač, Murska Sobota, Mojstrska 1. M-4821
ZASTAVO 750, letnik 1977, registrirano do decembra 1986, prodam. Puhan, Murska Sobota, Zorana Velnarja 25. M-4822
ZASTAVO 101, letnik 1984, prevoženih 28.900 km, ugodno prodam. Šeruga, Lucova 2. M-4825
BILJARD z 9 luknjami prodam. Bife Ložič, Hotiza 164. M-4826
GROZDJE (ŠMARNICA) naprodaj. Franc Peceli, Kobilje 6. M-4830
ZASTAVO 101 COMFORT, dobro ohranjeno, prodam za 800.000 din. Naslov v upravi lista. M-4831
MOPED TOMOS, registriran, v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Jože Šeruga, Murska Sobota, Trstenjakova 43, telefon: 25 515. M-4832
RENAULT 4 TLX, v odličnem stanju, prodam. Gančani 170. M-4833
KRAVO, staro devet let, brejo, prodam. Pocak, Domanjševci 28. M-4834
BREJO TELICO, staro 18 mesecev, prodam. Ivanka Šimek, Segovci 32, Apače. M-4836
POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO, novo, ugodno prodam. Cipot, Murska Sobota, Lendavska 37 a. M-4837
HI-FI STOLP, 2 x 50 W, prodam. Informacije po 16. uri; telefon 76 072. M-4838
GROZDJE (laški rizling in šmarnica) naprodaj. Bokračič 1. M-4839
SINTETIZATOR ROLAND JUNO 106 ugodno prodam. Telefon: 76 884. M-4840
BARVNI TELEVIZOR GORENJE ELEKTRONIK prodam. Telefon do 14.30: 22 210, interna 365. M-4794
VARNOSTNI LOK ZA TRAKTOR DEUTZ prodam. Movrin, Petanjci 98 c. M-4795
MALE PUJSKE PRODAM. Vanča vas 7. M-4797
AVTO ZASTAVO 750 DE LUX, letnik 1983, registrirano do septembra 1987, prodam. Jože Šnurrer, Korovci 1 a, telefon: 76 693 popoldne. M-4798
STREŠNO OPEKO BIBER, 3800 kosov, ugodno prodam. Telefon: 21 964. M-4841
KOMBAJN ZMAJ 780 SPECIAL prodam. Vidonci 141. M-4843
TRAKTOR STEYR 18 s koso in plugi ugodno prodam. Felbar, Renkoviči 111, p. Turnišče. M-4844
SREDNJE VELIK GUMI VOZ IN OPEL KADETT B UGODNO PRODAM. Rakičan, Tomšičeva 16. M-4845
PUJSKE PRODAM. Černelavci, Gorička 91. M-4850

OTROŠKO FANTOVSKO KOLO (s 5 prestavami) ugodno prodam. Telefon: 22 566. M-4846
SVINJSKO MAST in 100-litrsko stiskalnico za grozdi na vijak, dobro ohranjeno, prodam. Černelavci, Gorička 65. M-4847
STAYR, tip 180, z atestirano kabino in priključki prodam. Danilo Kavčič, Mali Bakovci 48, Bakovci. M-4848
HIŠO V MURSKI SOBOTI prodam. Zorana Velnarja 21. M-4849
KORUZO NA STORŽIH PRODAM. Rakičan, Tomšičeva 8. M-FH
OSEBNI AVTO JUGO 45, letnik 1983, prevoženih 30.000 km, z dodatno opremo, prodam. Žihlava 4, p. Videm ob Ščavnici. M-OP
JUGO 45 PRODAM. Ogled vsak dan. Banovci 1, p. Veržej. IN-19259
YAMAHO YZ 125 CROSS, letnik 1984, prodam za 350.000 din. Franc Fergola, Užiška 3 a, 69240 Ljutomer. Ogled v petek, soboto, nedeljo. IN-19258
TRAKTOR IMT 539, nov, in traktor IMT 567 (cena tega je 1750.000 din), prodam. Angela Heric, Radoslavci 36, p. Bučkoviči. IN-19262
SPAČEK, letnik 1974, prodam. Kern, Ormoška 15, Ljutomer. IN-19261
ZELJE ZA OZIMNICO (varaždinsko) prodam. Flisar, Brezovci 20. M-4875
NJIVO V KRAŠČIH, 90 arov, in TRAVNIK v Skakovcih, 50 arov, prodam. Marta Kuzmič, Murska Sobota, Naselje 14. divizije 4. M-4851
AVTO FORD ESCORT, generalno obnovljen, prevoženih 84.000 km, prodam. Nemčavci 19, p. M. Sobota. M-4852
NEMŠKEGA OVČARJA, starega dve leti, dober čuvaj, prodam. Telefon od 15. ure dalje: 23 042. M-4853
PEUGEOT 204, letnik 1967, nevozen, neregistriran, prodam. Informacije popoldne po telefonu: 22 610. M-4854
GROZDJE (rizling-šipon) prodam. Telefon po 19. uri: 75 914. M-4855
ZASTAVO 750, v dobrem stanju, prodam. Berlak, Martjanci 26 a. M-4856
ŠKODO 110 L, letnik 1975, registrirano do 12. 9. 1987, ugodno prodam. Roman Slatinšek, Beltinci, Ravenska 62 ali AMD, telefon: 21 120. M-4857
ZASTAVO 101, letnik 1984, ohranjeno, prodam. Jože Kurbec, Sratovci 18. M-MM
ŠTEDILNIK KÜPPERSBUSCH (dodatni — širina 50 cm), na trda goriva, ugodno prodam. Danč, Kapca 74 a. M-4858
ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Murska Sobota, Tišinska 18. M-4860
KRAVO, staro pet let, kontrola A, prodam. Anton Smodiš, Cankova 13, telefon: 76 623. M-4861
JABOLKA ZA OZIMNICO, možnost obiranja, ugodno prodam. Smodiš, Gornji Petrovci 89. M-4862
PEČ FERROTERM, 30.000 kalorij, novo, prodam. Bakovci, Prečna 18. M-4863
ZASTAVO 101 GTL, staro dve leti, garažirano, prodam. Informacije popoldne: Murska Sobota, Cankarjeva 82, telefon: 22 511. M-4864
AVTOMATIK, malo starejši, odlično ohranjen, prodam. Volmut, Lendavska 19/3, ali telefon: 25 417. M-4865
GROZDJE Z BRAJD PRODAM. Marta Cigut, Vaneča 10. Ogled popoldne. M-4866
KORUZO s 40-arske njive prodam. Informacije po telefonu 23 920 — popoldne, interna 222, popoldne: 23 984. M-4868

SPAČEK, obnovljen, registriran do septembra 1987, prodam. Murska Sobota, Cankarjevo naselje 24. M-4869
VINO (beilo-rdeče) prodam. Telefon: 25 189. M-4870
OSEBNI AVTO JETTA, star pet let, 60.000 km, prodam. Informacije v nedeljo, 5. oktobra, od 7. do 12. ure po telefonu: 069 22 162 ali osebno: M. Kuzmičič 16, Murska Sobota. M-4871
MESEČNE JAGODE (HUMELOVE VZPENJALKE), rastejo do 2 m ob opori ali na zemlji, rodijo celo leto, tudi pozimi, plodovi veliki kot jaje, okus in vonj gozdnih jagod. Sadijo se v začetku oktobra, obrodijo pa že 15 dni po sajenju. Po pošti pošljemo najmanj 20 sadik po 50 din za eno in navodilo za sajenje in gnojenje. Milanka Milutinović, Odžaci, 37240 Trstenik. M-OP
KORUZO z njive prodam. Markovci 90. M-4872
LADO standard 1200, karoserija in motor generalno obnovljena, prodam za 450.000 din. Ogled popoldne: Franc Krimpl, Gregorčičeva 6, Radenci. M-4873
ZASTAVO 101, letnik 1975, karoserija potrebna kleparskega popravila, motor obnovljen, prodam za 200.000 din. Ogled možen v soboto in nedeljo po 12. uri. Mladen Fabjan, Prosojna 10, Radenci. M-4874
ZELJE, varaždinsko, za ozimnico, prodam. Flisar, Brezovci 20, Pucovci. M-4875
100 l VINA, laški rizling, prodam. Šeruga, Zorana Velnarja 31, M. Sobota. M-4876
AVTO CITROEN CX 1.3, letnik 1980, prodam. Informacije: mehanik Jelen, Beltinci. M-4878
SEDEŽNO GARNITURO, KOTNO, prodam. Tel. 74 413, popoldan. M-4880
JEREMENICO za traktor STAYER 30 KS, prodam. Križevci 43 v Prekmurju. M-4882
ZASTAVO 750, 1973, registrirano do avgusta 1987, prodam. Markišavci 27. Tel.: 22 678. M-4883

kupim

TRISOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI ALI RADENCIH KUPIM. Ponudbe po telefonu: 82-534. M-4879

sobe

3-ČLANSKA MLADA DRUŽINA NUJNO POTREBUJE DVOSOBNO STANOVANJE V LENDAVI, OD ŠTIRI DO PET LET. Možnost predplačila. Resne ponudbe pošljite na naslov: Matjaž Matko, Lendavske Gorice 639, Lendava. LE-10384
SOBO S KOPALNICO OD DAM. Murska Sobota, Mikloša Kuzmiča 8. M-4778
GARSONJERO V CENTRU DOMŽAL, centralno ogrevano, prodam ali zamenjam za enosobno stanovanje v Murski Soboti. Do 15. ure lahko kličete po telefonu: 71 475. M-4823
OPREMLJENO IN OGREVAJNO SOBO V MURSKI SOBOTI, z možnostjo kuhanja in pranja, išče mati z majhnim otrokom. Naslov v upravi lista pod šifro: TAKOJ. M-4835

zaposlitve

ČISTILKO ZA LOKAL DVE URI DNEVNO IŠČEM. Telefon: 24 750. M-4756
MLADE MONTERJE ZA CENTRALNO KURJAVO IN VODOVOD ZAPOSIM. Stanovanje zagotovljeno. Kličite zvečer: 064 24 728. M-4796

GOSTILNA HORVAT-LOVENJAK, POLANA 40 pri Murski Soboti, obvešča cenjene goste, da bo gostilna zaradi trgatve ZAPRTA od 6. do 9. oktobra. OD PETKA SE ZA OBISK SPET TOPLO PRIPOROČAJO!

MIZARSKEGA POMOČNIKA sprejemem takoj za nedoločen čas. Jože Zver, Veščica 13, p. M. Sobota, telefon: 21 402. M-4828
DIMNIKARSKEGA POMOČNIKA ALI PRIUČENEGA DELAVCA SPREJMEM. Stanislav Arh, dimnikarski mojster, 61240 Kamnik. M-MM
VEČ ZIDARJEV, DELAVCE IN TESARJA ZAPOSIM TAKOJ. Delo ves dan, plača dobra, drugo po dogovoru. Košar, Ljubljana, Avsečeva 21, telefon: 061 447 155. M-MM
ZENSKO ZA VARSTVO OTROKA IŠČEM. Dam sobo, hrano in dobro plačilo. Naslov v upravi lista. M-4877

razno

GOSPODINJE! Če vam skrinja rosi, toči ali lede- ni, pokličite servis: 062 774 806. Popravilo opravimo na vašem domu. Miran Žlahtič, Ptuj, Zagrebška 54. M-OP
PREKLIC! Preključem veljavnost spričevala, izdanega v OŠ Šalovci. Stan- kov Gašpar, Čepinci, p. Petrovci. M-4773
INVALIDKA SREDNIH LET s hišo in nekaj zemlje išče osebo s pokojnino za skupno gospodinjstvo. Naslov v upravi lista. M-4777
ŽENSKO ALI ZAKONSKI PAR ZA POMOČ V GOSPODINJSTVU IN NA KMETIJI IŠČEM. Možnost dedovanja, vse drugo po dogovoru. Evgen Čahuk, Križevci 166 v Prekmurju. M-4787
PREKLIC! Preključem veljavnost spričevala za 1. in 3. letnik kovinarske in avtomehanične smeri CPS Murska Sobota. Ciril Sečko, Odranci 235. M-4799
OBVESTILO! Obveščam javnost, da Elek Fujs iz Murske Sobote, Tišinska ul. 48, ne sme prodajati nobenih premičnin, ker ni sam lastnik, in bom morebitne kupce sodno preganjala. Gizela Fujs, Murska Sobota, Tišinska 48. M-4820
VEČJE PARCELE ZEMLJE PRI ROGAŠOVCIH dam v najem. Naslov v upravi lista. M-4867
ČE VAM ZAMRZOVALNA SKRINJA TOČI, POKLIČITE 062 31 354 in na vašem domu vas bo obiskal serviser ter napako odpravil. Jamstvo dve leti. Servis za izolacijo na zamrzovalnih skrinjah in omarah: Bojan Čeh, Maribor, St. Severja 5. M-OP
ZA NAGROBNE SPOMENIKE: NAPISI, POZLATITVE, DEKOR. Naročila poslati na ARTES, LENDAVA, Mohorjeva 4. M-MM
ZEMLJO, večjo površino, vzajem v najem. Krančič, Borejci 3, telefon: 76 524. M-4881

Mali oglas — uspeh

ZAHVALA

V 20. letu starosti nas je mnogo prezgodaj in za vedno zapustil naš dragi

Branko Budja

iz Ključarovec pri Ljutomeru

Ob tej boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, trgovskemu podjetju Vesna iz Ljutomera, kolektivu Križevskih opekarn in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nas tolažili, sočustvovali z nami in pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter prekrili njegov grob s prelepim cvetjem. Zahvaljujemo se domačim mladincem in gasilcem za organizacijo pogrebne svečanosti, g. duhovniku za pogrebni obred, govornikom za ganljive besede ob odprtem g obu in pevcem za odprto žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena hvala! Ključarovci, september 1986

ŽALUJOČI: vsi njegovi

VESTNIK

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), **Juž Makovec** (pomočnik direktorja in glavnega urednika), **Jože Šabjan** (odgovorni urednik), **Brigita Bavčar**, **Jani Dominko**, **Jože Graj**, **Milan Jerše**, **Ludvik Kovač**, **Dušan Loparnik**, **Feri Maučec** (sport), **Bernarda Peček**, **Stefan Sobočan**, **Janko Stolnik** (dopisništvo), **Branko Zunec**, **Endre Gontar** (tehnični urednik), **Nevkenka Emri** in **Marjan Maučec** (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 4.500,—, polletna 2.250,— din; letna naročnina za tujino 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov; letna naročnina za delovne organizacije 6.000,— din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—00112—5049512. Cena posamezne številke je 120,— din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1. Ureja uredniški odbor:

Društvo upokojencev Murska Sobota (namesto cvetja na grob pok. Vilijema Erveža, M. Sobota, Št. Kovača 5) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Ferda Ježka, M. Sobota, Severjeva 5) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Ludvika Temlina, M. Sobota, M. Kuzmiča 20 a) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Alojza Benka, M. Sobota, Kopitarjeva 5) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Katarine Ružič, M. Sobota, Bakovska 17) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Terezije Marič, Noršinci) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Karla Hajdinjaka, Otovci 19) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Franca Taliana, Puonci 22) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Marije Haužar, Perroča 95) — 1.500.— din; Društvo upokojencev (namesto cvetja na grob pok. Marije Haužar, Večeslavci 79) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Antona Vogrnčiča, Petroča 83) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Franca Kisilaka, Kramarovi 26) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Eme Duh, Fikšinci 31) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Leopolda Čurmana, Soina 6) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Ottilije Gašpar, Prosečka vas 28) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Ludvika Lendava, Moščanci 72) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Andreja Cenerja, Kramarovi 15) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Stefana Vučkica, Moravci 27 a) — 1.500.— din; Društvo upokojencev M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Josipa Pozveka, Košarovi 3) — 1.500.— din; Radenska, DSSS Radenci (namesto venca na grob pok. materi sodelavca Draga Vukelića) — 6.800.— din; Stefan, Cvetka Kuhar, K. Babnika 2, Ljubljana—Sentvid (namesto cvetja za pok. Jožeta Podteska) — 5.000.— din; OOS Komuna Beltinci (namesto venca na grob pok. očeta sodelavca Alojza Gruškovnjaka, Ravenska 49, Beltinci) — 4.000.— din; Družina Šraj, Beltinci (namesto venca na grob pok. Martina Gruškovnjaka) — 5.000.— din; Družina Drnovšek, Maribor (namesto venca na grob pok. Martina Gruškovnjaka) — 5.000.— din; Družina Matko, Beltinci (namesto venca na grob pok. Martina Gruškovnjaka) — 2.000.— din; Potrošnik, OOS tozđ izbira M. Sobota (namesto venca na grob pok. brata Franca Škrilca, M. Sobota) — 3.000.— din; PZC OOS Delovna skupnost Murska Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Jožeta Kardoša) — 2.000.— din; PZC OOS Delovna skupnost M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Irme Cvetko) — 2.000.— din; Geza in Jolanka Benčec, Černečevci (namesto rož na grob pok. Stefana Vučkica, Moravske Toplice) — 2.000.— din; Sklad za ljudsko obrambo občine Ljutomer (namesto venca na grob pok. očeta Marka Filipiča, Bunčani) — 3.000.— din; OOS Osnovna šola St. Kovač Turinčiče (namesto venca na grob pok. Katarine Smej) — 3.000.— din; Krajevna organizacija Zveze rezerv. vojaških starešin Beltinci (namesto venca na grob člana ZRVS Beltinci) — 2.000.— din; Družini Hožjan, Sreš, Kocljevo nas. 14 Beltinci (namesto venca na grob pok. Stefana Horvata) — 4.000.— din; Družina Maučec, Beltinci, Ravenska 3 (namesto šopka na grob pok. Marka Gende, Beltinci) — 1.500.— din; KZ Ljutomer—Križevci tozđ Mursko polje Veržej (namesto venca na grob pok. moža Alojzije Filipič) — 8.000.— din; OOS Mlinopek, M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame Janeza Hašaja, Dankovci) — 3.000.— din; OOS TLL Tobak, Org. enota M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Kristine Černela, M. Sobota) — 3.000.— din; Potrošnik, OOS TO Preskrba M. Sobota (namesto venca na grob pok. moža Marije Genda, Beltinci) — 3.000.— din; Potrošnik OOS TO Merkur, M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Cirila Štefanca) — 3.000.— din; OOS OZ Prtekija Ljutomer (namesto venca na grob pok. mame Pavle Cimerman, Ljutomer) — 3.000.— din; Sodelavci TPO Radenska Radenci (namesto venca na grob pok. očeta Pepija Himelrajha) — 5.000.— din; Marija Sukič, druž. Ferenc, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Irme Hašaj, Dankovci) — 8.000.— din; Gorenje Varstrov, DSSS, Lendava (namesto venca na grob pok. Jožeta Laska, Genterovci) — 9.000.— din; Alojz Senčar, Krog (namesto venca na grob pok. soročnika Ludvika Mataja) — 3.000.— din; Družina Marinič Križevci pri Ljut. (namesto venca na grob pok. očeta dr. Ivana Gašparca) — 10.000.— din; Jolanka Kuhar, Ljubljana, Poljanski nasip 32 (namesto venca na grob pok. Katarine Franko, Puonci) — 5.000.— din; Lovska družina Ivanovci (namesto venca na grob pok. Josipa Pozveka, Košarovi 3) — 4.000.— din; Kraj. org. Zveze rezerv. vojaških starešin Beltinci (namesto venca na grob pok. člana ZRVS Beltinci) — 2.000.— din; Delavci tozđ Prašičereja Izakovič (namesto venca na grob pok. mame sodelavca Milana Pečiča) — 5.000.— din; Potrošnik OOS TO Merkur M. Sobota (namesto venca na grob pok. brata Anice Hiriš, M. Sobota) — 3.000.— din; Potrošnik OOS TO Merkur M. Sobota (namesto venca na grob pok. brata Bernarde Duh, Renkovi 1) — 3.000.— din; Sodelavci MI tozđ Klavnic M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Jožeta Kuronje) — 6.500.— din; Sodelavci MI tozđ Klavnica M. Sobota (namesto venca na grob pok. Babičeve mame) — 6.500.— din; OOS SO G. Radgona (namesto venca na grob pok. očeta Borisa Sandorja) — 4.000.— din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. Emilije Kar, Rakičan, Partizanska 36) — 1.000.— din; Dr. Vanek Šiftar, Petanjci 19 (namesto venca na grob pok. Francu Pajtljerju st., Cankarjeva 10) — 7.000.— din; Filip Marko, Beltinci Ravenska 3 (namesto venca na grob pok. Rudija Časarja, Beltinci Panonska 31 a) — 5.000.— din; Alojz Koren, Radenci Mladinska 16 (namesto venca na grob pok. dr. Sandorja, Radenci) — 10.000.— din; Marija Žižek, Šalovci 133 (odstop stanarine) — 6.000.— din; Družina Lang, Puževci 24 a (namesto cvetja na grob pok. Karla Bertalanica, M. Sobota Mladinska 5) — 3.000.— din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. Angele Drvarič, Dolnji Slaveči 23) — 1.000.— din; ABC Pomurka, DO Agromerkur, Konf. OOS M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame sodelavke Marjane Kar, Rakičan Partizanska 36) — 2.000.— din; Nada Doma, Črenšovci 5 (namesto venca na grob pok. Albine Doma, Črenšovci 5) — 16.000.— din; Marusja in Suzana Uhernik, M. Sobota

ABC Pomurka — KG Rakičan na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja pri temeljni organizaciji Prašičereja ponovno objavlja prosta dela in naloge

— nočnega čuvaja na OE Jezera.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da ima končano osnovno šolo,
- da ima najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas. Stanovanja ni. Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Kadrovska služba pri delovni skupnosti ABC Pomurke — KG Rakičan, p. M. Sobota, v roku 8 dni od dneva objave oglasa.

ABC POMURKA, KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA, tozđ Sadjarstvo in vinogradništvo obvešča, da so začeli prodajati jabolka za ozimnico. Jabolka prodajajo vsak dan od 11. do 16. ure, v soboto od 8. do 12. ure, v skladišču Puonci, v prejšnji opekarni. Izkoristite veliko izbiro kakovostnih jabolk po ugodnih cenah, od 110 do 180 din za kg. Zaželeno je, da pripeljete zaboje, možno pa jih je tudi kupiti.

SKUPŠČINA OBČINE MURSKA SOBOTA razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osebnega avtomobila IMV 30 TS, leto izdelave 1979, izklicna cena 1.000.000 din. Javna dražba bo 8. 10. 1986 ob 9. uri na dvorišču Skupščine občine Murska Sobota. Alije Kardoša 2.

Pred začetkom, na dan javne dražbe, med 8. in 9. uro morajo interesenti plačati 10-odstotno varščino. Prometni davek plača kupec.

Št. Kovača 9 (namesto cvetja na grob pok. Frančiške Sever, Otovci) — 3.000.— din; Ljubljanska banka, TPB M. Sobota (namesto venca na grob pok. dr. Vlada Šandorja, Radenci) — 5.000.— din; Janez Hanč, M. Sobota, Grajska 7 (namesto šopka na grob pok. Karla Bertalanica) — 2.000.— din; Potrošnik M. Sobota — konferenca OOS TO Merkur (namesto venca na grob pok. mame Olge Prkič, Lendavska 25 a) — 3.000.— din; OOS Pomurka, tozđ Predelava mesa M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame Ane Škafar) — 3.000.— din; ABC Pomurka, DO Agromerkur, Konferenca OOS M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta sodelavca Ludvika Bombleka, Dolga vas) — 3.000.— din; Družina Marič Alojza, M. Črnci (namesto cvetja na grob pok. Franca Pajtljerja, M. Sobota) — 2.000.— din; Družina Kreft, Rankovci 3 (namesto cvetja na grob pok. Franca Pajtljerja, M. Sobota) — 2.000.— din; Franc Janža, Puonci 23 (namesto venca na grob pok. Franca Stivana, Bodonci) — 3.000.— din; Potrošnik M. Sobota Konferenca OOS TO Merkur (namesto venca na grob pok. matere Marjete Pap, Rakičan, Panonska 1) — 3.000.— din; Potrošnik M. Sobota — konferenca OOS TO Izbira (namesto venca na grob pok. matere Helene Cipot, Rakičan, Mladinska 8) — 3.000.— din; Anton Vučko, Dolnja Bistrica 166 (namesto šopka na grob pok. Albine Doma, Črenšovci) — 3.500.— din; Ernest Bransberger, M. Sobota, Trstenjakova 28 (namesto venca na grob pok. Marije Kuhar, M. Sobota, Trstenjakova) — 10.000.— din;

DAROVALCEM SE ZAHVALJUJEMO! PRISPEVEK NAKAZUJETE NA ŽIRORAČUN: 51900-763-30297 DELOVNI LJUDJE IN OBČANI TER ORGANIZACIJE, KI BODO NAKAZOVALI PROSTOVOLJNE PRISPEVEK NAMESTO VENCEV, MORAJO NA SPOROČILO O VPLAČILU POLEG NAMENA NAKAZILA NAVESTI TUDI NASLOV ŽALUJOČE DRUŽINE, KI JI BODO POSLALI SOŽALNICE.

ZAHVALA

Ob smrti

Marije Balog

iz Murske Sobotne

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili ob zadnjem slovesu, darovali cvetje in nam izrekli sožalje.

VSI NJENI

V SLOVO

Branku Budji

iz Ključarovec

MLADINKE IN MLADINCI

ZAHVALA

Nenadoma nas je v 79. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in tašča

Marija Gomboc

iz Beznovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali in drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ter ji darovali vence in cvetje. Posebna zahvala č. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, družini Železen in govornici za poslovilne besede ob odprtem grobu. Beznovci, 4. septembra 1986

ŽALUJOČI: SIN JANEZ IN DRUGI OTROCI

ZAHVALA

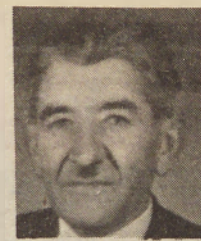
V 75. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Adela Gerič

iz Lendave

Ob žalostni izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem in sorodnikom, ki so jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti do poslednjega doma. Posebno se zahvaljujemo vsem za darovano cvetje in izrečeno sožalje.

ŽALUJOČI: mož Jože, sin Miki in hčerka Majda z družinama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 75. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, svak in boter

Koloman Marič

z Vaneča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in vence ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Prisrčna hvala g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavnici KS tov. Marti za poslovilne besede, dr. Šavliovi za dolgoletno zdravljenje in patronažnima sestrama za obiske na domu. Hvala kolektivoma SGP Konstruktor tozđ Pomurje in trgovine Planika iz M. Sobotne za darovane vence.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vaneča, 6. 8. 1986

Žalujoci: žena Pavla, hčerka Marta, vnukinja Cvetka in Olga z družino

ZAHVALA

Tragično je preminil, star komaj 62 let, naš dobri oče in dedek

Mirko Krajnc

iz Lukavec 17

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

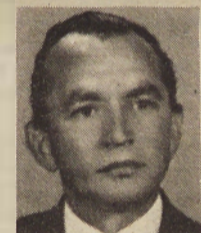
Prisrčna hvala govornikom, pevcem in g. župniku za opravljeni obred. Hvala osebjem intenzivne nege kirurškega oddelka bolnišnice v Murski Soboti.

Žalujoci: žena Marija, sin Franc in Mirko

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

Aleksandra Hajdinjaka

iz Pinc

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Žalujoci: žena Margita, sinova z družinama, bratje in sestre ter drugi sorodniki

Zakaj usoda posega tja, kjer je najmanj zaželena, vzame ti, kar si imel najraje, in ti dodeli pusto osamljenost, polno spominov?

(F. Prešeren)

V SPOMIN

8. oktobra 1986 minevajo tri žalostna leta, odkar ljubega sinka, brata, vnuka in strica

Avgusta Ternarja

iz Turnišča

ni več med nami. Spominjamo se te z bolečino v srcih in ti vračamo ljubezen le s cvetjem in plameni svečk. Hvala vsem, ki se ga spominjate!

ŽALUJOČI: VSI TVOJI NAJDRAŽJI

Krajevni praznik v Radencih

Krajevna skupnost Radenci je minulo soboto, 27. septembra, slavila krajevni praznik. Velika krajevna skupnost, vanjo namreč spadajo tudi bližnje vasi, je krajevni praznik združila s praznikom grozdja in mošta. Čeprav je bilo minulo leto bolj malo delovnih zmag (izstopa le ureditev cest in avtobusnih postajališč v Šratovcih), pa imajo še veliko želja. Zaradi obilice prireditev minuli konec tedna pa sta ostali obe radenci v ozadju, kajti gledalcev kulturnega programa je bilo bolj malo. V njem so nastopili številni domači ljubitelji kulture ter gostje iz Mladenovca.

Poleg pečenih kostanjev, koruze in mošta je omembe vredna tudi prodaja doma izdelanih spominkov Nade Šantl iz Radencev.

Tudi spremljajoča prireditev Turističnega društva Praznik grozdja in mošta ob številnih polletnih prireditvah s podobno vsebino razen za goste od drugod ni bila zanimiva. Resda na sejemskem prostoru ni bilo veliko kramarje, prav tako pa razen enega lončarja, doma izdelanih spominkov, nakita in prtičkov ter tradicionalne sejemske suhe robe tudi ni bilo kaj za videti. Pri hrani in pijači se je potrudila restavracija Vikend, saj je bilo mogoče poleg čevapčičev in raznjicev kupiti tudi kolone z bujto repo,

bograč, golaž, krapce, retaše, zavitke, pečene kostanje in koruzo ter seveda mošt. V popoldanskem času je bil za mnoge zanimiv srečelov z bogatimi nagradami, za druge pa mogoče vaše igre. bp

PRAZNIK V KS RAZKRIŽJE

Skoraj povsod asfaltne poti

S slovesne otvoritve nekaj čez kilometer dolge asfaltne ceste na Gibini. Podobne slovesnosti so bile še na Šafarskem, v Razkrižju, Veščici-Koprivi, Šprincu in v Globoki. Še prej pa so pripravili skupno proslavo v domu kulture na Šafarskem.

To, kar so letos postorili v krajevni skupnosti Razkrižje (okrog 370 gospodinjstev ali blizu 1700 prebivalcev), je bilo skoraj težko verjeti. S srednjeročnim načrtom razvoja krajevne skupnosti v letih 1986—90 so si kot eno najpomembnejših nalog zadali asfaltiranje okrog 10 kilometrov krajevnih poti. Komaj so si torej oddahnil od gradnje krajevnega vodovoda za 420 gospodinjstev, že spet velika akcija! Na Gibini in Šafarskem, v Razkrižju, Veščici, Koprivi, Šprincu in Globoki — povsod so izvolili gradbene odbore in junija letos je delo steklo, minulo nedeljo pa so se že lahko povesečili ob novih delovnih zmagah. V okviru 3. krajevnega praznika so tako predali namenu okrog 7,8 kilometra asfaltiranih vaških poti in parkirišča pred domom kulture na Šafarskem. Za to pa je bilo treba zagotoviti 57 milijonov dinarjev. V akcijo se je vključilo 328 gospodinjstev z območja krajevne skupnosti in celo 90 iz drugih krajev. Nekateri so prispevali tudi po 700 tisoč dinarjev. Tako so zbrali okrog 35 milijonov dinarjev lastnih sredstev, za razliko pa jim je izvajalec del (podjetje za gradnjo cest iz Varaždina) odobril posojilo, ki ga bodo odplačali v 18 mesecih. V veliko pomoč pa jim je bil tudi brezplačen gramoz, ki so si ga lahko navozili iz sipine na reki Muri z dovoljenjem Vodnogospodarskega podjetja Maribor — tozdr Vodno gospodarstvo, enota Mura Murska Sobotna. Vsem, ki so sodelovali pri izvedbi te pomembne akcije, se je posebej zahvalil slavnostni govornik na slavnostni seji skupščine KS Slavko Modic, predsednik sveta krajevne skupnosti Razkrižje. Ob tej priložnosti so podelili tudi priznanje Albertu Severju za dolgoletno aktivno delo v krajevni skupnosti in Stanku Ivanušiču za prizadevanje in uspešno izvajanje nalog kot strokovnega delavca pri KS Razkrižje.

Že 26. oktobra pa bo pred občani razkriške krajevne skupnosti spet zelo pomembna odločitev. Imeli bodo namreč referendum za povečanje krajevnega samoprispevka na 5 odstotkov od osebnih dohodkov zaposlenih in na 25 odstotkov od katastrskega dohodka kmetovalcev. Če bo referendum uspel, nameravajo poleg cestnega programa uresničiti še druge pomembne naloge, kot so razširitev pokopališča in ureditev mliške veže na skupnem pokopališču v Razkrižju, razširitev uredebnih priključkov za 180 števil, ureditev avtobusnih postajališč, dokončno ureditev doma kulture na Šafarskem in še nekaj drugih.

Nedeljsko proslavljanje 3. krajevnega praznika pa so povezali tudi z odkritjem spominskega obeležja na domačiji Jožeta Hedžeta, predvojnega komuniste in aktivista narodnoosvobodilne borbe iz zaselka Razkriška graba. Tam so se že 22. maja 1941 sestali nekateri organizatorji upora v Pomurju, in sicer Štefan Kovač-Marko, Vinko Megla, inž. Jože Hedžet, njegova sestra Angela in mati Terezija. Jože je leta 1943 umrl za tifusom v taborišču Hrenovoje.

Jože Graj

Ozimnica je v moji deželi

Spet prihajajo. Z nasmeškom. In praznim prtljažnikom. Ali brez njega. Skoraj po pravilu pa s štrikolesno rohnečo »spako«, ki se še vedno nekako ne prilaga najbolj sanjavi Miškovi krajini ob levem bregu Mure. Ta je v jesenskem zlatorumenju še bolj romantična kot sicer. In radodarna. Saj — darežljiva plodna ravan na sončni strani Alp.

Prihajajo torej in odkrivajo očete in matere, brate in sestre, bratrance in sestrične, strice in tete in tako naprej do tretjega, četrtega ali petega družinskega kolena. Ostajajo zgolj nekaj ur. In odhajajo. S polnimi prtljažniki. In z nasmeškom. Ozimnica je v moji deželi. Prihodno jesen nasvidenje!

BRZ

PRISILNE PRESELITVE?

Če ne bo šlo drugače, bo potrebno velike dolžnike med plačniki stanarine in ogrevanja, predvsem na Lendavski sever v Murski Soboti, prisilno preseliti v stanovanja brez centralnega ogrevanja. Tako so menili predlagatelji na minuli seji samoupravne stanovanjske skupščine na osnovi stališč koordinacijskega odbora za stanovanjsko dejavnost pri občinski konferenci Socialistične zveze in odbora za solidarnost, soglašali pa so tudi delegati na skupščini. Čeprav klopčič gradbenih in drugih nepravilnosti tega stanovanjskega kompleksa še ni odvit in bo dobil svoj epilog na sodišču, pa je zahteva Sobotinega tozdr Komunala po kritju dveh milijard in petindvajsetih milijonov, kolikor znaša skupni dolg, upravičena, saj bodo sicer njeno poslovanje označevale rdeče številke. Seveda pa morajo biti akontacije realne in brez večjih poračunov, ki jih je ob padcu standarda težko zahtevati od stanovalcev. Ti bodo s prvim novembrom plačevali za 25 odstotkov višje stanarine, za isti odstotek pa se bodo, tako kot povsod v Sloveniji (po republiških

Na petkovi skupščini občinske samoupravne stanovanjske skupnosti so prisotni delegati za vodjo soglasno potrdili dosežanega vodjo delovne skupnosti Aleksandra Mekicarja.

smernicah), dvignile tudi najemnine. Ali je to glede na različni tempo približevanja ekonomskih stanarinarum umestno, je vprašanje, na katerega delegati niso dobili povsem jasnega odgovora, ker so določene nejasnosti pri vrednotenju stanovanj, prav vrednost stanovanja pa je odločilna pri obračunu stanarin. Stanarine bi namreč morale znašati 1,32 odstotka od vrednosti stanovanja, v soboški občini pa naj bi bil ta odstotek 1,18.

Prav tako so bili delegati za humanejši pristop pri obravnavi stanovanjske problematike, ki se sicer ne sme razhajati s pravili in določili, življenjskost pa bi morala prevladovati nad formalnostjo. Odločitve, kot je pristop k raziskavi in financiranju potrebne geotermalne vrtnice v Murski Soboti, pa glede na pomembnost pri iskanju alternativ ogrevanja ne bi smela najti mesta med tekočimi zadevami, ker se delegati nimajo možnosti posvetovati s svojo bazo, ko gre za 6.870.000 dinarjev, pa tudi lažje bi sodelovali v razpravi, če bi bilo priloženo ustrezno gradivo. Brigita Bavčar

POTROŠNIKOVA REVIIJA

Minulo soboto zvečer je bila v kavarni hotela Diana modna revija Jesen-zima 86, ki jo je v počastitev 35-letnice delovnega kolektiva organizirala veletrgovina Potrošnik tozdr Izbira Murska Sobotna. Jubilejno modno revijo delovne organizacije, ki se vključuje v sozdr ABC Pomurka, je izvedla skupina manekenov Pavle Maurin iz Maribora, ob tej priložnosti pa sta nastopila tudi igralca Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora: Milena Muhič in Janez Klasinc. Žal nista povsem opravičila zaupanja in tako njuna interpretacija kot skeči, ki sta jih posredovala, niso zadovoljili zahtevnejših okusov prisotnih. Resda sta izzvala smeh, vendar bolj posiljen, zato pa je bil toliko bolj iskren aplavz prikazanemu na modni reviji.

V sodelovanju z Murinimi kreatorkami in omenjeno skupino manekenov iz Maribora je nastal imeniten prikaz modelov, ki so napredaj v Potrošnikovi prodajalnah, predvsem pa na oddelku Moda-Blagovnica-Mura v soboški Blagovnici. Tisto, kar je napredaj v Potrošnikovi otroški prodajalni, pa so prikazali trije mladi, med katerimi je bila posebno prisrčna maša Nataša, ki je tudi sodelovala pri tradicionalnem žrebanju predvsem nakupovalnih nagrad in zvrhane košarice za prvonagrajenko.

Če sta izbira modelov in način, kako so jih manekeni, predvsem pa manekenke nosile, prepričala, pa je dajala čuden priokus spremljevalna glasba z nametanimi skladbami, ki nikakor niso bile v sozvočju s prikazanimi modnimi modeli, med katerimi so izstopali predvsem Murine obleke, jope in plašča ter pletenine priznanih slovenskih pletinarjev.

Foto: B. Bavčar L. Klar

Velika prikazna vaja in nove pridobitve

Letošnji, 7. občinski gasilski praznik, ki sovpada v praznovanje občinskega praznika, so v Gornji Radgoni dostojno proslavili s pomembnimi pridobitvami. Že v soboto zvečer so v središču Gornje Radgone pripravili veliko vajo, na kateri so prikazali različne aktivnosti gasilcev pri reševanju s sodobno opremo in sredstvi. Osrednja slovesnost pa je bila v nedeljo dopoldne; začela se je s povorko po glavni radgonski ulici, sodelovalo pa je okrog 240 pionirjev, gasilcev in pripadnikov civilne zaščite ter 45 vozil. Na proslavi, ki je bila pred Domom gasilcev in civilne zaščite, je udeležence pozdravil podpredsednik OGZ Valter Horvat, v imenu GD Gornja Radgona je spregovoril predsednik Peter Cvetkovič, ki je posebej izrazil zadovoljstvo ob dokončni ureditvi Doma gasilcev in civilne zaščite z okolico, ki so ga tokrat predali namenu. Pri tem je tudi izrekel zahvalo vsem, ki so prispevali sredstva pri gradnji doma in urejanju okolice, zlasti pa številnim gasilcem in občanom, ki so opravili veliko prostovolj-

nega dela. Slavnostni govornik pa je bil predsednik izvršnega sveta skupščine občine Gornja Radgona, Janko Slavič. Poudaril je pomembno vlogo in organiziranost gasilcev v občini, hkrati pa se zavzel za še večjo skrb za požarno varstvo. Na slovesnosti so poleg doma in asfaltne okolice odprli tudi delavnico za servisiranje gasilskih aparatov, pa tudi drugih gasilskih in zaščitnih sredstev, prevzeli posebno vozilo za reševanje iz karamboliranih vozil in nekatero drugo sodobno reševalno opremo. Ob tej priložnosti so tudi zaslužnim posameznikom podelili gasilska priznanja in odklonojanja. Republiška gasilska priznanja so prejeli: Karel Neubaer, Josef Potočnik, Karl Rudolfer, Roman Žerdin, Jakob Šek, Marjan Banfi, Konrad Niderl. Podelili pa so tudi 12 občinskih gasilskih priznanj. V kulturnem programu so sodelovali radgonska godba na pihala, gasilski oktet in recitatorji. Letošnji 7. občinski gasilski praznik v Gornji Radgoni so sklenili s tovariškim srečanjem.

Feri Maučec

OB ROB TV ODDAJE PRAZNIK OB MEJI

NEKAJ JE MANJKALO

Nedeljska neposredna televizijska oddaja Praznik ob meji, ki smo si jo lahko ogledali na prvem programu ljubljanske in drugem programu avstrijske televizije, bo nedvomno odmevala še lep čas. Poldruge uro — od 17. do 18.30 — sta nam televizijski ekipi z dveh prizorišč: glavnega trga v avstrijski Radgoni in Janževega Vrha na Kapeli, v sliki in besedi predstavljali sožitje dveh štajerskih Radgon z levega in desnega brega Mure. Očitno je bil namen, da bi prvič v tovrstni živi oddaji dali težo spletnanju in prepletanju dveh kultur, ki imata v bistvu isto rodovno izročilo.

Državna meja je glede na bolj ali manj znane zgodovinske okoliščine samo formalna ločnica — smo razumeli sporočilno vrednost nedeljskega praznika vina in vinske trte ob meji, ki so mu dali širšo, ne le meddržavno razsežnost. Že v simbolično režirani »špic« oddaje — srečanje pihalnih godb obeh mest, stisk rok županov in igrico domiselnih vodij oddaje Christe Stampfer in Borisa Kopitarja sredi mostu prijateljstva na reki Muri — smo zaslutili izključno manifestativno noto. Ta občutek nas je spremljal vse od madžarskega plesa Johanesa Brahmisa, ki ga je pod grajskimi arkadami avstrijske Radgone zaigral obmejni simfonični orkester, pa vse tja do štajerskih plesov folklornih skupin z naše in avstrijske strani ter nastopa kulturnoumetniškega društva Slavko Manojlovič iz Mladenov-

ca, pobratenega mesta z Gornjo Radgono.

Če so televiziji že imeli namen, da nam prikažejo vse tisto najpomembnejše, kar sta in premoreta območji, kjer domujeta zlasti zlahka vinska trta in zdravilna termalna voda, bi najbrž poleg Radenske v Radencih morali omeniti in pokazati njeno polnilnico mineralne vode in osvežilnih pijač v Žetincih (Sichel-dorf) pri avstrijski Radgoni. Pri zgodovinskem prikazu razvoja obeh obmejnih mest, ki so ga posredovali po scenariju, nam je nekaj manjkalo. Nemara se najbolj pristne, neposredne, sorodstvene in družinske vezi, ki so zasidrane na območju tako imenovanega Radgonskega kota s središčem v avstrijski Radgoni na narodnostno mešanem območju. Mislimo na priseljence ali avtohtone prebivalce iz prekmurskega in štajerskega dela Pomurja, ki so se tu naselili, pognali korenine in niso pozabili na to, kdo so in od kod prihajajo. Le kdo bi vedel, če snovalci žive tv oddaje Praznik ob meji iz obeh Radgon ne načrtujejo v prihodnje podobnega prenosa, samo da takrat ne bodo obšli tega, kar se na tem delu severne meje ponuja kar samo od sebe. Razumljivo je kajpak, da se v eni oddaji res ne da vsega pokazati! Sicer pa so ob koncu dejali: če naša srca hočejo, smo vedno skupaj, ne glede na meje! S tem srčnim voščilom pa smo se že zalotili pri tačas dovolj aktualni zamisli o enotnem slovenskem kulturnem prostoru, kar je tema zase. B. Žunec

SOBOČANI!

400. obletnico smrti Primoža Trubarja je z jubilejnimi prireditvami počastila vsa Slovenija. Največja je bila 21. septembra s Trubarjevimi zborom na Raščici, kjer so obnovili tudi nekaj spominskih objektov.

Tudi Turistično društvo v Murski Soboti je poiskalo obliko kulturne počastitve tega velikega Slovenca z željo, da obnovi spomenik prekmurskim književnikom, ki je postavljen v Trubarjevem drevoredu v soboškem parku. Spominsko obeležje v obliki pokončno stoječe zaprite knjige so odkrili 1. decembra 1940. Na njem so izpisana imena prekmurskih pisateljev Franca Temlina, Stefana Kuzmiča, Mikloša Kuzmiča in Franca Ivanocetja z njihovimi deli in mislimi. Spomenik je po zamisli arh. Franca Novaka izklesal soboški kamnosek, mojster Močnik. Med vojno ga je okupator odstranil, po osvoboditvi pa so ga ponovno postavili na prvotno mesto.

Obeležje je že načel zob časa, zato bi ga bilo potrebno primerno obnoviti, ga urediti in mu urediti okolico.

Turistično društvo, katerega naloga je tudi skrb za lepo podobo našega mesta, za obnovo nima lastnih sredstev. Zato meni, da bi, ob že dani podpori Kulturne skupnosti, spomenik lahko obnovili s prostovoljnimi prispevki Sobočanov. Zato vas društvo prosi, da prispevate svoj delež za obnovo spomenika, ki ga lahko nakažete na žiroracun št. 51900-678-82219, ali vplačate osebno na sedežu soboških krajevnih skupnosti.

Akcijo podpirata občinska konferenca SZDL in Zavod za spomeniško varstvo, odobril pa jo je tudi pristojni upravni organ.

Za obnovo bo potrebnih okrog 200.000 dinarjev, upravni odbor društva pa bo poskrbel, da bo vaš prispevek uporabljen zares namen-sko in racionalno.

Na koncu tega poziva želimo dodati, da organizatorji akcije poudarjamo prostovoljnost vaše odločitve in vam bomo hvaležni, če boste z njo soglašali, tudi če za prostovoljni prispevek nimate možnosti.

TURISTIČNO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA

Društvo defektologov lendavske občine in Osnovna šola Jože Kramar-Juš sta nedavno organizirala srečanje duševno prizadetih z lendavskega območja. Pokrovitelj je bila turniška Planika. Udeleženci so si ogledali kulturni program, v katerem so sodelovali učenci osnovne šole ter oktet Planike. Društvo defektologov je pričaralo s tem srečanjem duševno prizadetim nekaj lepih trenutkov. (Foto: Szunyogh)

Požar v lakirnici tovarne pohištva

V ponedeljek po dopoldanski malici, okrog desete, so delavci ljutomerske Tovarne pohištva (tozdr mariborskega Marlesa) začutili vonj po dimu. Kmalu so ugotovili, da gre za ogenj, ki je začel tleiti v ventilatorju tovarniške lakirnice. Delavci so sami takoj skušali omejiti požar, vendar se je le-ta razširil po lakirnici, v kateri je veliko vnetljivega materiala. Po posredovanju ljutomerskih gasilcev so ognjene zublje omejili in preprečili, da bi ogenj zajel druge dele tovarne. Vseeno pa je lakirnicaskoraj uničena, saj po prvih ocenah v njej ne bo mogel teči redni delovni proces vsaj deset dni. Izpad proizvodnje bodo delavci Tovarne pohištva tako skušali nadomestiti ob sobotah in nedeljah v lakirnici Lesnina tozdr Mizarstvo. Čeprav do sklepa redakcije podrobnejših podatkov o požaru, v katerem poškodovanih ni bilo, še nismo prejeli, pa so prve ocene, da je nastalo v lakirnici za okrog 20 milijonov dinarjev škode.

BOP